

klímop^{*}

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 27 nummer 3
juli - augustus - september 2017

natuur.koepel 
zuid-west-vlaanderen vzw



I N H O U D

- | | | |
|--|---|---|
| <p>4 OPSTAPJES</p> <p>6 BELEID
<i>Moet alles wijken?</i>
<i>Zet je bank op de juiste route</i>
<i>Verkiezingen 2018: Win for life!</i></p> <p>10 WERKING NATUUR.KOEPEL
<i>Meer natuur van bie oes, hoe doe je dat?</i></p> <p>13 IN MEMORIAM
<i>Ulrich Libbrecht</i></p> <p>14 MILIEU EN BEDRIJVEN
<i>Mannavita: België beleveren vanuit Wevelgem</i></p> <p>15 ONDERWEG
<i>Fragiel</i></p> <p>18 HET DNA VAN DE BRAMENPLUKKER
<i>Met andere ogen</i></p> <p>20 NATUUREDUCATIE
<i>Leren zit in onze natuur</i></p> | <p>22 IN BEELD
<i>Zomer</i></p> <p>24 VOGELWERKGROEP
<i>Vogels in onze streek - zomer 2016</i>
<i>De mannen van de nacht</i></p> <p>28 DE NATUUR IN MET KINDEREN</p> <p>29 TRAGE WEGEN
<i>Fotozoektocht langs de Leie tussen Kortrijk en Menen</i></p> <p>33 ZOOGDIERENWERKGROEP
<i>Het jaar van de egel</i></p> <p>34 LEGATEN
<i>Maak van de natuur jouw ergenaam</i></p> <p>36 PLANTENWERKGROEP
<i>Op zoek naar planten aan de Keizersberg en Klarenhoek</i></p> | <p>38 INSECTENWERKGROEP
<i>Een nieuwe en een te verwachten vlindersoort</i></p> <p>40 LANDSCHAP IN BEELD
<i>Landschap Vlaamse Ardennen - 2.0</i></p> <p>42 DOOR DE BOMEN HET BOS ZIEN
<i>Es, de levensboom</i></p> <p>44 UIT DE VERENIGINGEN
<i>Natuurpunt Gaverstreke</i>
<i>Natuurpunt De Buizerd</i>
<i>Natuurpunt Wevelgem-Menen</i>
<i>Natuurpunt De Vlasbek</i>
<i>Natuurpunt Zwevegem</i>
<i>Natuurpunt Waregem</i>
<i>Natuurpunt Avelgem</i>
<i>Velt</i></p> <p>55 ACTIVITEITEN</p> <p>59 COLOFON</p> |
|--|---|---|

EVEN VOORSTELLEN / LUC DUTRANOIT //



“Het is allemaal begonnen met de knotploeg”, herinnert Luc zich. “Ons gezin woonde toen in Sint-Genesius-Rode en in 2007 werd er bij de oprichting van het Regionaal Landschap Zennevallei (Brussel) met een knotploeg gestart. Aangezien de spreekwoordelijke appel niet ver van de boom valt maakte ik daar vrijwel onmiddellijk deel van uit: ‘t is te zeggen met een vader die natuurgids is en een grootvader die imker was en de natuurtijdschriftjes die altijd overal bij ons thuis rondslingerden”. Nee we hoeven er geen tekeningetje bij...

De kinderen vonden echter hun toekomst in West-Vlaanderen. In hun kielzog trokken Luc en zijn echtgenote in 2015 eveneens westwaarts en streken ze uiteindelijk neer in Bissegem. Toen Luc in 2015 de Zuid-

West-Vlaamse knotploeg op het spoor kwam sprong hij hier ook direct op de kar en volgde meteen de cursus natuurgids er bovenop.

Van dan af aan ging het met een sneltreinvaart vooruit. Hij bood zich als vrijwilliger aan om te helpen op de Dag van het Park in 2016 en van ‘t één kwam ‘t ander. Het bestuur van Natuurpunt Kortrijk zocht al een tijdje versterking en vrijwel op hetzelfde ogenblik was er sprake van de Ghellinck, een meer dan noodzakelijk groenproject voor Bissegem, de groenarmste deelgemeente van Kortrijk. De timing kon niet perfecter zijn: het hoeft niet gezegd hoe gemotiveerd Luc is om als nieuwe Bissegemnaar en bestuurslid van Natuurpunt Kortrijk samen met de Stad Kortrijk het Ghellinck project mee te helpen realiseren.

Je zal Luc Dutranoit zowat overal tegen komen; in natuurgebieden, bij activiteiten en uitstappen en op vergaderingen: een vrijwilliger van niet alleen het eerste uur maar ook van het laatste uur, kortom een zegen voor Natuurpunt Zuid-West-Vlaanderen. ■

ELS DEPREZ



Je ziet het niet zo vaak, maar ook overdag kunnen uilen actief zijn. Vooral als de jongen pas uitgevlogen zijn. Zo kon al wie half juni de kerk van Avelgem passeerde zich vergapen aan deze witte vliegvlugge verschijningen die in contrast met hun gracieuze uiterlijk ietwat klungelig tussen de dorpels en nissen klauwierden. Verderop in dit nummer gaan we op stap met “de mannen van de nacht” of de bonken van de kerkuilenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen.

(Foto: Kerkuil - De Gavers - Dieter Coelembier)

Rechtzetting

De zwaluw bij het artikel ‘Huiszwaluwen gezocht’ in het vorige nummer was niet zoals vermeld een huiszwaluw, maar zijn Amerikaanse broer de boomzwaluw.

VOORWOORD KLIMOP

Twee jaar geleden verzamelden we in de regio met Natuurpunt meer dan 15.000 handtekeningen om het door de Vlaamse overheid beloofde natuurherstel in de Leie te verkrijgen. We zien vandaag dan wel de nieuwe bruggen, kades en sluizen langs de Leie opduiken, maar van het beloofde natuurherstel hebben we nog geen vierkante meter gezien. De roep van de politici van de meerderheidspartijen voor de effectieve realisatie van de Leiewerken klinkt luid, maar dan enkel voor het infrastructuurgedeelte. Van een roep voor meer natuur zoals ook werd afgesproken binnen het Leieproject horen we echter niets. Betekenen 15.000 handtekeningen dan werkelijk niets? Is dit dan het beeld van de Vlaamse democratie? Verderop in deze Klimop lees je de laatste stand van zaken rond de Leie. Het toekomstbeeld wordt er niet beter op, onze strijdvaardigheid wordt evenwel niet minder. Ondertussen doen wij met onze vrijwilligers in de regio verschrikkelijk hard ons best om financiering te vinden om gronden aan te kopen en in te richten voor meer natuur. Het zijn soms kleine stukjes, maar het zijn wel ecologisch waardevolle stapsteentjes in de lege landbouwlandschappen of in de steriele steenwoestijnen waarin we moeten wonen. Het zijn ook dit soort initiatieven die ons als trekkers voor meer natuur courage geven om verder te werken. Ons nieuw initiatief voor het oprichten van een regionaal natuurfonds voor "aankopen van natuur van bief oes" werpt ondertussen zijn vruchten af. We kregen al verschillende nieuwe sponsors binnen en we laten Eddy Loosveldt, als topaankoper van natuur in de streek, zijn werk ten velde doen.

Maar onze ganse werking rond natuur in de streek kan niet zonder nieuwe vrijwilligers. Het inrichten van de cursus natuurgids levert ons regelmatig nieuwe gidsen en vrijwilligers op die zich met heel veel passie in onze natuurwereld storten: natuur helpen kopen, inrichten, beheren, bestuderen en bewonderen... Laat ze maar komen die vrijwilligers!

Voor zij die graag lezen, mijmeren en discussiëren over hoe onze "eco"-economische toekomst in Vlaanderen en in de wereld er zou moeten uitzien, raad ik het nieuwe boek van Nick Meynen "Frontlijnen", aan. We zullen met heel veel zaken uit het boek de volgende jaren te maken krijgen, want we zullen meer en meer van het "kleine" verzet moeten evolueren naar het "grote" verzet. Voor mij was het in ieder geval een bron van inspiratie tijdens een recente vakantie.

Tijdens mijn vakantie (in Duitsland) stond ik letterlijk heel klein, maar met veel respect tegenover een linde van 800 jaar oud. Ik heb nooit van mijn leven zoveel eeuwenoude bomen gezien langs straten en wegen. Vergelijk dat maar eens met de fameuze Vlaamse aanpak van het hakhoutbeheer, omdat er wel eens een tak op de weg zou kunnen vallen. Maar het kan nog erger met de nieuwe richtlijnen bij Wegen en Verkeer; bij nieuwe aanplant mag de stam van bomen niet dikker worden dan 10 cm... Zucht, men heeft in Vlaanderen, de wetenschap ten spijt, nog altijd het belang van bomen niet begrepen.

Geniet van de vakantie en laat jullie inspireren door deze Klimop boordevol informatie, activiteiten en uitnodigingen om mee te werken voor onze eigen groenere regio.



KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPELVZW

Het Grote Vlinderweekend

Tel de vlinders in je tuin



www.vlinderweekend.be



GEDUMPT EN DAKLOOS



Hét verschil tussen leven en dood
voor wilde dieren in nood!

De Zonnegloed
Sanctuary vzw

Wild animal rescue & education

*Geef hen terug
een hoopvol leven!*



Wil je anders helpen?

www.dezonnegloed.be



**BOUW
MEE!**

DONEER

en bouw mee aan
nieuwe verblijven voor
verwaarloosde dieren

BE21 0003 2595 9103



Masschelein
golf / park / tuinmachines

Keiberg 121/A - 8551 Zwevegem
www.masscheleinbvba.be
info@masscheleinbvba.be

STIHL

VIKING

OPSTAPJES



PETER CALLEWAERT

*uit heerlijk
bekijkt de dingen anders dan we gewoon zijn.
Naast z'n bijzonder oog voor de natuur ligt
Peter ook aan de basis van de Natuur-Wonder-
Wandelingen.*

DE KLEINE PRINS (Le Petit Prince door Antoine de Saint-Exupéry)

De Kleine Prins zorgt voor natuur zoals Natuurpunt. Met maaibeheer houdt hij de apenbroodbomen in toom om zijn minuscule planeet niet te laten overwoekeren. Hij denkt aan begrazing door schapen en vindt één wilde roos mooier dan de weelderige maar gecultiveerde rozentuin. Hij sluit vriendschap met een vos die hem de wijsheid deelt: "alleen met het hart kun je goed zien, het wezenlijke is onzichtbaar voor de ogen."

Ik heb veel van hem geleerd door altijd samen onderweg te zijn. Daarom beste lezers, leer hem beter kennen. Zijn verwondering bij elke ontmoeting kan alleen maar verbinden, ook de mens aan de natuur. Het boek dat ik sterk aanbeveel mag je alleen maar lezen als het pijpenstelen regent, anders moet je buiten zijn om hem en andere bijzondere mensen in de natuur te ontmoeten.

FOERT

Planten bloeien, vlinders fladderen en vogels fluiten. De zomer is in aantocht en er valt veel te ontdekken, maar vaak is er zo weinig tijd. We moeten ons gedragen zoals sociaal wenselijk is. Opstaan, gaan werken, terug naar huis voor de was en de plas. Probeer nog even aan de conditie te werken en vergeet je sociale contacten niet te onderhouden. Een agenda gevuld met wat je denkt dat "moet" gebeuren. Je voelt de energie uit je lijf verdwijnen en je humeur slaat om. Herkenbaar?

De beste remedie: "FOERT!" zeggen en de natuur in trekken. Even luisteren naar het gebabbel van de zwartkop (niet van de vrienden), een graslandje opruimen (niet de keuken), waarnemingen invoeren (niet je agenda), achter de vlinders crosen (dat kan ook wel als sporten tellen, niet?). Laat die endorfinen nu maar komen. Geef toe, je voelt je toch meteen beter?



SCARLETT VANUXEM

*heeft een echt hart voor natuur en dat merk
je aan haar teksten. Ze volgde de cursus
Natuurgids en is professioneel actief bij JNM.*

JEAN-PIERRE DE ROO

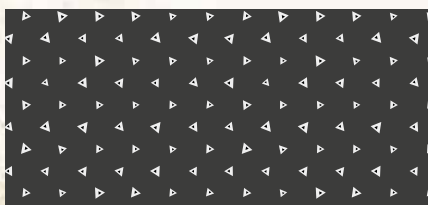
*is voormalig leraar
en druk bezet
Natuurgids. Wie
in de Gavers komt
heeft veel kans
om Jean-Pierre De
Roo te spotten!*



ZOMERGESTOEI

's Morgens bij het ontbijt met uitzicht op de tuin, zie ik ze iedere dag weer; de zwarte vogels met de gele snavels. Een dikke eeuw geleden heeft de merel de overstap gemaakt van grote en dichte loofbossen naar de vogelwereld van stad en dorp, daar is immers veel meer voedsel te vinden. Onze gemaaide en besproeide gazonnetjes bieden dikke regenwormen bij de vleet. Deze stadsmerels hebben allerlei gewoontes uit het bos meegenomen. Zo blijven ze nog altijd laag over de grond vliegen alsof ze onder takken en struikgewas hun weg moeten zoeken. Dat pakt dikwijls verkeerd uit bij het oversteken van een drukke straat. Aan het vroegere bosleven heeft de merel ook zijn zang overgehouden: prachtig melodieuze, een beetje melancholisch maar soms ook luidruchtig en paniekerig. Ze nestelen graag in mijn beukenhaag. Tussen de bladeren zijn ze goed verborgen en kunnen zo hun broedgebied en hun vrouwtje verdedigen tegen rivalen. Vogelzang dient slechts één doel: onderlinge communicatie.

Wij mensen moeten dus misschien meer zingen?





HERMAN NACHTERGAELE

MOET ALLES WIJKEN?

ALLES OP DE SCHOP VOOR EEN DUUR EN MEGALOMAAAN SEINE-SCHELDEPROJECT?



In de voorbije maanden hebben we met Natuurpunt enkele keren intensief overlegd met de administratie van de waterwegen (W&Z) rond het Leiedossier. Dit verliep in een constructieve sfeer. Maar toch blijven de huidige plannen voor de aanpassingen aan de vaarweg van de Leie onaanvaardbaar omwille van de extra schade aan natuur en landschap die er zou komen door de nieuwe versie (na een actualisatiestudie). Het nieuwe plan maakt een karikatuur van de oorspronkelijke bedoelingen om naast de vaarwegaanpassing voor grotere schepen, natuur en landschap te gaan opwaarderen (zie Klimop 2017/2 of www.helpdeleie.be). Naarmate we dieper graven in het dossier vallen we bovendien van de ene verbazing in de andere: het nautisch onderzoek [1] van het Waterbouwkundig Labo waarop het geactualiseerd voorstel is gebaseerd, blijkt veel beknopter te zijn dan gedacht. Bovendien worden conclusies getrokken die onbegrijpelijk zijn. Zo wordt bijvoorbeeld ter hoogte van de jachthaven van Kuurne een verbreding noodzakelijk geacht om de grootste schepen veilig te laten passeren. De problemen zitten aan de kant van de jachthaven op linkeroever en moeten daar worden aangepakt volgens het rapport. Maar in de conclusie staat dat men wil kiezen voor een ingreep op de andere oever. Niet toevallig daar waar het natuurreservaat van de Oude Leiemeander ligt, sinds vele jaren in beheer bij de vrijwilligers van Natuurpunt De Vlasbek. Maar de oude Leiemeander is eigendom van W&Z en dus makkelijk terug te nemen voor deze verbreding. Maar W&Z is toch ook een overheidsinstelling waar de zorg voor natuur evengoed zou moeten tellen?

Een artikel in de krant De Morgen van 20 mei heeft ondertussen even voor een paniekstemming gezorgd: wat binnenskamers al lang circuleert maar niet te luid

mocht gezegd worden, is dat de Fransen koele minnaars zijn van het Seine-Scheldeproject. De voorbije jaren kwam deze waarschuwing al enkele keren. Het eerste wat de vorige president Hollande gedaan had, was het project 'on hold' zetten wegens te duur en de mogelijke negatieve impact op de Franse havens. Nadien kreeg een enigszins afgeslankte vorm toch weer groen licht, omdat Frankrijk niet wou ingaan tegen de vroegere Europese besluitvorming. Maar met de nieuwe president Macron zou het wel eens menens kunnen zijn: in zijn verkiezingsprogramma stond al te lezen dat hij de invoer van containers vooral via de Franse havens wil doen lopen en niet via die van de buurlanden. Meteen zou dan de belangrijkste reden voor het ganse project verdwijnen. Als de Fransen bovendien ook weigeren om hun bruggen te gaan verhogen is er zelfs geen sprake meer van dat er grote schepen met 3 lagen containers tot in Frankrijk geraken waardoor de rendabiliteit van het project naar beneden tuimelt. Het verhaal van de rendabiliteit is overigens een nieuwe studie waard: de laatste economische studies over de rendabiliteit van het project dateren immers van 15 jaar geleden, terwijl de voorziene kostprijs almaar oploopt.

Uit de eigen cijfers van W&Z blijkt dat er sowieso weinig trafiek van de fameuze grote Klasse Vb schepen wordt verwacht: in alle vaarwegprognoses voor de Leie voorziet men tegen 2040 jaarlijks 600 à 1000 van dergelijke schepen, zijnde minder dan 5% van de verwachte trafiek of een tweetal/ dag... (zie tabel). Nochtans zijn alle grote en dure aanpassingen van de Leie op maat van deze grootste schepen (klasse Vb). Is dat dan verantwoord?

Een ander probleem: met de klimaatverandering en de verminderde waterbeschikbaarheid weten we niet

➤ Oude leiarm Kuurne is bedreigd gebied
→ Het zwaar materiaal komt er aan voor de grote infrastructuurwerken
© Kristina Naeyaert

eens of er in de zomer wel voldoende water door de Leie zal lopen om zo'n grootschalig kanaal te laten vullen. Dit aspect is voor de Leie zelfs nog helemaal niet onderzocht. Om dan maar te zwijgen over de CO2 kost die dit megaproject zal meebrengen, want er komt massa's beton en grondverzet bij kijken. En de bevolking die wordt maar verder beduvelde met onnodige onteigeningen in Menen, verlies aan landschap, recreatieve mogelijkheden en torenhoge kosten...

Conclusie: het is hoog tijd voor bezinning en een haalbaar project

Als de Vlaamse politici een beetje nadenken en zorgvuldig met gemeenschapsgeld willen omspringen moet het ganse project herbekeken worden. De verstandigste aanpak zou een terugschalen zijn: niet meer mikken op de trafiek van Vb schepen, maar op de klasse lager waardoor de investeringskosten en de aanpassingswerken drastisch zullen verlagen evenals de impact op natuur en landschap. De mintrafiek van de grote schepen kan vlot worden gecompenseerd door meer schepen van de lagere klasse. Het project Rivierherstel voor de Leienatuur dat amper 5% van het totale budget zal kosten kan en moet evenwel doorgaan: het MER onderzoek heeft immers duidelijk gesteld dat dit natuurherstel nodig is om de zware ecologische schade van de vroegere rechtekkingen van de Leie gedeeltelijk te compenseren. De ecosysteemdiensten die de Leienatuur hiermee zal opbrengen (water en klimaat weet je wel) zullen ruimschoots de investeringen voor natuur compenseren.

De tijd is rijp om deze discussie te heropenen op Europees niveau en toe te geven dat de keuzes van vroeger te hoog gegrepen waren en niet realistisch zijn geweest. Als er één reden is waarom het Europees project veel krediet verloren heeft, is het omwille van zijn geldverspillende en megalomane manier van werken op veel gebieden. Het is nu nog de tijd om dit terug te draaien.

Maar sommige lokale politici uit de streek willen absoluut niets terugdraaien omdat zij vrezen dat hun eigen "Leieproject" met een lucratief facelift programma voor de eigen stad of gemeente wel eens zou kunnen stoppen. Raar toch, maar we hebben in onze streek nog geen enkele politiker van de meerder-

heidspartijen het project Rivierherstelplan Leie horen verdedigen. Integendeel. Met onze petitieactie voor de Leie haalden wij vlot meer dan 15.000 handtekeningen binnen. Draagvlak genoeg dus voor een Leie op mensenmaat.

[1] De nautische screening is te vinden op <http://ebl.vlaanderen.be/publications/documents/98916>

	2015	2020	2025	2030	2035	2040
Sint-Baafs-Vijve - Ooigem	18.044	22.638	20.460	21.566	22.623	23.847
CEMT 1	3.226	2.467	2.111	1.957	1.919	1.949
CEMT 2	1.428	3.099	1.330	1.302	1.308	1.338
CEMT 3	5.563	7.417	6.473	6.947	7.326	7.741
CEMT 4	4.530	5.470	6.055	6.567	6.898	7.257
CEMT 5a	2.935	3.706	3.831	3.978	4.273	4.579
CEMT 5b	363	480	659	815	898	983

Bovenstaande tabel met klasseindeling van de scheepvaart wordt ontleend uit de trafiekprognose studie uitgevoerd door Arcadis en geeft een inschatting van de verwachte scheepvaarttrafiek te Sint-Baafs-Vijve tot en met 2040. CEMT 1 is de kleinste klasse schepen – CEMT 5B is de grootste klasse die voorzien wordt binnen het Seine-Scheldeproject.

“Het is onze vaste ambitie om engagementen inzake natuurcompensaties te handhaven, niet alleen vanuit milieuoogpunt, maar net met het oog op de effectieve realisatie van het betrokken Leie- en Seine-Scheldeproject. Het is juridisch een absolute noodzaak om ervoor te zorgen dat we effectief de plannen kunnen realiseren. Ook vanuit dat oogpunt is het de evidentie zelf dat wat werd afgesproken ook effectief wordt gerealiseerd, inclusief compensaties.”

Minister Ben Weyts in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken van 1 juni 2017 - omwille van de juridische verplichtingen krijgen we toch nog wat hoop voor onze Leie...





LAURIEN SPRUYT

ZET JE BANK OP DE JUISTE ROUTE

BELGISCHE BANKEN INVESTEREN NOG STEEDS 40 MILJARD EURO IN FOSSIELE ENERGIE

Meer dan 40 miljard euro, zoveel investeren de vier grootste banken in België nog altijd in financieel risicovolle fossiele brandstoffen. Met de lancering van een nationale campagne roept de Klimaatcoalitie BNP Paribas, ING, KBC en Belfius op om deze middelen weg te halen uit de fossiele brandstoffenindustrie en te investeren in duurzame energiebronnen.

“Hoewel de globale investeringen in duurzame energie jaar na jaar blijven toenemen, zijn die in fossiele energie nog veel te hoog”, zegt Laurien Spruyt, co-voorzitter van de Klimaatcoalitie. “Steeds meer mensen verzetten zich hiertegen. Met deze campagne willen we hen een stem geven en de banken aansporen om te desinvesteren uit fossiele brandstoffen.”

Uit onderzoek in opdracht van de Klimaatcoalitie [1] blijkt dat de vier grootste banken in ons land fossiele brandstoffen stevig blijven financieren: meer dan 40 miljard euro aan de 100 grootste bedrijven uit de sector alleen. Opmerkelijk is ook dat bijna de helft van dit bedrag (19,41 miljard euro) nog steeds naar steenkool gaat, de meest vervuilende fossiele energiebron.

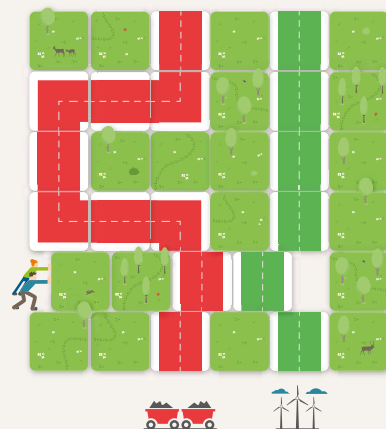
“De wetenschappelijke consensus is nochtans duidelijk: we moeten dringend af van onze fossiele verslaving als we gevaarlijke klimaatverandering willen voorkomen”, zegt Mathieu Soete, campagneverantwoordelijke voor divestment bij Greenpeace België. “De banken hebben trouwens een cruciale rol te spelen in de broodnodige transitie naar een economie en samenleving met 100% hernieuwbare energie. Daarom lanceert de Klimaatcoalitie op www.bankroute.be vandaag een petitie die klanten en burgers uitnodigt om hun bank op de juiste route te helpen zetten.”

Frank Vanaerschot, coördinator van het bankenonderzoek bij Fairfin besluit: “Als we uitgaan van het koolstofbudget dat ons nog rest op basis van het klimaatakkoord van Parijs, moet 85% van de vandaag gekende steenkool-, olie- en gasvoorraden in de grond blijven zitten. Deze zijn economisch gezien dus niets meer waard. Hierin nog verder blijven investeren zou getuigen van onverantwoord financieel beleid.”

ZET JE BANK OP DE JUISTE ROUTE!

Zet je bank op de juiste route, naar een toekomst zonder steenkool, olie en gas! Surf naar www.bankroute.be en vraag jouw bank om je geld niet langer te investeren in fossiele brandstoffen. Want BNP Paribas, ING, KBC en Belfius investeren in totaal nog steeds meer dan 40 miljard euro in die vervuilende industrie. Dat bewijst het onderzoek van de Klimaatcoalitie. Een gigantisch risico voor de planeet én voor onze spaarcenten, want om de opwarming van de aarde te beperken moet 85 procent van de steenkool, olie en gas die vandaag nog in de grond zitten, daar ook blijven. Zorg ervoor dat jouw geld naar een groene economie gaat, goed voor het klimaat, onze gezondheid en nieuwe jobs. Wordt jouw bank de eerste fossielvrije van België?

ZET JE BANK OP DE JUISTE ROUTE



Eis dat jouw geld naar fossielvrije investeringen gaat. Laat je horen op www.bankroute.be



Dit artikel is een aangepaste versie van het persbericht dat Klimaatcoalitie op 19 april 2017 verstuurd. De volledige versie en een verwijzing naar meer info is te vinden op <https://www.bankroute.be/nl/onderzoek/>

Meer informatie:

Laurien Spruyt
Co-voorzitter Klimaatcoalitie
0496/92 50 07
Laurien.spruyt@bbvl.be

De Klimaatcoalitie is een nationaal platform dat 62 leden uit de milieubeweging, Noord-Zuid-beweging, vakbonden en socio-culturele sector groepeerd en waar ook Natuurkoepel vzw is bij aangesloten. Meer informatie op www.klimaatcoalitie.be

(miljard euro)	BNP Paribas	ING	KBC	Belfius
Leningen	6,01	3,26	0,38	-
Uitgifte van obligaties en aandelen	19,76	3,80	0,17	-
Aandelen in portefeuille	4,61	0,09	1,67	0,70 (via Candriam)
Totaal	30,37	7,14	2,22	0,70

Naast de schade aan klimaat, mens en milieu, erkennen steeds meer experts ook het financiële risico van investeringen in fossiele energie. Zo wees BlackRock, 's werelds grootste vermogensbeheerder, op het gevaar van 'stranded assets': fossiele energiebronnen of -centrales die in de komende jaren meer zullen kosten dan ze opbrengen.

VERKIEZINGEN 2018: **DOE MEE EN WIN FOR LIFE!**

Op zondag 14 oktober 2018 trekt Vlaanderen naar de stembus voor de gemeentelijke- en provinciale verkiezingen. Als lid van onze vereniging vinden jullie wellicht ook dat een gemeente- en provinciaal bestuur volop de kaart moet trekken van natuur, open ruimte en klimaat.

Daarom stellen we voor dat jullie meedoen aan onze wedstrijd "Win for Life".

Ga naar www.natuurkoepel.be/winforlife en **geef jouw groene voorstellen voor je gemeentebestuur** door aan ons. Natuur.koepel vzw zal jullie voorstellen bundelen en bezorgen aan de verschillende partijbesturen.

We verloten aan onze deelnemers 5 Win for Life biljetten van 10 euro (max. 1 prijs per gezin - deelnemen kan tot 31 augustus 2017 - winnaars worden persoonlijk verwittigd).





EDDY LOOSVELDT

MEER NATUUR VAN BIE OES, HOE DOE JE DAT?

KLIMOP IN GESPREK MET EDDY LOOSVELDT, AANKOPER VOOR NATUURGEBIED VAN DIENST...

Inleiding: Natuurpunt komt als organisatie op voor meer natuur en biodiversiteit. De missie van Natuurpunt is hier duidelijk over: natuur in de buurt moet een recht zijn voor iedereen. Eén van de beste manieren om aan natuurbehoud te doen is gronden die waardevolle natuur bevatten aan te kopen. Natuurpunt is in Vlaanderen verantwoordelijk voor 23.000 hectare waarvan 16.000 ha werd aangekocht. Voor de andere gronden hebben we een overeenkomst met de eigenaar waarbij wij instaan voor een natuurvriendelijk beheer. Op dit moment heeft Natuurpunt in Zuid-west-Vlaanderen 67 hectare in eigendom en daarnaast beheert onze vereniging nog 100 hectare in eigendom van diverse partners. Klimop sprak met Eddy Loosveldt, voorzitter van Natuurpunt Zwevegem en secretaris van Natuur.koepel. Hij is als vrijwilliger, met een mandaat van Natuurpunt de laatste jaren zeer actief geweest als aankoper in de regio. Grond aankopen voor natuur is in Zuid-West-Vlaanderen wegens de dure grondprijzen geen evidentie, maar Eddy kent de knepen van het vak door en door.. Hoog tijd voor een gesprek dus.

Klimop: Zo'n aankoop, hoe begin je daar nu aan?

Eddy: Het begint allemaal met het weten van waar en wanneer een perceel verkocht wordt. Daarom hou ik de notariële berichten in de regionale kranten goed in de gaten. Zo kom ik te weten waar gronden

verkocht worden en wanneer er openbare verkopen gehouden worden. Daarnaast kijk ik ook steeds goed rond in het landschap naar de welbekende bordjes 'te koop'.

Klimop: Komen er soms ook eigenaars naar jou toe?

Eddy: Zeker. Er zijn regelmatig mensen die me bellen omdat ze weten dat Natuurpunt gronden aankoopt. Na zo'n telefoontje probeer ik binnen de week eens langs te gaan. Meestal volgt dan een gesprek over koetjes en kalfjes tot het ijs gebroken is en er vertrouwen is. Pas daarna spreken we verder over het perceel en de mogelijke verkoop zelf. Soms zijn dat mensen die nog ergens elders percelen liggen hebben die ze willen verkopen en zo kan de bal snel aan het rollen gaan.

Mensen verkopen vaak met plezier hun grond aan Natuurpunt, omdat ze weten dat ze zo hun steentje bijdragen aan de goeie zaak. Want na de aankoop organiseert Natuurpunt de inrichting en het beheer en zorgen we er in de meeste gevallen voor dat het perceel toegankelijk is voor buurtbewoners en bezoekers. Zo kan een verloren stukje grond in enkele jaren omgevormd worden tot een mooi en divers stukje natuur waar de omgeving van kan meegenieten.

Klimop: Komen alle gronden eigenlijk in aan-

merking?

Eddy: we kijken met de lokale afdeling van Natuurpunt in eerste instantie altijd of het perceel binnen bepaalde natuurafbakeningen ligt en voldoende natuurwaarde heeft. Zo wijst een afbakening binnen het Vlaamse Ecologisch Netwerk (VEN) al op een grotere ecologische waarde. De Biologische Waarderingskaart (BWK) is ook een handig hulpmiddel. Daarnaast kijken we of het perceel aansluit op bestaande natuurgebieden of natuurlijke structuren. Soms beslissen we toch een aankoop te doen erbuiten. Zo kocht ik onlangs een bosje van 60 are midden in intensief landbouwgebied omdat het dienst zal doen als ecologische stapsteen in het landschap. De ligging van het perceel heeft wel invloed op de subsidies die we al dan niet met Natuurpunt krijgen van de overheid..

Klimop: Hoe zit het nu met die aankoopsubsidies? Er waren een aantal wijzigingen op til?

Eddy: Momenteel zijn er eigenlijk 2 soorten subsidies; enerzijds de Vlaamse aankoopsubsidies die Natuurpunt kan krijgen bij de aankoop van een perceel in Natuur-gebied

Dit geïsoleerd bosje in Helkijn zal dienst doen als ecologisch stapsteen
© Yves De Bosscher



Voor het beheer is Natuurpunt bijna volledig afhankelijk van de inzet van vele vrijwilligers
© Danny Deceukelier

(N-gebied) en waarmee wij een deel van de aankoopkosten en registratierechten betalen. Daarnaast is er de mogelijkheid om percelen aan te kopen om te bebossen. In dat geval krijgen we subsidies van het boscompensatiefonds. Dit fonds wordt gespijsd door particulieren en bedrijven die bos willen kappen en in ruil daarvoor een bijdrage in het fonds moeten storten. Daarnaast heb je ook soms gemeentelijke aankoopsubsidies maar die zijn in onze regio heel divers, gaande van een habbekrats tot een grote inbreng in de restfinanciering van een aankoop zoals in het onlangs goedgekeurde aankoopsubsidiebesluit van Kortrijk (zie vorige Klimop). Momenteel buigt de Vlaamse overheid zich over een nieuw aankoopbesluit. De betreffende decreten liggen nog niet helemaal vast maar er zijn zeker belangrijke wijzigingen op til. Zo zullen we enkel nog subsidies kunnen krijgen voor aankopen van percelen die liggen binnen een goedgekeurd globaal kader, de zogenaamde aankoopperimeter. Ook

zullen bijkomende eisen gesteld worden aan oppervlaktes en natuurwaarde van het aan te kopen perceel. De impact van dit gewijzigd aankoopbesluit kan groot zijn voor onze verstedelijkte regio met nog minder aankoopmogelijkheden. Jammer, want net hier in deze grijze regio is er nood aan extra natuurgebieden.

Klimop: Hebben jullie met de afdeling voor de aankoop al volledig zicht op de betaling?

Eddy: Toch wel. Zeker toch in de mate van het mogelijke. Bij elke aankoop die we willen doen moeten we met de afdeling eerst een afwegingsdocument indienen bij het aankoopcomité van Natuurpunt. In dit document vullen we alle gegevens van het perceel in (oppervlakte, ligging, gewestplanbestemming,...) en geven we ook een uitgebreide verantwoording waarom we dat perceel willen aankopen (passend binnen lange termijnvisie, dringendheid, regionaal belang...). Aan de hand van een complexe exceltabel komen we dan te weten hoeveel de totale kostprijs zal zijn inclusief registratierechten, welke subsidies allemaal mogelijk of niet mogelijk zijn en welke restfinanciering de vrijwilligers van de afdeling dus

zullen moeten ophoesten.

En dan moeten we ook een financieel plan indienen bij Natuurpunt. Dit financieel plan omvat eigenlijk een oplistings van hoe we met de vrijwilligers van de afdeling de restfinanciering van die aankoop zullen terugbetalen (gemeentelijke subsidies, schatting inkomsten van buurafdelingen, schatting giften, ondersteuning regionaal natuurfonds, eigen aankoopacties). Elke aankoop betekent een serieus engagement van de vrijwilligers van de afdeling om te zorgen dat de financiering rond geraakt. Logisch ook dat Natuurpunt dit zo uitgebreid opvolgt. Zij betalen alle kosten en de afdeling engageert zich om dit binnen x aantal jaren terug te betalen. Daarom is zo'n financieel plan ook zo belangrijk. Pas als alles goedgekeurd is door het aankoopcomité krijgen wij groen licht vanuit Mechelen en kunnen we de compromis tekenen.

Klimop: En dan begint het waarschijnlijk pas echt voor de afdeling?

Eddy: Klopt. Met Natuurpunt kopen we gronden aan met een tweeledige reden: enerzijds om een netwerk van natuurgebieden te creëren die zo een veilig onderkomen vormen voor de nog resterende



↑↑ Oude Spoorwegberg in Zwevegem

↑ Natuurpunt beheert heel wat natuur in Zuid-West-Vlaanderen
© Danny Deceukelier

de natuur en biodiversiteit. Anderzijds omdat natuur in de buurt een positief effect heeft op de mentale en fysieke gezondheid van mensen. Onze natuurgebieden bieden een beleavings- en sensibiliseringswaarde die niet te onderschatten valt. Maar het is dan wel essentieel dat natuurgebieden juist ingericht en correct beheerd worden. Sommige aankopen passen binnen een groter kader. Zo zal voor een aangekocht perceel langs de Leie een inrichtingsplan opgemaakt worden zodat de inrichting past binnen de bredere visie langs de Leie. Inrichten doen we steeds met de natuurdoelkaart in het achterhoofd. Deze kaart werd opgemaakt door alle Natuurpunt afdelingen en Natuur.koepel en geeft voor Zuid-West-Vlaanderen het meest geschikte type natuur aan op elke plaats. Zo zal een perceel midden in de Avelgemse Scheldemeersen of in de Leievallei nooit bebost worden.

We werken voor de inrichting van deze gebieden graag samen met

andere partners zoals met het Stadlandschap Leie en Schelde van de provincie West-Vlaanderen. Dat kan gaan over de aanplant van hagen, struiken of een bosje tot het graven van poelen en het plaatsen van zitbanken en infoborden.

Klimop: Het perceel is ingericht en toegankelijk voor bezoekers, maar iemand moet het dan toch beheren?

Eddy: Een goed beheer is absoluut noodzakelijk om de natuurwaarde van het perceel verder te verhogen. Voor sommige natuurgebieden in Zuid-West-Vlaanderen kunnen we beroep doen op de professionele werkploeg van Natuurpunt. Soms kunnen we via een beheerovereenkomst beroep doen op een landbouwer die het perceel voor ons maait. Maar het grootste deel van het beheerwerk gebeurt door de vele vrijwilligers die jaarlijks honderden uren in de weer zijn met natuurbeheer. Een niet te onderschatten werk. Sinds 2013 kunnen we jaarlijks ook een tiental dagen beroep doen op de VDAB, die met hun cursisten-hovenier beheerwerk uitvoeren in onze natuurgebieden. Terwijl ze met kettingzaag en bosmaaier leren werken ondervinden ze ondertussen wat natuurbeheer in werkelijkheid is. Een win-win voor beiden!

Klimop: Hoe pakken jullie het concreet aan om de restfinanciering te verzamelen?

Eddy: Het is zeker niet zo dat Natuurpunt een rijke vereniging is en dus moeten wij hard werken om de financiële middelen voor elke aankoop te verzamelen. Daarvoor doen wij vooral een beroep op giften van sympathisanten. Samen met Ward Stulens, coördinator giftenwerking bij Natuurpunt maken we een brief op met informatie over het aangekochte perceel en de vraag een bijdrage te storten in het reservatenfonds van het gebied. Deze brief verspreiden we dan bij buurtbewoners en aan alle leden uit de regio via Klimop. Sinds kort is er ook een overkoepelend regiofonds voor Zuid-West-Vlaanderen waar we extra middelen mee genereren (zie onder) en er wordt ook meer en meer ingezet op legaten (zie blz. 34 - 35). Over elke aankoop die we met Natuurpunt doen trachten we zo breed mogelijk te communiceren. We versturen een persbericht en schrijven artikels over de inrichting en het beheer in Klimop. Deze aanpak loont, want steeds meer mensen storten een gift voor Natuurpunt. En bovendien zorgt die positieve communicatie er ook voor dat nieuwe mensen zich aandienen met een stukje grond. En dan begint het weer helemaal opnieuw...

NATUUR.KOEPEL VZW

Hoe kan jij helpen?

Heb je een stukje grond liggen dat je graag zou verkopen aan Natuurpunt? Neem contact op met Eddy Loosveldt (0477 95 50 21 of eddy.loosveldt@gmail.com). Ook als je een stuk grond weet liggen dat binnenkort verkocht zal worden kan je dit gerust laten weten. Wil je Natuurpunt steunen met een gift voor een bepaald gebied? Informeer bij je Natuurpunt afdeling naar het projectnummer dat bij dit specifiek gebied hoort en stort op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw met als mededeling het projectnummer in kwestie.

Heb je geen voorkeur van natuurgebied en wil je gewoon Natuurpunt in Zuid-West-Vlaanderen steunen? Stort dan op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw met vermelding: Fonds Zuid-West-Vlaanderen - F-04015.

Voor elke gift vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest toegestuurd en betaal je dus minder belastingen. Met jouw gift, legaat of schenking kunnen we verder met het beschermen van waardevolle stukken natuur. Ook in jouw buurt!

IN MEMORIAM – ULRICH LIBBRECHT (°1928 - †2017)



Half mei stierf de neef van mijn pa(†) in Ronse. Als groene-avant-la-lettre en professor filosofie heeft hij enorm veel betekend in beide werelden en de overlap tussen die twee. Geen halve dag kun je in de Vlaamse Ardennen vertoeven of je hoort in die middens zijn naam vallen. Hierna een aantal paragrafen die hem schetsen. De natuurwereld is een monument kwijt, niet alleen in de Vlaamse Ardennen, maar in zijn geheel.



DIRK LIBBRECHT

Paul Van Ceunebroeck, Milieufront Omer Watzet

“..Hierbij verliest MOW niet enkel zijn oprichter, maar ook zijn vlaggenschip en rolmodel. Want 45 lange jaren stond Ulrich als kapitein op het schip van de natuur- en milieubeweging in de streek. Als voorzitter van de toenmalige Wielewaal Schelde - Leie nam hij het commando in het verzet tegen de A9. Gestart op 15 maart 1975 te Etikhove, wou hij met de Stichting Omer Watzet de strijd aangaan tegen alle onzinnige acties, die de natuur en de omgeving binnen de ruime Vlaamse Ardennen belaagden..... Op het Wielewaalcongres te Oudenaarde in 1974 legde hij de fundering, waar tot vandaag Natuurpunt op stoelt: de driepikkel Natuurbescherming – Natuurstudie – Natuurbeleving”

Libbrechtgenootschap vzw, Bassegemstraat 1, 8572 Anzegem (Kaster)

“ Ulrich Libbrecht, die maandag op achtentachtigjarige leeftijd overleed in Ronse, zal vooral herinnerd worden als een bevlogen spreker die tijdens honderden lezingen doorheen Vlaanderen de oosterse filosofie toegankelijk maakte voor een groot publiek. Met veel gevoel voor humor nodigde hij daarbij zijn toehoorders uit hun gekende westerse denkkaders te verlaten en Chinese en Indische ideeën een plaats te geven in hun kijk op de wereld....

... Naast zijn academische arbeid in de comparatieve filosofie, was hij geëngageerd in diverse natuurverenigingen. Zo was hij medeoprichter van het Milieufront Omer Watzet en was een van de drijvende krachten achter wat nu vzw Natuurpunt heet. Ulrich Libbrecht schreef een dertigtal boeken, van de meest gespecialiseerde tot de meest toegankelijke. Hij werd ereburger van Kluisbergen in 2008.”

Ulrich Libbrecht, Last writings, gedachtenisprentje

Moeder, waarom sterven wij? Omdat de stroom mijn leven nodig heeft om Stroom te worden: de Stroom is de som van de oneindig vele druppels, waarvan ik er één ben. Het leven heeft mijn dood nodig. Daarom sterf ik gelaten omdat ik weet dat ik voor altijd verder leef, niet als schamele waterdruppel die even het licht van de zon als kleine regenboog mocht weerkaatsen, maar als onvervreemdbaar eeuwig deeltje van de zee van dit bestaan.

Uit één van zijn boeken “Drakenaders van mijn landschap”:

“ Ik heb alle ramen opengegooid op de wereld en gedroomd van een land waar het geluk zich aftekende in alle bloesems van alle bomen. Het koestert de hoogste bergen en de rijkste dalen, plant en dier ervaren er de vreugde van het zinvolle bestaan en sterven alleen als ze oud zijn.

De inwoners hebben hun aarde lief en niemand wil de bloemen maaien op de hellingen of de ertsen uit de bergen graven.

Schoonheid draagt zijn waarde in zichzelf en ontleent deze niet aan zijn rol als handelswaar. Kennis over de wereld wordt met omzichtigheid vergaard, de woningen der mensen verstoren de drakenaders van het landschap niet, voertuigen rijden er langzaam en de wandelaar wordt overal met vreugde begroet.

Het simpele dagelijkse leven is de hoogste spiritualiteit en alle daden zijn liturgische handelingen. De wereld is een tempel en elke mens is er hogepriester. De harten zijn zo vervuld van het mysterie dat ze alleen nog liefde kunnen uitstralen. Ik weet dat deze droomwereld niet bestaat en nooit zal bestaan, maar ook dat utopia de grote attractor is van de lijdende mensheid.”



MAARTEN TAVERNIER

MANNAVITA

BELGIË BELEVEREN VANUIT WEVELGEM



In de rubriek milieu en bedrijven kunnen we toch ook niet voorbij aan de bedrijven uit de regio die er mee voor zorgen dat Klimop betaalbaar blijft. Mannavita is een van de vaste adverteerders in Klimop, hoewel de bedrijfsnaam bij niet veel mensen een belletje zal doen rinkelen. Het is dan ook geen merknaam naar consumenten of toch maar voor een zeer beperkt aantal producten. Om te weten wat het biogecertificeerd bedrijf dan wel doet, gingen we langs bij CEO Bert Verhelst.



Hoe moeten we jullie rol zien in het biolandschap?

Bert Verhelst: 'Mannavita is een familiaal distributiebedrijf van een breed assortiment aan vooral biologische producten van binnen- en buitenlandse merken: broodvervaarders, broodbeleg, bereide gerechten, kruidenpreparaten, chips en snacks, voedingssupplementen, cosmetica, onderhoudsproducten,... We hebben als eigen merken ook 'La drome Provencale' van bio kruidenproducten (thee, essentiële oliën, propolis, plantextracten) en 'Mannavital' (voedingssupplementen). Daarnaast zijn

er nog wat specifieke producten zoals bijvoorbeeld dieetvoeding of voedingssupplementen voor dieren. Vanuit het bedrijf op de industriezone van Wevelgem-zuid worden winkels in heel België bevoorrad. Onze typische klant is een zelfstandige natuurvoedingswinkel, naast nichewinkels die dan bijvoorbeeld een beperkt aantal producten aanbieden. We proberen die winkels een goede service te bieden: zowat al onze producten hebben we op voorraad, en we leveren die flexibel over heel België, ook in kleine hoeveelheden.

Hoe is de markt voor jullie producten geëvolueerd de laatste jaren?

Bert Verhelst: 'het aanbod aan producten is enorm gestegen, er is een steeds groeiende diversiteit in ons aanbod. Helaas kunnen we dat van het aantal winkels niet zeggen. De zelfstandige natuurvoedingswinkel is een krimpende markt. Er zijn tijden geweest dat elke deelgemeente in de regio een eigen winkel had, in Kortrijk alleen waren er een stuk of negen. Dat is vandaag de dag lang niet meer het geval, en je moet een dynamische uitbater zijn om de concurrentie de baas te kunnen. Wijzelf focussen daarom ook op voedingssupplementen, die niet alleen bij de natuurvoedingswinkel, maar ook in de apotheek verkocht worden.

En die concurrentie is de biosupermarkt? Is die geen klant bij jullie?

Biosupermarkten zijn er weinig in Vlaanderen, enkel Colruyt zet daar op in met Bioplanet. In andere landen, zoals bvb. Frankrijk, zie je veel meer bioketens. Belangrijker is dat mensen steeds meer hun boodschappen bundelen in de gewone supermarkt, waar je ook een aanbod hebt aan bio- en dieetproducten. De biosupermarkt is voor producten waarvan wij de ex-

clusiviteit hebben ook klant, maar die zetten voor de rest hun eigen distributiekanaal op en hebben een groothandel zoals wij veel minder nodig. Voor een bedrijf als het onze is het belangrijk om nieuwe trends op te pikken en als eerste in het assortiment op te nemen. Later wordt dit dan opgenomen in een mainstream-aanbod. Een andere uitdaging is het negatieve of dure imago dat bio heeft.

Moet de overheid meer doen om dat imago te verbeteren?

Bert Verhelst: 'Ik heb de indruk dat die wel van goede wil is, maar niet kan opboksen tegen de beeldvorming. Die wordt beïnvloed door de klassieke voedingslobby, die zeer krachtig is. En de media speelt daar een hele belangrijke rol. Ik heb de indruk dat, in Vlaanderen meer dan in Wallonië, de pers enkel negatief bericht over biologische voeding. Ik lees zeer veel positieve studies, maar die halen de kranten niet. Als er dan ergens vraagtekens gesteld worden bij het bioverhaal, krijgt dat wel aandacht in de pers. In Wallonië is bio ook in de economie meer aanwezig, de oppervlakte landbouwgrond die er biologisch geteeld wordt, is veel groter dan in Vlaanderen. De beperkte ruimte en dure grond speelt ons hier parten.

Bedankt voor het gesprek en hopelijk kan dit artikel een inspiratie vormen om eens in de natuurvoedingswinkel langs te gaan.

Wie wil kennismaken met het assortiment van Mannavita of de verkooppunten in de eigen gemeente wil opzoeken, kan terecht op www.mannavita.be. De eigen merken vind je op: www.ladrome.bio en www.mannavital.be

FRAGIEL



Het is er nagenoeg doodstil en zelfs een beetje eng. Enkel hier en daar wat vreemd geritsel, geschuif, geknars en gekraak. Geroffel, gefluit en gepiep zet mijn gehoor op scherp. Ik ben duidelijk niet alleen in Bellegembos.

En toch ben ik niet echt bang. Het is enkel wat wennen aan dit onalledaagse sfeertje. Ik ben het wat ontgroeid doorheen de jaren. Te vaak was ik onderweg met de fiets, ongeremd met de wind in 't gat of zwoegend en vloekend tegen de wind in, de heuvels omhoog en gretig om nieuwe uitzichten en prachtige wolkenformaties te aanschouwen. Soms ook heftig doorstappend met stevige schoenen vol modder, de wind en de regen in het gezicht. Of met de neus tussen de struiken op zoek naar schoonheid en nieuwe ontdekkingen. Heel dikwijls ook in gezelschap van anderen, druk overlegend en determinerend, aanwijzend en kleine stille kreetjes slakend van verwondering om eenvoudig moois.

Hoe confronterend is het dan niet om plots oog in oog te staan met je eigen kleine nietigheid wanneer je op je stille eentje langs een smal pad een eeuwenoud bos binnentreedt.

Het geluid van voorbijrazende auto's laat ik al snel achter de rug.

ALS EEN SPELD IN EEN HOOIBERG

"Rechtdoor tot aan de dotterbloemen. Daar moet je nog verder omhoog en bijna helemaal op het einde heb je rechts een klein pad. Op de kruising met dat pad, dáár is het". Zo had iemand het mij uitgelegd. "Het is niet echt groot en er staan volgens mij niet veel exemplaren".

Ik ga op zoek naar dat ene plantje aardbeiganzerik. De eerste inventarisatienamiddag met de plantenwerkgroep had ik gemist. Ze hadden die zaterdag natuurlijk van alles gezien: eenbes, bosandoorn, veelbloemige salomonszegel, gevlekte aronskelk, gele dovenetel, boswederik, bittere veldkers, aardbeiganzerik,... of zou het toch bosaardbei geweest zijn? Want dáár ging het over: dat zou ik even gaan uitpluizen. Dat ene plantje moest en zou ik vinden!

EÉN STAP TE VER

Al is het maar een keukenschort groot en denk ik de weg te kennen, toch dreig ik even te verdwalen. Want wat is "rechtdoor" in een bos, wanneer de paadjes zich kronkelend een weg banen langs bomen en struikgewas? En is een bijna rechtsgelegen onduidelijk bospad een zijweg? En hoe boven is boven? Als na de eerste helling een afdaling komt, ben je dan net boven geweest of ben je pas boven wanneer je echt niet nóg meer naar boven kan?

Ik ben waarschijnlijk te ver gegaan. Letterlijk.

Dan maar op mijn stappen terugkeren zeker? Of dat poog ik toch te doen; plots zien alle paden eruit als hoofdpa-



GRIET SANTY

← Bellegembos
© Griet Santy

✓ Eenbes
© Bioweb

↓ slanke sleutelbloem
© Griet Santy

↓ Bellegembos
© Griet Santy

→ Gevlekte aronskelk
 → Gewone dotterbloem
 \ Wilde hyacinten in
 Bellegembos
 © Griet Santy



den en lijkt elk pad ook nog eens onderbroken te worden door kleine kruispunten. Is rechtdoor nu schuin omhoog of schuin naar beneden? Van de ongetwijfeld heel herkenbare omgevallen boomstam ben ik plots niet meer zó zeker. Alle bomen lijken nu eender. Hmm. Hier ben ik precies nog niet langs geweest. En stonden er daarjuist ook zoveel boshyacinten? Ik laat het niet aan mijn hart komen. Ooit op een dag kom ik hier weer uit. Of misschien ook niet. Maar dan zal men mij wel komen zoeken. Hoop ik.



DE SPELD

Ik probeer mij te focussen op het vinden van niet-al-leedaags groen. Even denk ik een hele speciale te zien, maar het blijkt een varen te zijn die zich deskundig ontrolt. Knap gedaan!

Heel stil volg ik het meest op een hoofdpad lijkend pad. Onderweg naar de dotterbloemen kom ik nog bosanemonen en grote muur tegen. En een bloeiende gevlekte aronskelk. Ook de witte klaverzuring toont zijn witte bloemen. Ik voel me haast een indringer tussen al dat kwetsbaar groen. Mijn gedachten gaan alle kanten uit. Ik vraag me soms af of de natuur niet beter af zou zijn zonder mensen? Die trekt wel hare plan. Uiteindelijk is de mens ook maar een zoogdier die op een dag wel eens zou kunnen uitsterven. Een soort met een nogal opdringerig karakter, dát wel.

Terwijl ik verdere overpeinzingen maak ontwaar ik weliswaar aan mijn rechterkant het knopig helmkruid. Ik ben op de juiste weg. Daar zie ik al de dotterbloemen met hun voeten in de natte bosgrond. En uiteindelijk valt mijn oog erop. Piepklein en geelwit.



ZIE DAAR: DE AARDBEIGANZERIK.

Ooit zag ik mijn eerste exemplaar ergens onderweg in de Vlaamse Ardennen. Ook toen dacht ik aan bos-aardbei. Maar de natuur zit vol met addertjes onder het gras: het is niet altijd wat het lijkt. De bladrand en de stand van de kroonbladeren zien er nét iets anders uit. Zeg dus niet zomaar bosaardbei tegen een aardbeiganzerik!
Nu kan ik met een gerust hart het bos achter mij laten, als ik de uitgang nog vind tenminste. Ik volg het pad dat

het meest op een autostrade lijkt en merk onderweg ook nog wat schril getsjirp op vanuit een spechtengat. Kleine bonte spechtjes! Héérlijk!
Ik ben content.
En toch. Hoe fragiel is dit allemaal niet?
Met een dubbel gevoel én toch ook een klein beetje de moed in de schoenen keer ik huiswaarts.



aardbeiganzerik
© Griet Santy

EEN BOS OM TE KOESTEREN

Bellegembos is gelegen ten zuiden van de waterscheidingskam tussen het Leie- en Scheldebekken met een hoogste punt van 72,5m. Het is een tertiaire getuigenheuvel voornamelijk bestaande uit leperiaanse klei met een zandhoudende toplaag.

De aanwezigheid van silex, o.m. afkomstig uit de Artois, liet een 'lokale' midden-neolitische industrie toe. Ook zandsteenfragmenten uit het Diestiaan worden er verspreid aangetroffen. De steile helling, de bronnen en een dun Quartair dek dat ca. twee meter bedraagt, maakte landbouw hier onmogelijk.

Daardoor is het best mogelijk dat Bellegembos een relict uit de oudheid is.

Via een huurcontract uit 1534 weten we dat het Oud Hof van Bellegem en Bellegembos onder één adellijke heer vielen. Die twee eigendommen bleven tot in de twintigste eeuw altijd in handen van een steeds wisselende adellijke familie. Een eerste prachtige kaart van Bellegembos, toen nog den Oubert genoemd, verscheen aan de hand van Pieter de Bersacques in 1603. Ook belangrijk zijn het landboek van Bellegem afgeleverd in 1781 en de Villaretkaart van 1745-1748. Intrigerend is de Ferrariskaart van Bellegembos opgemaakt in (1773). Tijdens de tweede wereldoorlog werd het bos leeg geplunderd. Vanaf 1956 werd 16,5ha verkaveld. Ondanks deze dramatische omzetting van bos naar woonpark (Lijsterpark) blijft dat gedeelte biologisch waardevol en is deels habitat. Er rest ongeveer 15 ha biologisch zeer waardevol bos en habitat (habitatkaart Natura 2000), waarvan 2 ha in eigendom van de stad Kortrijk.

Hoogteverschillen van 20 tot 40 m op hoogstens 200 m afstand bepalen een opeenvolging van bos- en ondergroeytypes. Enkele bronnetjes monden uit in een moerasbosje van waaruit de Bosbeek ontspringt.



Uitsnede van de Ferraris kaart (1771-1778) met centraal Bellegembos. Je herkent ook de kernen van Bellegem en Rollegem. We kunnen slechts gissen naar de reden waarom het Bellegem-en Argendaalbos in het landboek van Bellegem en de Ferrariskaart anders werden afgebeeld. Ook het goed te Argendaale reeds bekend in 1448 staat niet op de Ferrariskaart. Het landboek van Bellegem en de Ferrariskaart dateren van de zelfde periode.

KENMERKEN VAN DE VEGETATIE

Het Boombestand behoort tot eiken-haagbeukenassociatie met talrijke voorjaarsbloeiers.

Het voorkomen van Bellegembos is vandaag echter niet het resultaat van een natuurlijk proces. Eeuwenlang werd ook hier een middelhoutbeheer toegepast. Het bos was onderverdeeld in houwen afgeboord door greppels. Tot kort na de laatste oorlog, werd jaarlijks een partij hout (bache) openbaar verkocht. Na de oorlog werd wat naaldhout, waaronder twee sequoia sempervirens aangeplant.

Ook de introductie van tamme kastanje, Amerikaanse eik en grauwe abeel, een sterk gewilde boom in de middeleeuwen, wijst op een niet natuurlijke evolutie. Na de laatste openbare houtverkoop werd geen bosbeheer meer toegepast zodat het bos een natuurlijker uitzicht kreeg. In de ondergroei vinden we hulst, lijsterbes, kamperfoelie, hazelaar, bramen en veel opkomende zaailingen van esdoorn en tamme kastanje. Zijn bomen en struiken vaak onderhevig geweest aan menselijk ingrijpen, voor de bosflora is dat veel minder geweest. De kruidlaag kon zich eeuwenlang op een natuurlijke wijze ontwikkelen.

Vooral aan de volledige N-O kant en aan de westelijke kant, waar het elzen- essen bronbos zich bevindt, is de kruidlaag sterk ontwikkeld. Er groeien o.m. dotterbloem, bittere veldkers, gevlekte aronskelk, wilde hyacint, speenkruid, gele dovenetel, slanke sleutelbloem, veelbloemige salomonszegel en adelaarsvaren.

We vinden hier zeldzaamheden als spekwortel, éénbes en aardbeiganzerik. Bellegembos en Argendaalbos zijn beschermd als landschap bij M.B. van 23.07.1981. Op papier is Bellegembos beschermd, in de realiteit valt dat echter geweldig tegen.

Jan Desmet (0497/62 44 16)



YVES DE BOSSCHER

MET ANDERE OGEN

Het leek al zomer, al was het pas eind mei. Merels hadden al voor de derde keer eieren in hun nest liggen. Vossen hadden weer jonge vossenkelen te voeden en stalen weer honderduit kippen die door mensen achteloos in niet afgeschermdde kippenrennen werden gehouden. De eerste berichten over een naderende wespenplaag staken de kop op. Koninginnen en mannetjeswespen die massaal de tamme winter hadden overleefd zouden weldra in een ongeziene en quasi constante stroom van irritante steekbeesten ons dagelijks leven vergallen. De eerste kwartel sloeg aan in de nog groene tarwe. De cyclus van de seizoenen, draaiend als een zacht zoemend spinnewiel.

Op de dorpel van mijn badkamervenster was een vlieg geland. Ze kwam uit de grote doldraaiende wereld uit de hemel gevallen en landde zomaar voor mijn neus. Nu hoor ik velen zeggen: wat was dààr nu bijzonder aan? Ik bekeek het beestje met mijn menselijk brein. Dat zei: een vlieg die even de tijd nam om op mijn dorpel te zitten. Maar toen

ik bleef kijken, voorbij die eerste vlaag van simpel-menselijk denken, drongen plots andere dingen door tot in mijn bewustzijn. Daar zat een blauwe, in de zon schitterende vlieg. Ik wist

niet tot welke soort ze behoorde. Dat was op zich niet zorgwekkend, maar ik had het graag geweten. Wat kwam ze hier doen? Welke rol speelde dat klein blinkend blauw beest op deze blauwe planeet? Welke vorm van bewustzijn had haar doen besluiten om voor een tiental seconden op mijn dorpel te komen zitten? Ik wist het niet. Was ze op reis, zoals wij mensen wel eens doen, en had ze nood aan wat rust? Was ze op zoek naar een soortgenoot, en is het geen wonder hoe zulke minuscule wezens die over nog meer bewegingsmogelijkheden dan wij mensen beschikken (ze kunnen vliegen) in een in verhouding veel grotere wereld toch een soortgenoot kunnen vinden? Was ze ontsnapt aan een boerenzwaluwsnaveltje en zocht ze een moment van bezinning? Hoe lang zou ze het nog uitzingen? Ik weet het, het lijkt er een beetje over. Maar toch.

Een halve dag later overviel het me opnieuw. Kijken. We hadden de tuintafel die in de winter op zolder wordt gestald naar beneden gebracht. Het tafelblad lag op het gazon en ik schroefde er de poten terug aan. Een werkje van nauwelijks vijf minuten. Terwijl ik daar zo op het tuintafelblad zat viel mijn oog op een piepklein miertje dat nauwelijks de tijd had gehad om door de lamellen van het hout te kruipen en onverschrokken op zoek leek naar iets. Naar wat? Zou het de weg naar zijn mierennest terug vinden als ik nu de tuintafel op haar poten zette en het beestje helemaal gedesoriënteerd achterliet? Aan de rand waar ik mijn schroeven in draaide hingen twee kleine gele wolachtige propjes. Nestcoconnetjes van spinnen. Weer veerden die vragen op. Hoeveel vernuft zat er niet in al die kleine



dingen in de natuur waar wij nauwelijks iets over weten? Die levende organismen waar wij in ons machtige mens zijn gewoon over kijken. Zelfs in de verstilde wereld van de planten zag ik weer de straffe dingen die ik tot voor kort niet meer zag. De roze bloemstelen die eind april door de kale en onbedekte kanaaloevers priemden. Enkele weken later was de hele oever ingenomen door een immense massa grote groene bladeren van het groot hoeftblad. Ik herinnerde me de grote bladeren van de voorbije zomers. Maar ik was vergeten hoe ze er waren gekomen. Maar waar ik nog nooit op lette: hoe verdwijnt die grote groene massa opnieuw vanzelf in het najaar? Sinds ik frequent langs het kanaal fiets kijk ik met andere ogen. In het komend najaar kijk ik uit naar de teloorgang van het groot hoeftblad. Om dan weer uit te kunnen kijken naar nog een lente.

Dat soort van kijken is er nodig om het geolied radarwerk van de wereld te kunnen begrijpen. Verder kijken om te kunnen begrijpen. En dat lukt nog het best als je de 'mensenfilter' opzet: kijk niet naar mensen, of naar om het even wat door mensen is gemaakt of voor mensen dienstig moet zijn. Negeer de hippe cabrio's, de vliegtuigen met buiken vol toeristen in de lucht. De koeien op de weide die de Provençaals gekruide barbecuerook waarin het vlees van hun soortgenoten wordt gegrild opsnuiven. Probeer het eens. Zoek eens, kijk eens naar iets wat niets menselijks heeft. De zomer is daarvoor het seizoen bij uitstek. Het vergt wel oefening. Geef niet te snel op, de opdracht is moeilijker dan je denkt. Kijk voorbij de huizen. Kijk niet naar de netjes getrimde gazonnetjes. Netheidssyndroom. Te menselijk. Verlaat de onder de hitte van de zomerzon smeltende asfaltwegen. Verdiep je in karrensporen. Trek je schoenen uit. Voel. De grond. De aarde. Het gewriemel. Zoek en kijk. Niet naar de muur, maar naar de kleine springspin. Niet naar de gracht maar naar de pad op zoek naar een winterverblijf. Kijk niet naar het tarweveld, maar volg de veldleeuwerik die luid zingend hoger en hoger in de onmenselijk blauwe lucht vliegt. Verdwaal in het bos, laat je blik langs stammen glijden en ontdek boomkruipers en eekhoorns. Volg de sporen die achter worden gelaten. De krijtvlakken onder de roestplaats van een ransuil. De gebroken slak-

kenhuisjes van de zanglijster. En hoe dat alles komt en gaat, zonder dat wij daar ook maar iets aan kunnen doen.

Natuurlijk, terwijl ik dit zit te schrijven, valt het me te binnen dat ik zit te preken voor eigen parochie. Achter de grote tafel in het bureau van de minister-president zit een man die bij het terugtrekken van het eerste (toegegeven, onvoldragen) bosbeschermings-initiatief in Vlaanderen ("de Boskaart") zegt dat er een nieuwe kaart komt waarop we andere ecologische maatstaven moeten gebruiken om tot de definitie van waardevol bos te komen. Zou de minister-president - ik zag hem in de zomer eens door het Hannecartbos in Oostduinkerke fietsen - in staat zijn om de ecologie van een bos te zien. Deze die schuilt voorbij het menselijke? Deze die je niet kan creëren, die er gewoon is en die geen alternatief heeft? Leerden we in de lagere school niet de meest eenvoudige maatstaf, dat bossen, groot of klein, oud of jong, de longen van de aarde zijn?

Op een ontmoetingsavond van planners en beleidsmensen in onze streek hoorde ik onlangs Thomas Rau aan het woord. Architect, innovator, inspirator en visionair. Een erg begeistert man. Zijn boek 'Material matters' (2016), kreeg als ondertitel: 'hoe wij onze relatie met de aarde kunnen veranderen'. Rau maakt paspoorten voor materialen in gebouwen, werkt nieuwe verdienmodellen uit, promoot circulaire economie. En vooral, hij doet een ernstige oproep om af te stappen van het antropocentrisch mensbeeld. Hij zegt: wij mensen zijn niet het centrum van alles, het centrum, dat is de natuur. Als we er verder onze rug naar keren loopt het faliekant af. De voorzitter van de streekintercommunale vond dat een man als Rau het ideeëngoed van de geitenwollensokkers had vertaald voor de hedendaagse wereld. Daarna, tussen pot en pint, werd er nog naarstig nagepraat. Rau had een vuurtje gestookt. De oudere ondernemer vond het allemaal wat té, het zou zijn tijd wel duren. Enkele jongere beleidsmakers waren tomeloos enthousiast. Ik schatte dat het keerpunt tussen voor en tegen gemiddeld rond de 55 jaar lag. Van één ding was ik zeker: Rau keek naar de dingen met een 'mensenfilter'. Rau is een bramenplukker die zich een weg baant door een menigte van anders gestemden maar gaandeweg, hier en daar, er eentje plukt en mee neemt op zijn weg. De weg naar een ander wereldbeeld. Ik ben vooral benieuwd wie van de vele aanwezigen op dat evenement daadwerkelijk op zijn pad zal meegaan. Dat de durvers nu opstaan. Het moment is daar. Kijk.



ELS DEPREZ

LEREN ZIT IN ONZE NATUUR

DE CURSUS NATUURGIDS VERNIEUWD



© Bert Pattyn

Op 1 januari 2016 fusioneerden het Centrum Voor Natuur- en milieueducatie en Natuurpunt Educatie. De nieuwe vormingsinstelling heet Natuurpunt CVN. Er is een samenwerkingsverband met Natuurpunt Kortrijk, Natuurpunt Gaverstreke, Provinciaal Sport- en Natuurcentrum De Gavers en Stad Kortrijk. Het vormingsaanbod omvat een brede waaier aan thematische lessen; van dieren en planten tot landschappen, ecologie en natuurbeheer.

Leg je de lat hoog en zoek je een combinatie van inhoudelijke kennis, natuurbeleving en engagement en wil je leren hoe je een boeiende wandeling uitstippelt? Dan volg je de cursus Natuurgids. In september 2016 zijn een 25-tal cursisten ingestapt in de nieuwe cursus in Kortrijk. De cursisten worden er deskundig begeleid door Trees Deprest, verantwoordelijke natuureducatie.

Wie zijn ze, wat drijft hen en wat doen ze met het OSCAR-getuigschrift en later met het officiële gidsenkenteken dat ze van Natuurpunt Nationaal ontvangen op het einde van de tweejaarlijkse opleidingsperiode?

Ik loop eventjes mee in de schaduw van de cursisten tijdens een buitenexcursie in de Bonte Os, een vochtig natuurgebied van 2,62 ha te midden verstedelijkt Deerlijk dat in 2015 aangekocht werd door Natuurpunt. Een interessant stukje

geschiedenis van het gebied vind je terug bij Natuurpunt Gaverstreke in de laatste Klimop van 2016.

Het is de 18de maart en we waren verwittigd dat we natte voeten zouden krijgen in dit waterrijke gebied, maar het miezert nog op de koop toe. Peter staat al te wachten aan het oude KSA lokaal in de Bonte Stierstraat. Hij is vanzelfsprekend met de fiets gekomen. Waarom volgt hij de cursus?

"Het is mijn droom om van natuur mijn beroep te maken. De natuur is mijn biotoop, ik hou van wildkamperen, mijn vrouw heeft een zaak in biologische kledij. Desnoods gaan wij emigreren naar waar er meer natuur is."

Zijn voorkeur gaat uit naar begeleide uitstappen zoals vandaag, liever buiten leren dan van buiten leren, liever de praktijk dan de theorie. "Mijn vrouw is actief in de JNM (Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie) en wij kunnen bij manier van spreken uren op onze knieën zitten om naar een simpele pissebed te kijken."

Wachtend op de gids maak ik een praatje met de cursisten.

Michiel studeerde groenmanagement en doet zijn werk buiten in de natuur, graag. Hij wil zijn kennis optimaliseren. Een job op een

hoger niveau of kunnen gidsen in een regionaal landschap zou hem meer voldoening schenken. "Dit is een toffe groep. De gesprekken met gelijkgestemden, je eens voluit mogen ergeren aan natuuronvriendelijke praktijken, het gezelschap van medestudenten, daar doe je het ook voor".

Bert: "ik ben nu al natuurgids in de Palingbeek en volg deze cursus uit persoonlijke interesse. Je passie voor natuur kunnen overdragen op een publiek is het mooiste wat er is, maar er is diepgaande kennis nodig over hoe alle radertjes van het complexe systeem op elkaar inwerken. Dat een boom niet rechtopstaand hout is maar een hele samenleving... de verwondering stopt nooit. Je kan nooit genoeg weten, het is al heel wat om te weten wat je ziet, ingewikkelder is het weten waarom je ziet wat je ziet."

Ondertussen is Bart, onze gids, aangekomen.

Hij volgt de cursus feitelijk zelf nog, maar werd tussendoor tot conservator van het natuurgebied de Bonte Os gebombardeerd. Naar eigen zeggen is hij "erin geluisd", maar blijkbaar dan toch met zijn volle goesting. Beroepshalve is hij docent aan een lerarenopleiding. Dat hij vandaag een wandeling zal gidsen waarbij hij zijn beroeps kennis kan combineren met zijn liefde voor de natuur is mooi meegenomen. Heel herkenbaar: iedereen krijgt meteen een blad papier met een opdracht, het is een soort van rebus om te testen of we wel goed opletten. Uit de oplossing moet op 't eind blijken welke de doelsoort is van dit gebied.

Carl zegt dat hij zich absoluut wil engageren voor meer natuur in Kortrijk.

Ondertussen luisteren we naar de uitleg over éénhuizige en tweehuisige bomen, over éénslachtigen en tweeslachtigen... Dan is wat een naaktbloeier is, toch gemakkelijker

om te onthouden.

Carl gaat verder: "maar het gidsen... ik twijfel of dit voor mij weggelegd is."

Vanachter een struik tovert de gids een decoratieve glazen vaas gevuld met krevelend onderwaterleven tevorschijn en ik kijk met grote ogen mee naar twee soorten salamanders en een onthutst stekelbaarsje daartussen.

Sigurd is leerkracht van beroep en ziet natuur als iets dat onbetwistbaar in het onderwijspakket thuishoort. Andries wil de opgestoken kennis eveneens integreren in zijn lespraktijk als onderwijzer: "als ik op een speelse manier kennis kan bijbrengen dan voel ik mij echt in mijn sas. Het trucje van de lange en de korte broek... of hoe je een wintereik van een zomereik kan herkennen. Dat het blad van ridderzuring rode stipjes vertoont en dat dit bloed van een ridder zou zijn... Bovendien kan je zoveel toepassen in je eigen tuin. Je wordt onmiddellijk getriggerd om het thuis eens anders aan te pakken". Hij is benieuwd naar de werkvorm die ze momenteel uittesten:

"Deze cursus wordt een project van alle cursisten samen. Ieder werkt een stukje van

een allesomvattende gidsbeurt in de Gavers uit. De inzet is kennis, de uitdaging is hoe dit overbrengen op een publiek".

Jan is helemaal gebeten door de cursus, hij kan er zijn honger naar natuur helemaal mee stillen. "Zoals onze gids van het begin af aan al zei is natuur overall rondom ons en kan je er altijd mee bezig zijn. De natuur alle kansen geven in je eigen omgeving, daar kan je het er ook voor doen, je hoeft niet noodzakelijk werk te maken van gidsbeurten geven, je gaat er zelf mee aan de slag, gewoon fantastisch."

David is vooral in planten geïnteresseerd en ziet de cursus als een logisch vervolg op zijn basisopleiding van groenmanagement.

We zijn getuige van ruzie in de lucht tussen buizerds en kraaien. Ze bekampen elkaar om het bouwen van een nest in het oude populierenbosje vlakbij.

Voor Ann lukt het nog net. Het vraagt veel inspanning om de cursus te combineren met een gezinsleven maar motivatie is haar drijfveer.

"Als kind kon niemand mij paaien met speelgoed, ik moest buiten zijn. Voor mij geen vertellingskes uit

leesboeken. Al wandelend beleef ik het verhaal van de natuur zelf: een zwakke boom valt om, in de holte van het uitgerukte wortelgestel valt regen neer, er ontstaat een kleine poel... waterplanten... salamanders en uiteindelijk komt de ijsvogel er op af... Een verrassend verhaal dat oneindig doorgaat, voor mij houdt het niet op met een diploma of een cursus".

De tjiftjaf beaamt het met een overduidelijke "tjif-tjaf".

De rondleiding wordt bezegeld met een glas vlierbloesemsiroop, traktaat van de gids. Had hij ons wijsgemaakt dat het daar ter plekke opborrelt, we hadden het kunnen geloven.

Het was voor mij een groot genoegen om geheel de morgen te mogen optrekken met de cursisten natuurgids: een bonte mix van leeftijden, motivaties en ambities. Hopelijk ligt er in oktober voor ieder een getuigschrift te wachten zodat ze zich volgend jaar meer praktijkgericht in iets kunnen specialiseren en de CVN badge veroveren.

noot: een naam is fictief

Natuurgidsen ontvangen bij het geven van een gidsbeurt aan scholen, groepen, enz. een vrijwilligersvergoeding. Wil je als natuurgids je steentje bijdragen voor natuurbehoud dan kan je deze vergoeding storten op het reservatenfonds voor steun aan lokale aankoopprojecten.

GEÏNTERESSEERD?

Voor de huidige cursus Natuurgids kan je je niet meer inschrijven maar hou zeker de website www.natuurpunt.be/cvn in de gaten voor meer info over toekomstige cursussen in jouw buurt.

MEER INFO:

Voor meer info kan je terecht op www.cvn.natuurpunt.be
Vormingsconsulent West-Vlaanderen: Anke Desender
0492 25 39 96 of anke.desender@cvn.natuurpunt.be.
Natuurpunt Kortrijk: Trees Deprest, 056 2005 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be



© Els Deprez

In Beeld

In Beeld" plukt voor deze jaargang seizoensgebonden foto's uit de rijkgevulde database van waarnemingen.be en het aanbod van onze regiofotografen. Heb jij zelf een beeld voor ons volgende herfstnummer? Stuur het dan in zo groot mogelijke resolutie door naar klimop@natuurkoepel.be.

De perfecte moord

Francis Pattyn slaagde erin om een uniek moment uit het vogelrijk vast te leggen waarop de koekoek "de perfecte moord" pleegt: net voor ze haar eigen ei in een nest van één of andere zangvogel dropt, vreet ze één van de eieren van de onwetende pleegouders op zodat noch pa noch ma door hebben dat er iets aan hun legsel veranderd is bij hun terugkomst. Bovendien kan een koekoek de kleur en patroon van elk ei aanpassen aan de originele eieren uit het nest. Dat het ei wat groter is, stoort de pleegouders blijkbaar niet. Alvoor de koekoek deze goocheltruc kan uitvoeren, heeft hij een hele tijd zijn slachtoffers gevolgd en geduldig gewacht op het moment dat pa en ma er even tussenuit zijn. De hele operatie duurt amper een handvol seconden.

Om de misdaad helemaal af te maken, werkt het koekoeksjong dat altijd een paar dagen voor de andere geboren wordt, zijn broertjes en zusjes koelbloedig uit het nest nog voor ze hun ei verlaten.

Een echte "natural born killer" dus.

Koekoek wijffe - De Gavers Harelbeke -
Francis Pattyn



Worstelaars zonder scrupules

In het dierenrijk heeft elke soort zijn eigen methode om zich voort te planten: kikkers en padden doen het wel op een erg dwingende manier: zodra een wijffe langskomt, neemt het mannetje haar in een soort okselgreep terwijl hij op haar rug klimt. Daar blijft meneer simpelweg zitten totdat het wijffe een eiklomp produceert. Dit kan dagen duren. Bovendien durven mannetjes zich wel eens vergissen: foto's van kikkers op andere mannetjes, padden en zelfs vissen zijn niet uitzonderlijk. Ook van een triootje zijn ze niet vies.

Groene kikkers – Danny Vandekerckhove

Zomer

De brui aan Ruien

Sinds 4 juni 2017 behoort dit beeld tot de voltooid verleden tijd. Niet dat de trektellers op de Geitenberg er de brui aan geven, maar de skyline zal in het zuiden van onze regio nooit meer dezelfde zijn nu de torens van Ruien met een grote knal tegen de grond zijn gegaan.

Toegegeven: je moet arendsogen hebben om ze op deze foto te zien staan en je moet al kryptoniet gegeten hebben om helemaal rechts in beeld de windmolen te zien staan, maar qua symboliek kan het wel tellen: het verleden en de toekomst in één beeld.

Telpost Geitenberg met zicht op Ruien –
Emmanuel Desmet



Een wereld van verschil

Wie af en toe door het zuiden van onze regio wandelt of fietst kan nu het volop zomert, genieten van de visuele pracht van het akkerrandproject: of wat een verschil een strook van amper een paar meter wilde bloemen en granen kan maken. Niet alleen voor het oog, ook voor de akkervogels waarvoor ze in de eerste plaats bedoeld zijn. In de strook op de foto langs de Priesterstraat in St.-Denijs vond Luc Clarysse broedende patrijs en veldleeuwerik. En laat dat nu net twee van de doelsoorten voor het akkervogelproject zijn!

Akkervogelrand Priesterstraat – Luc Clarysse





THIJS CALU

Betekenis afkortingen: ex. = exemplaar; kp = koppel; m. = mannetje; w. = wijfje; juv. = juveniel of jong; NO = trek naar noordoost; ZW = trek naar zuidwest; r. = richting, tp = ter plaatse. De ligging van de toponiemen kan precies nagekeken worden op www.vwgzwv.waarnemingen.be. De regio telt ook een aantal actieve trektelposten (Bavikhove, De Gavers (Harelbeke) en de Geitenberg (Kooigem)). De resultaten vind je terug op www.trektellen.nl.

waarnemers: zie www.vwgzwv.waarnemingen.be

➤ woudaap - Bavikhove Oude Leie
© Danny Vandekerckhove

➤ zwarte specht - Rollegem Kapelle
© Luc Deblauwe

↘ visdiefjes op nestvlot
© Francis Pattyn

VOGELS IN ONZE STREEK ZOMER 2016

DE HIGHLIGHTS VAN EEN SEIZOEN VOGELS KIJKEN IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: vwgzwv.waarnemingen.be. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van aalscholver tot zwarte mees.



Op 8 mei werd het eerste overzomerende **woudaapje** van 2016 gezien aan het reservaat in De Gavers (Harelbeke). Er werden max. 5 exemplaren vastgesteld, op 24/7, in hetzelfde gebied. Tussen 10/6 en 24/6 werd ook een m. waargenomen aan de Oude Leie in Bavikhove. Er werden 2 **kwakken** gemeld (In Rollegem en Ooigem, resp. op 11 en 27/6). Tussen 13/6 en 26/8 werden in totaal 13 **kleine zilverreigers** gezien (Avelgem en De Gavers, max. 5 overvliegende ex. op 26/8 in De Gavers). Op 3/7 vlogen 3 **zwartkopmeeuwen** boven de Gaverplas. Op 14/8 zat er een juv. tp. Op

diezelfde plas hebben 2 koppels **visdief** gebroed. Een eerste koppel had 3 pulli, waarvan wellicht slechts 1 ex. overleefde. In juli bracht een ander koppel 2 jongen groot. Op 30 juli werd hiervan nog 1 jong gezien. Een w. **grauwe kiekendief** foerageerde op 7/7 in Kooigem. Op 31/7 vloog een juv. **havik** r. NW. over De Gavers. Een w.havik vloog op 17/8 over Kaster. Op 1/6 vloog een **bijeneter** r. NO over Avelgem. 10 **roodborsttapuiten** werden op 3/7 geteld in Sint-Baafs-Vijve (3 koppels en 4 juv.). Op 4/7 werd een **porseleinhoen** gehoord in Kerkhove.

Op diezelfde dag werd een **Euro-pese kanarie** gezien in Kortrijk. Op 6/7 liet een **grauwe gors** zijn liedje horen in Kooigem. Een **orpheusspotvogel** werd op 17/7 gevangen en geringd in Heestert. Op 1/6 en 17/7 werd telkens een **wielewaal** gehoord (resp.in De Gavers en het Orveytbos (Moen)). Op 22/7 en 23/7 werden 2 (verschillende?) **zwarte spechten** opgemerkt in een atypisch biotoop: in een tuin in Rollegem en langs een maïsakker in Gullegem. Tussen 5/8 en 9/8 liet een **hop** zich mooi zien aan Evolis in Kortrijk. Op 7/8 vloog een **geelgors** over Zwevegem.



KUIFLEEUWERIKEN MET KUREN

In de zomer van 2016 broedde een paartje kuifleeuweriken met succes nabij een bouwterrein in Kuurne. Dat is opmerkelijk vogelnieuws. De kuifleeuwerik is een soort die wellicht van oorsprong niet in Noordwest-Europa voorkwam. Het is een vogel van steppes en halfwoestijnen die minstens vanaf de 19e eeuw verscheen in de Lage Landen in het kielzog van de Industriële Revolutie. Die maatschappelijke ontwikkeling van die tijd bracht grote bouwverven en stadsontwikkeling met zich mee. Het ritme van de vooruitgang was net traag genoeg om de soort elk jaar van veel tijdelijk biotopen te voorzien; kale, schrale bouwterreinen met bouwafval, pioniersplanten, zandige landbouwterreinen en akkers, speelplaatsen van scholen in landelijke gebieden, parkings, industrieterreinen en havenontwikkelingsgebied: mini-woestijntjes die sterk geleken op zijn natuurlijk habitat. De soort voelde zich er thuis en plantte zich voort.

Vanaf de jaren '80 van de vorige eeuw ging het echter heel snel bergaf met de kuifleeuwerik. In Nederland is de soort vanaf 2014 helemaal als broedvogel verdwenen en in België is er nog een restpopulatie van hooguit een 5-tal broedparen in de duinreep vanaf De Panne tot Nieuwpoort. Men gaat er van uit dat ook die populatie zijn uiterste houdbaarheidsdatum snel nadert, hoewel die populatie de laatste paar jaar het iets beter lijkt te doen. In het binnenland van België en Nederland is de soort wel uitgestorven wegens biotoopgebrek, veranderende landbouwmethodes en pesticidegebruik.

Alhoewel. Op 18 april 2016 jaar vond Filip Goussaert een kuifleeuwerik op een akker nabij de Geitenberg in het mooie Kooigem, deelgemeente van Kortrijk. Dit was een opzienbarende waarneming en toch deed het de rest van de vogelkijkersgemeenschap in Zuid-West-Vlaanderen knarsetanden: de vogel liet zich slechts één maal zien en fotograferen. Het was de eerste gedocumenteerde waarneming voor deze soort in

onze regio. Was deze soort die als standvogel geboekt staat en niet ver van zijn broedgebied overwintert, dan toch in staat om omzwervingen te doen of was er meer aan de hand?

Er was meer aan de hand. Op 25 juni 2016 meldde Filip (hij weer!) een zingende kuifleeuwerik in Kuurne, op slechts 16 kilometer van Kooigem. Vele waarnemers konden die dag de kuifleeuwerik bekijken en er werden zelfs 2 vogels gemeld.

De vogels bleken honkvast en enkele waarnemers volgden elke dag het doen en laten van de kuifleeuweriken. Zo zagen de waarnemers dat de vogels hun nest hadden in een perceel jonge mais. Dat moest verkeerd lopen! De snel groeiende mais zou het broedbiotoop compleet ongeschikt maken. De Kuurnse kuifleeuweriken waren echter een sterk koppel en ze slaagden er in minstens één jong groot te brengen, ondanks de snel groeiende maïsstengels. Dit was het eerste geslaagde broedgeval in het Belgische binnenland in de laatste 20 jaar en dit opmerkelijk nieuws haalde de nationale pers!

In het voorjaar van 2017 werd de kuifleeuwerik op dezelfde plek in Kuurne terug waargenomen. Het is echter niet zeker of ze dit jaar terug broeden.

In 2014 waren er verschillende waarnemingen van kuifleeuwerik in het Rijselse, net over de grens in Frankrijk. Zou er zich dan toch een kleine restpopulatie kuifleeuweriken in de 'Eurometropool' 'Lille-Kortrijk-Tournai' ophouden? De kans is groot en we proberen dit volgend jaar te onderzoeken. De kans is echter minder groot dat de vogels volgend jaar op dezelfde plek in Kuurne weer tot broeden komen omdat het miniwoestijntje waar de kuifleeuwerik zich zo goed in voelde dit jaar, volgend jaar grotendeels omgevormd zal worden tot een betonwoestijn. En daar voelt niemand zich thuis om te wonen, zelfs een kuifleeuwerik niet.



IGNAAS ROBBE



kuifleeuwerik
© Yves Decneudt



EMMANUEL DESMET

DE MANNEN VAN DE NACHT



ringer Dirk Dupont meet een kerkuil op met de hulp van Richard
© Tom Linster

"Zie je die meterslange schijfstrepen? Geen twijfel mogelijk!" Marcel wijst met de vinger de onmiskenbare sporen van een kerkuil aan onder het portaal van het hoefemuseum 't Kapelriegoed in Moorsele. Ondertussen zijn Yves en Stéphane de ladder al in het luik van het gewelf aan het hijsen waar ergens diep op zolder een kerkuilenbak genesteld zit. Richard komt aandraven met een borstel: "Meegenomen van thuis, om de vloer schoon te vegen als we de bak leeg hebben gemaakt. Wij zijn propere gasten, hé." Een tiental meter verderop staat Tom foto's te maken van de bende, de kerkuilenwerkgroep van Zuid-West-Vlaanderen, de mannen van de nacht in volle ontplooiing.

Het gaat goed met de kerkuil in onze contreien. Het laatste decennium is het aantal gekende broedgevallen gestegen van 4 naar 25 broedparen. "Overal in Vlaanderen gaat de kerkuil de laatste jaren vooruit," licht Richard toe, "behalve in Antwerpen. Dit komt allicht gewoon door het feit dat we steeds meer geschikte broedlocaties inrichten en de beestjes

"KERKUILEN ZIJN ECHTE GIGOLO'S"

niet meer vervolgd worden door de mens. In onze regio hebben we zo'n 100 bakken ophangen waarvan een kwart dus bezet is. Dit jaar hebben we al 43 jongen geringd uit 12 broedgevallen. Het lijkt een goed kerkuilenjaar te gaan worden met dikwijls nesten van 5 tot 6 jongen."

Het gezelschap komt net van een ringsessie in Kuurne waar er maar twee levende jongen in de broedbak zaten. Ondertussen is Yves in het zoldergat verdwenen en is het beneden wachten tot hij met nieuws komt. "Marcel, wat is de code van het molslot alweer?" klinkt het uit de holte boven ons. "Ja, elke bak is voorzien van een slot, je weet maar nooit dat bepaalde mensen met slechte bedoelingen de bak kraken," verduidelijkt Marcel. Op dat moment vliegt een torenvalk opgeschrikt via het vlieggat van de kerkuilenbak naar buiten. Yves steekt al gauw zijn hoofd door de opening van de

zolder: "Geen kerkuilen, wel vier koude kerkuileieren in de linker-kant van de bak en twee jongen en drie eieren van een torenvalk in de andere hoek van de bak." Da's niet zo goed. "Een verlaten nest?" informeer ik bij Richard. "Zo ziet het er naar uit. Het wijfje kan verongelukt zijn of vergiftigd of het voedselaanbod was te klein. Maar dat lijkt me onwaarschijnlijk. Bij hevige stortbuien gebeurt het wel eens dat muizen massaal verdrinken, maar dit voorjaar was kurkdroog. Vorig jaar bv. troffen we meerdere bakken aan met vier of vijf dode kuikens. Verhonderd na de stortregens." Even later staat Yves naast ons met de eieren in de hand. De spinnenwebben omheen de eieren verraden dat het broedsel al een tijdje verlaten was. Maar niet getreurd: er hangt nog een kerkuilenbak aan de andere kant van de hoeve. "Er zat zeker een koppeltje in de buurt," aldus Marcel, "drie weken geleden zagen we het mannetje nog een muis doorgeven aan het vrouwtje. Maar in de bak die we nu gaan inspecteren broedde vorig jaar een

steenuiltje". Onder een pittige wind klautert Yves weer de ladder op terwijl Stéphane via een lange stok en isomoprop het invlieggat dichtstopt. En deze keer is het prijs. "Er zit een volwassen kerkuil in," roept Yves enthousiast, "geef mij eens de sjarge!" Stéphane rept zich om het dekontje van Richard. "Mijn Denise zit daar nu voor de tv zonder haar tijgervelleke!" grapt Richard. Dat het deken geen overbodige luxe is, ondervindt Yves al gauw aan den lijve. "Aaaaauw! 't Is een felle!" foetert hij. De kerkuil plant een tweede keer zijn klauwen flink in Yves zijn handen voor hij hem goed te pakken krijgt. Als het beest eindelijk beneden is geraakt, is ringer Dirk Dupont aan de beurt: de kerkuil wordt vakkundig opgemeten en krijgt een ringetje om de poot. Nu pas zie ik waarom de imposante klauwen met gemak door de handschoenen van Yves konden priemen. Onze vriend is een 2de kalenderjaar mannetje. Niet één van de twee kerkuilen die hier dus vorig jaar tot broeden kwamen. "Kerkuilen zijn helemaal niet zo honkvast," vult Marcel aan, "ze bezetten een nestbak en proberen er een vrouwtje in te lokken. Zodra zij op eieren zit, deinst meneer er niet voor terug om een tweede nestbak in de buurt in te nemen.



Het zijn echte gigolo's." Ook deze kerkuil was niet de enige bewoner van de nestbak. Yves gooit een steenuiltje – of tenminste wat er nog van overblijft – naar beneden. Hij was duidelijk geen flatgenoot, maar eerder een onderdeel van de menukaart. Als het jonge mannetje geringd is, mag hij weer de bak in. Stéphane houdt het invlieggat nog even dicht om de kerkuil weer tot rust te laten komen. In een derde

nestbak wat verderop treffen Yves en Stéphane een nest van een holenduif aan. Jammer, voorlopig geen broedsucces hier. Terwijl de handen gewassen worden en de wonden ontsmet, wordt de volgende afspraak al vastgelegd: "Morgenavond gaan luisteren bij de Geitenboer in Moen en dan..." Jaja, ik vrees dat Denise weer koude benen zal hebben.

↑ Yves moet alles uit de kast halen om dit felle mannetje niet te laten ontsnappen.

✓ de kerkuilenwerkgroep met van links naar rechts Marcel, Yves, Richard, Stéphane en ringer Dirk.
© Tom Linster



De natuur in met kinderen

Natuur.koepel lanceert de actie 'de natuur in met kinderen'. Het doel is om kinderen warm te maken voor natuur door hen in contact te brengen met alles wat de natuur te bieden heeft. Naast de vele lokale activiteiten van afdelingen en werkgroepen, waar ook heel wat leuke activiteiten voor kinderen inzitten, (zie activiteitenkalender blz. 55, 57 & 58) zal er in 2017 elke maand een extra kinderactiviteit in de kijker gezet worden. Deze activiteiten zijn specifiek voor kinderen, maar ook ouders en grootouders zijn zeker welkom!

#AUGUSTUS #SEPTEMBER

AUGUSTUS VLINDERS LEREN TELLEN EN HERKENNEN - DEERLIJK



Op 5 & 6 augustus tellen duizenden Vlamingen de vlinders in de tuin tijdens Het Grote Vlinderweekend. Natuurpunt wil zo te weten komen welke vlinders het goed doen en welke het moeilijk hebben. En in Deerlijk doen we er nog een schepje bij, want daar tellen we gewoon lekker samen! Kom op een leuke, speelse manier met het hele gezin vlinders vangen en

determineren in Het Wijmelbroek. Er is ook een voorstelling van een collectie nachtvlinders en er zijn activiteiten voor de allerkleinsten voorzien.

WANNEER Zondag 6 augustus van 14u tot 17u
WAAR Het Wijmelbroek, Pieter Jan Renierstraat, Deerlijk

ORGANISATIE Natuurpunt Gaverstreke
BEGELEIDING Natuurpunt Gaverstreke
INFO Patrick De Clercq (0475/86 56 66 of info@fotografiepatrick.be)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Gratis deelname, inschrijven is niet nodig

AUGUSTUS NACHT VAN DE VLEERMUIS - VICHTE



De verborgen wereld van de vleermuis heeft vanaf nu geen geheimen meer. We trekken erop uit met de batdetector en de zoeklamp om die kleine, vliegende "vampiertjes" te spotten. Kinderen kunnen zich laten omtoveren tot een heuse batman op de kindergrimestand...

WANNEER Vrijdag 25 augustus van 19u tot 21u

WAAR KSA lokalen, Beukenhofstraat 43, Vichte

ORGANISATIE Natuurpunt Krekel-Anzegem en Zoogdierenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen

BEGELEIDING Natuurpunt Krekel-Anzegem en Zoogdierenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen

INFO Nik Dooms (0496/65 82 61 of nik.dooms@gmail.com)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Gratis deelname, inschrijven is niet nodig

SEPTEMBER OVER INSECTEN EN PADDENSTOELEN - ZWEVEGEM



We gaan op stap in het Orveytbos en langs de Vaarttaluds. Onderweg kijkt één groep welke zwammen en paddenstoelen we onderweg tegenkomen. Een andere groep kijkt uit naar insecten. Het

belooft een boeiende natuurnamiddag te worden. Zorg voor kleren die vuil mogen worden.

WANNEER Zondag 24 september van 14u tot 16u

WAAR Vaarttaluds, Sint-Pietersbrug, Kraaibosstraat, Moen

ORGANISATIE Natuurpunt Zwevegem
BEGELEIDING Natuurpunt Zwevegem
INFO Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Gratis deelname, inschrijven is niet nodig

WEDSTRIJD!

Zoals je in het opstapje van Peter Callewaert (blz. 5) kan lezen kijkt de kleine prins op een verwonderde manier naar de wereld rondom zich. Misschien ben jij ook zo gefascineerd door alles wat groeit en bloeit? Dan zullen bovenstaande activiteiten jou zeker kunnen boeien!

In deze Klimop zit de Kleine Prins zoals hier-naast getoond nog 5 keer verstopt. Natuur.koepel geeft 5 beeldjes van de kleine prins weg aan wie hem kan vinden. Stuur voor 1 september een mailtje naar hans@natuurkoepel.be en laat ons weten op welke 5 plaatsen in Klimop de Kleine Prins opduikt. En vergeet ook je naam, adres en leeftijd niet door te sturen. De winnaars worden persoonlijk verwittigd.





FOTOZOEKTOCHT LANGS DE LEIE TUSSEN KORTRIJK EN MENEN

ONTDEK DE LEIE OP DE FIETS EN WIN MOOIE PRIJZEN!



Paters Mote in Kortrijk, één van de bedreigde projectgebieden langs de Leie © Tom Linster

RIVIERHERSTELPLAN LEIE

Vanwege de grote impact van deze werken en omwille van de Europese regelgeving om tot een goede toestand van de rivier te komen besliste men om gelijktijdig met deze grote werken ook aan natuurherstel te doen.

De Leieoevers zouden natuurvriendelijk worden ingericht en sommige oude meanders zouden opnieuw worden aangesloten. Terzelfdertijd besliste de Vlaamse regering dat er 500 ha natte natuur in de Leievallei moest gerealiseerd worden. Zo zouden er terug natte bloemenrijke hooilanden ontstaan met vogels zoals ooievaars en kieviten. Maar tot op de dag van vandaag is er nog geen vierkante meter van dit natuurherstel gerealiseerd. Integendeel, bijkomende geplande infrastructuurwerken vormen een ernstige bedreiging voor de bestaande én geplande

natuur. Ook voor het visbestand in de Leie wordt dit mogelijk een kwalijke zaak... Lees hier meer over op blz. 6 & 7.

Natuurpunt volgt dit dossier al jaren van dichtbij op en geeft zo een stem aan de natuur langs de Leie. Hier en daar kochten we natuurterreinen aan of namen we ze in beheer. Met deze fietszoektocht willen we je laten kennismaken met de natuur langs de Leie. Je fietst langs boeiende natuurplekjes en plaatsen waar de natuur opgewaardeerd moet worden binnen het project 'Rivierherstel Leie'. Zo geven we de Leie de aandacht die ze verdient.

FOTOZOEKTOCHT

De kaart toont het traject en de fietsknooppunten. In principe start je aan de Budabrug in Kortrijk maar aangezien het een lustocht is kun je overal inpikken. De lus is in totaal 32 km lang. Op enkele plaatsen wijk je kort af van het fietstknooppuntennetwerk voor wat extra uitleg. Onderweg stellen we je een aantal vragen over zaken die je langs het parcours tegenkomt. Op de kaart vind je een aanduiding waar je het antwoord op elke vraag ongeveer kunt vinden. Daarnaast vind je in deze rubriek ook 15 foto's. Deze foto's moet je in de juiste volgorde zetten vanuit startpunt Kortrijk. Blijf dus bij de pinken als je kans wil maken op een mooie prijs. Veel succes en geniet van de Leienatuur!

start

Start aan de Budabrug in Kortrijk.

De Budabrug is één van de vernieuwde Kortrijkse bruggen die past binnen het Seine-Scheldeproject. Het is nu een zogenaamde beweegbare tafelbrug die in geopende toestand een doorvaarhoogte van 7 meter biedt.

10

Je fietst langs Leiekant Bissegem. Natuurpunt kocht hier een stukje authentieke Leiemeersen en herstelt zo goed mogelijk de natuurlijke flora. Naast heel wat plantensoorten die we hier binnenkort kunnen verwachten zullen ook

1



2



3

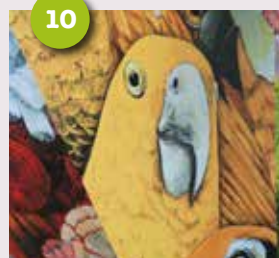


4



5





vlinders zoals het oranjetipje van dit beheer profiteren. Aan de rand van het gebied en langs de trekweg zie je ook bruinrood water. Dit is een natuurlijke kwel of bron die eigen is aan een valleigebied. Aan de overkant van de Leie zien we Patersmote. Dit nog typische Leievalleigebied met overstroombare meersen is één van de projectgebieden voor Rivierherstelplan Leie.

vraag 1 Hoeveel bruggen kom je tegen tussen Kortrijk en Menen tijdens de zoektocht?

18 - 82

Aan de overkant van de Leie bevindt zich een oude afgesneden Leiemeander (het Schrijverke) met bijhorende Leiemeersen. Soorten als bosrietzanger en sleedoornpage voelen zich hier thuis. We plaatsten hier alvast een ooievaarspaal omdat we ooit de ooievaar als broedvogel in de Leievallei willen terugzien. Natuurpunt werkt hier al vele jaren mee aan de uitbouw van dit groene stukje Leievallei, dat nu bedreigd wordt.

vraag 2 Welk vliegtuig stortte neer in de buurt van de Kruiskouter op 21 Juli 1944?

vraag 3 Welk natuurgebied wordt er bezongen in een lied van zanger Will Ferdy?

vraag 4 Wat is het beroep van de Cies de bruggetrekker?

vraag 5 Welk deel van Bohemen ligt in Bissegem?

vraag 6 Welke vogel zie je hier regelmatig rusten in de boomtakken met gespreide vleugels?

vraag 7 Waar schuilt de slang voor de regen?

85 - 9

Net onder het woonproject Lauwe aan de Leie ligt nog een mooi stukje vochtige Leiemeers met kwelplaatzen waar o.a. valerian en kale jonker groeien. Deze planten zijn waard- en voedselplanten voor insecten en vlinders. Natuurpunt doet hier samen met een bioboer het geschikte beheer. Het immobedrijf belooft deze gronden binnenkort over te dragen aan Natuurpunt. Het naastliggende perceel met bosje kochten we onlangs aan. Zo werken we aan meer natuur in de Leievallei.



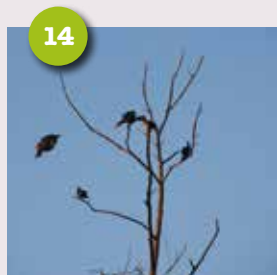
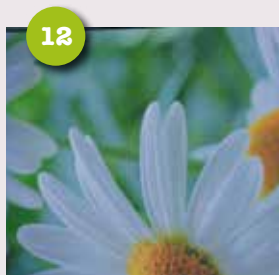
8 - 78

Aan de overkant van de Leie zie je de Posthoorn liggen. Deze oude Leiemeander en graslandencomplex (50 ha) maakt deel uit van één van de projectgebieden van het Rivierherstelplan Leie. Mits gerichte inrichtingsmaatregelen kan dit gebied opgewaardeerd worden als één van de meest interessante vochtige natuurgebieden langs de Leie. Wat verder fiets je langs het Diefhondbos. De overheid heeft dit 'oud huishoudelijk stort' omgeturnd tot bos wat op dat ogenblik de beste keuze was. Een bos hoort niet thuis in een vallei maar door een aangepaste inrichting van het bos krijgen we hier een interessant recreatief gebied met natuurwaarden.

vraag 8 Welk hondenras heeft er een bos tussen Lauwe en Menen?

vraag 9 Van wie was het kasteel op de rechteroever van de Leie buiten Menen?

Tussen knooppunt 78 en knooppunt 71 steek je de brug over de Leie tussen de Barakken en Menen over. Vlak daarna sla je rechtsaf in en rij je even langs de Noordkaai richting 'opgespoten terrein'. Nadien keer je terug naar de brug en vervolg je je weg richting knooppunt 71. Het 'opgespoten terrein' is een oud slibstort dat werd aangelegd bij de rechtekking van de Leie in de jaren '70. Dit slibstort is eigendom van de overheid maar wordt deels beheerd door Natuurpunt. Het is uitgegroeid tot een belangrijk natuurterrein waar zeldzame soorten voorkomen en daarom niet volledig toegankelijk.



vraag 10 Welke matten kom je tegen in Menen?

71 - 3 - 75

vraag 11 Waar maak je een sanitaire stop voor een bezoek aan de witte koe?

vraag 12 Hoeveel kameraden rusten er in vrede in dit woud?

81

vraag 13 In de ecologische tuin vind je een aantal vuistregels. Hoeveel?

vraag 14 Naar wie is deze molen naast de ecologische toontuin genoemd?

vraag 15 Voor welk legeronderdeel is er een gedenkplaat aan de kapel van O.L.V Ter Biest?

48

Tussen fietsknooppunt 48 en 16 ga je even van het parcours af. Als je bij de Tientjesstraat komt sla je linksaf en rij je tot het einde van de straat waar je rechts de hoeve 'Armengoed' ziet liggen. Achter deze hoeve bevindt zich het 'Stadsgroen Ghellinck'. Nadien keer je terug naar het kruispunt en vervolg je je weg terug richting fietsknooppunt 16.

Het Stadsgroen Ghellinck moet op termijn een oase in de stad worden. Op initiatief van Natuurpunt en de stad Kortrijk wordt hier een nieuwe groene long aangelegd. Natuurpunt kocht vorig jaar alvast de eerste hectares aan voor de aanleg van het bosgedeelte.

16 - 36

vraag 16 Voor wie wordt er gediend in de St-Eutropiuskerk?

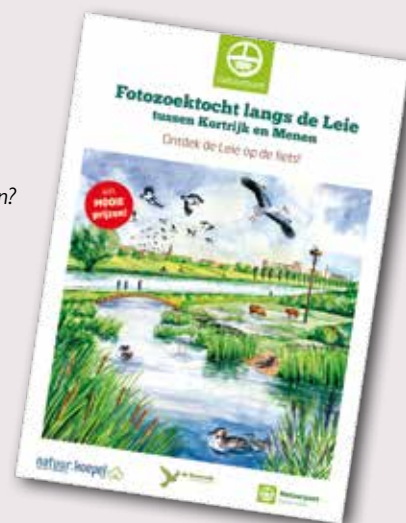
vraag 17 Wie is de dooppeter van Stijn Streuvels?

vraag 18 Aan welke kant van het geluk ben je aan de spooroverweg?

63 - 10

vraag 19 Wat voor molen is de Preetjesmolen?

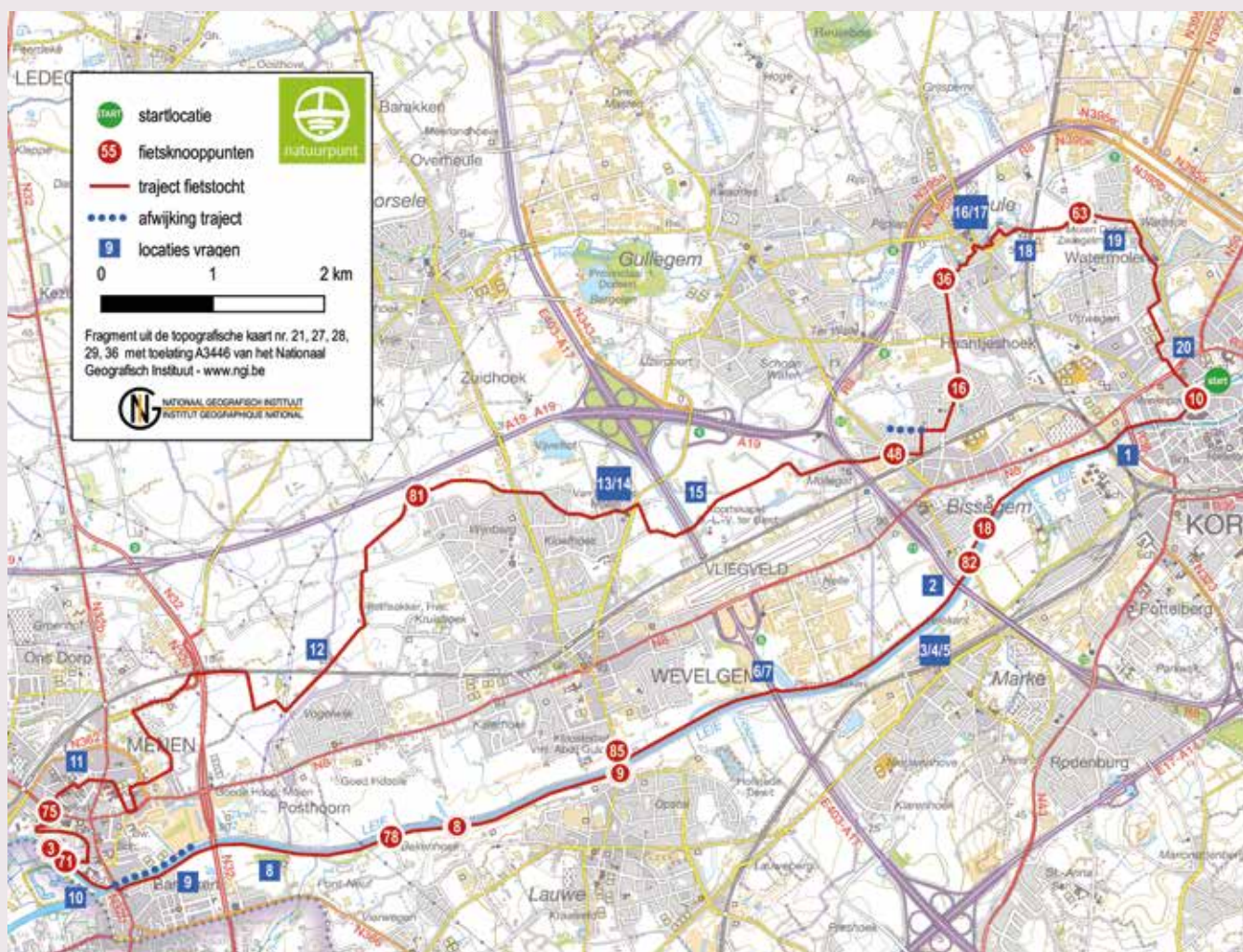
vraag 20 Waar vind je de leeuwen?



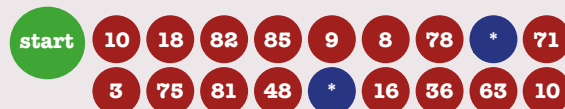
ANTWOORDFORMULIER

Je kan met deze fotozoektocht mooie prijzen winnen waaronder geschenkmanden van Stadsboerderij Kortrijk en O'Bio en geschenkbonnen voor de Baliekouter in Wakken. Antwoorden kan je tot en met zondag 17 september 2017 doorgeven via www.helpdeleie.be/fotozoektochtzuid of door onderstaand formulier in te vullen en op te sturen naar Natuur.koepel vzw, Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk. Alle winnaars worden persoonlijk verwittigd.

- Vraag 1:
- Vraag 2:
- Vraag 3:
- Vraag 4:
- Vraag 5:
- Vraag 6:
- Vraag 7:
- Vraag 8:
- Vraag 9:
- Vraag 10:



Genoten van deze fietstocht?
Doe ook mee aan de zoektocht tussen
Grammene en Ooigem: www.helpdeleie.be



Meer info over dit dossier? Neem een kijkje op www.helpdeleie.be en www.natuurpunt.be
Contact: Kristina Naeyaert, voorzitter Natuur.koepel, 0479/51 43 17 - kristina@natuurkoepel.be
Initiatief: Deze fotozoektocht is een initiatief van Natuur.koepel, Natuurpunt De Torenvalk en Natuurpunt Deinze-Zulte.

Met de steun van:



- Vraag 11:
- Vraag 12:
- Vraag 13:
- Vraag 14:
- Vraag 15:
- Vraag 16:
- Vraag 17:
- Vraag 18:
- Vraag 19:
- Vraag 20:

Juiste volgorde van de foto's (te beginnen vanaf startpunt Kortrijk):

Schiftingsvraag: Hoeveel juiste antwoorden van deze fotozoektocht zullen we ontvangen tussen 21 mei 2017 en 17 september 2017:

Voornaam:

Naam:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

Emailadres:

HET JAAR VAN DE EGEL



Je hebt er ongetwijfeld al over gelezen: dit jaar organiseert de Zoogdierenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen 'het jaar van de egel'. De officiële lancering vond plaats in Menen op 25 maart. Ook al werden we die zaterdagmorgen niet overspoeld door geïnteresseerden, de deelnemers die opdaagden vulden de lege zitjes met hun enthousiasme. Zelfs de schepen van Leefmilieu van de Stad Menen was van de partij. Het fascinerende en ja hoor, zelfs het intieme leven van de egel werd uit de doeken gedaan. Ook enkele verrassende egels passeerden de revue. Na de presentatie konden de deelnemers genieten van een kopje koffie

en een speciaal voor de gelegenheid gemaakt egelkoekje.

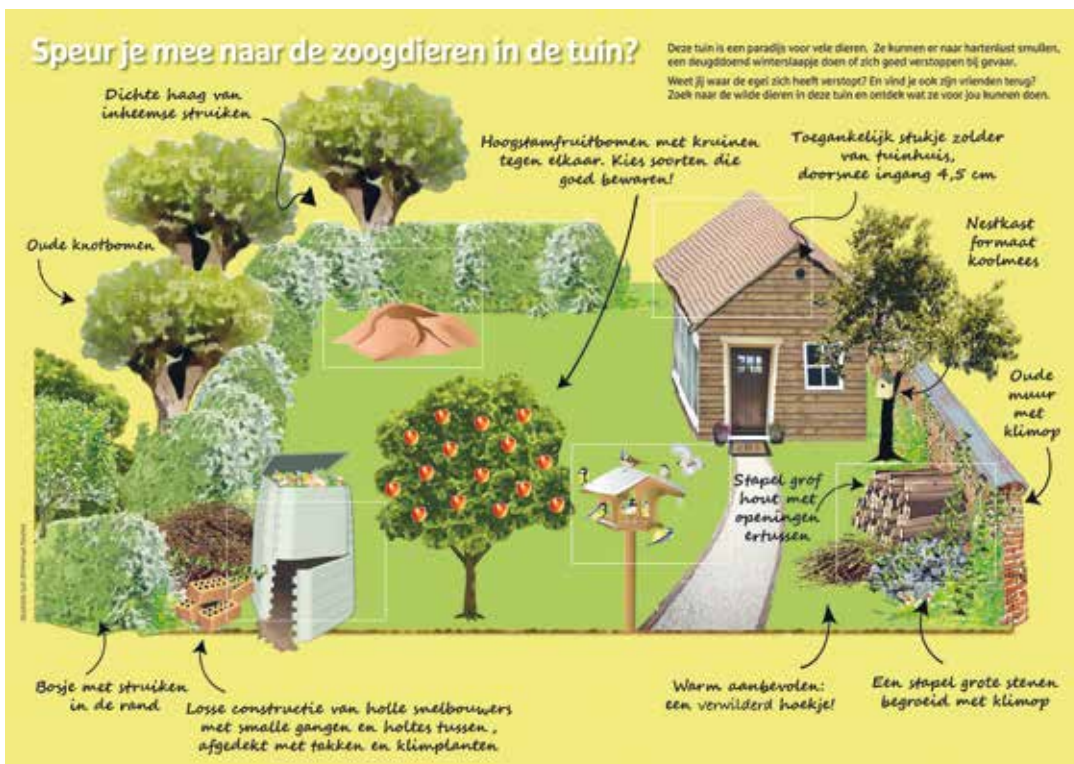
Daarnaast kregen de deelnemers een primeur toebedeeld: de spiksplinternieuwe 'Zoogdieren in de tuin' folder! Deze folder werd opgemaakt in samenwerking met het Stadland-schap Leie en Schelde en staat boordevol tips en tricks om zoogdieren in je tuin te spotten en je tuin voor hen in te richten.

Zeker de egel als echte tuinbewoner heeft hier baat bij. De egel vraagt niet dat je je deur wagenwijd voor hem open zet, enkel een klein achterpoortje in je omheining is voldoende.

Ben je niet zeker of er een egel in je tuin zit? Omdat de egel vaak stiekem in je tuin verschijnt hebben onderzoekers een trucje bedacht. Ze ontworpen een egeltunnel waarin de egel in ruil voor lekkernijen zijn pootafdrukken achterlaat. Tijdens de 'Namiddag van het Zoogdier' zullen we enkele van die tunnels in elkaar knutselen. Hoe de deelnemers hebben geleerd om te speuren naar zoogdieren in de tuin en welke zoogdieren in Natuurtuin Desloovere werden ontdekt, zullen jullie kunnen lezen in een volgend verslag!



JOHAN STAELENS
ZOOGDIERENWERKGROEP
ZUID-WEST-VLAANDEREN



Uitsnede uit de folder
'Zoogdieren in de tuin'
Illustratie: © Emmanuel Desmet



JOOST VERBEKE
NATUURPUNT

www.natuurpunt.be/testament
Contact: joost.verbeke@natuurpunt.be, telefoon: 015/29.72.49
of gsm: 0477/20.47.27

↓ Dirk laat alles na aan Natuurpunt, zijn vrouw kiest voor een duolegaat

↓↓ Carine schenkt een deel van haar erfenis aan Natuurpunt

MAAK VAN DE NATUUR JOUW ERFGENAAM

Steeds meer mensen beslissen om een deel van hun nalatenschap te schenken aan Natuurpunt. Door Natuurpunt op te nemen in je testament, help je mee om de natuur te beschermen. Wie dit overweegt maar niet goed weet hoe dat best geregeld wordt kan terecht op twee infomomenten die plaats vinden op 18 juli en op 4 september in Kortrijk. Klimop sprak met Joost Verbeke, verantwoordelijke voor schenkingen en legaten bij Natuurpunt.



Welke redenen heeft een kandidaat-erflater om te kiezen voor Natuurpunt?

Mijn indruk is dat zij houden van de manier waarop we onze natuurgebieden openstellen, het publiek voorlichten. Het is de tastbare realiteit van de natuurgebieden waar zij wandelen die hen overtuigt. Zij zien met hun eigen ogen waar wij voor staan. Natuurpunt is ook een vereniging met een goede naam.

Wat is het profiel van de hedendaagse erflater?

De mensen die me meedelen dat ze een testament hebben gemaakt zijn overwegend vrouwelijk. Vrouwen leven langer dan mannen en de langstlevende is dan ook veeleer een vrouw. Maar ze zijn ook mededeelzamer. Verder is de typische erflater zeker niet rijk, maar gewoon iemand die verstandig en zelfs spaarzaam leeft, kinderloos is gebleven en (bijna) gepensioneerd. Iemand die graag gewandeld heeft in onze natuurgebieden! Meestal zijn ze wel lid of lid geweest van onze vereniging, maar niet noodzakelijk donateur.

Wat moeten mensen doen om als ze iets willen nalaten als legaat voor de natuur?

Wie perfect weet wat ie wil, kan naar de notaris stappen om het testament als een akte te laten opstellen. Best is om dat niet steeds maar uit te stellen... Als het een vrij eenvoudig testament is, dus zonder vennootschappen en ingewikkelde familiale situaties, kan men ook een eigenhandig geschreven testament ter registratie afgeven aan de notaris. Dat is veel goedkoper. Wie verkiest om dat zelf te schrijven maar daar toch liever goede raad bij wenst, mag me altijd contacteren. Dat is mijn job!

Waarom stel je dat best niet uit? En waarom zou iemand dat zelf schrijven?

Het is een misverstand dat een testament steeds je ultieme wens

vertolkt. Op die manier stel je het steeds maar weer uit. In de praktijk betekent een testament: een verstandig opvangnet voor gebeurlijke ongevallen. Mensen contacteren me vlak voor ze op reis vertrekken... en gelijk hebben ze. Een zelfgeschreven testament heeft het voordeel van de flexibiliteit. Verander je van idee, dan kan je een nieuwe versie zelf schrijven.

Toch verdient een bezoek aan de notaris de voorkeur: er kan geen betwisting zijn van je handtekening en de notaris registreert het bestaan van je testament in een centrale databank.

Waarop moet men letten bij het organiseren van een legaat?

Eerst en vooral moet uit je testament duidelijk blijken wat je wenst en ook wel wat je wil vermijden en dus niet wenst. Zorg ervoor dat je wensen uitvoerbaar zijn, leg geen onmogelijk te vervullen voorwaarden op. Vermeld zo mogelijk percentages in plaats van geldbedragen. Wie kiest voor een duolegaat kan toch best eens vooraf laten uitrekenen wat er concreet zou overblijven voor enerzijds Natuurpunt en anderzijds voor de erfgenamen. Zo vermijdt men verrassingen.

Wat is een duolegaat en voor wie is dit interessant?

Een duolegaat is een manier om je erfgenamen minder erfbelasting te laten betalen. Vadertje Staat moet echter wel betaald worden, en die belasting wordt door een vzw gedragen. Dus moet de vzw (zoals Natuurpunt) natuurlijk ook een groot deel erven. Doorgaans houdt de vzw zo'n goeie 10 % van de hele nalatenschap netto over en erven de andere erfgenamen een flink stuk meer dan indien er geen vzw bij betrokken was.

Dat systeem is interessant voor elke kandidaat-erflater die iets wil nalaten aan zijn boers of zussen,

neven of nichten, of gewoon goede vrienden. Die erfgenamen winnen er bij.

Maar omgekeerd is een duolegaat ook interessant voor iedereen die vroeg of laat zal erven van iemand die geen kinderen heeft. Het loont absoluut de moeite om aan die boer of zus, tante of nonkel, vriend/vriendin uit te leggen dat een duolegaat enkel maar voordelen heeft met een bonus voor het goede doel. Zo merk ik dat er steeds meer jonge mensen naar de infosessie komen, met de bedoeling om het duolegaat uit te leggen aan hun suikertante die vaak al niet meer zo goed te been is.

En inderdaad hebben al heel wat zogenaamde 'sui-kernonkels' hun testament herschreven: ze hebben er een duolegaat van gemaakt omdat ze graag fiscaal optimaliseren.

We mogen echter niet vergeten dat er heel wat mensen zijn die in eerste instantie niet zozeer een fiscale optimalisatie nastreven, maar gewoon iets willen doen voor de natuur. Voor hen is een schenking bij leven het overwegen waard: als zij bijvoorbeeld een grond schenken kunnen ze nog tijdens hun leven de impact zien van ons natuurbeheer. Beeld je eens een banaal weiland in, dat ze op termijn zien veranderen in een ratelaar- of orchideeparadijs!

Wie echter gewoon een legaat maakt voor Natuurpunt, zonder duolegaat, dient te weten dat Natuurpunt daar maar 8,5% erfbelasting op zal moeten betalen.

Kan men kiezen voor een specifiek project van een Natuurpuntafdeling?

Een goede raad: motiveer altijd in je testament waarom je iets nalaat aan Natuurpunt. Schrijf neer wat je bedoelt. Soms schenkt men gewoon aan Natuurpunt zonder meer. Dit zijn dan vrije middelen voor onze vereniging. Die middelen worden steeds voor 100 % ingezet bij natuurprojecten of investeringen zoals bv. een loods voor onze werkmensen, maar niet voor exploitatiekosten van de vereniging. We gaan ervan uit dat erflaters iets duurzaam nastreven. Wie wenst dat Natuurpunt de gelden aanwendt voor natuurgebieden in een specifieke regio, moet dit zeker vermelden. Bijvoorbeeld: 'Mijn wens is dat dit legaat aangewend wordt voor het veiligstellen, het aankopen of beheren van natuurgebieden in Zuid-West-Vlaanderen' of: 'voor het veiligstellen van onze meersen langs de Leie'. Het komt er op neer dat wij dit legaat dan koppelen aan enkele specifieke projecten of afdelingen. Nog beter is om in dit geval ineens als legataris, in plaats van Natuurpunt vzw, ineens 'Natuurpunt Beheer vzw' aan te stellen: de afdeling van Natuurpunt die gespecialiseerd is in die materie. Ik zou zeggen: bel of mail me als het concreet wordt.

Ook kan men een legaat opmaken specifiek voor de bescherming van een soort: dan is dat bestemd voor Natuurpunt Studie, de afdeling die gespecialiseerd is in onderzoek en bescherming van bijvoorbeeld onze amfibieën.

Interessant om weten is dat Natuurpunt ook een sociale werkplaats heeft, waar wij samen met aan sociaal

zwakkeren aan arbeidsreïntegratie werken. Zo hebben wij recent een erfenis gekregen voor 'huisvesting, opleiding en tewerkstelling van sociaal zwakkeren'. Dat was bestemd voor onze afdeling Natuur-en landschapszorg, Sociale Werkplaats.

Hoe belangrijk zijn legaten voor de werking van Natuurpunt?

Vermits Natuurpunt een vereniging is van idealisten voor wie natuurbehoud in eerste plaats het algemeen belang dient, lijkt het mij niet meer dan logisch dat de overheid ons steunt, net zoals bijvoorbeeld onze scholen, zeg maar. Maar dat daar het schoentje wringt, weten we intussen allemaal. Als middenveld werken we aan draagvlak voor meer en betere natuur. Dat betekent dat we ook zelf inspanningen horen te leveren om middelen te werven. Een organisatie zoals 'Stichting tegen kanker' is vandaag voor meer dan 50 % van haar inkomsten afhankelijk van legaten. Bij ons was dat ongeveer 1 % en we zijn nu aan het klimmen naar een 5 %. In de presentatie tijdens de infosessies ga ik dieper in op die cijfers. Legaten dragen bij aan een sterk eigen vermogen, en dat komt de houdbaarheid van onze organisatie alleen maar ten goede. De mensen mogen gerust weten dat wij behoefte hebben aan geld om de aankoop van natuurgebieden te financieren! En dat wij dankbaar hun legaat aanvaarden.



NATUURPUNT UW ERFGENAAM?



Wie geen kinderen heeft en wil nalaten aan vrienden of aan verre familie, beseft dat het grootste deel van zijn/haar nalatenschap opgaat aan erfbelasting ... Joost Verbeke maakt u wegwijs en toont hoe het anders kan, zoals bijvoorbeeld met de techniek van het duolegaat.

Kom naar het infomoment in Kortrijk

OP MAANDAG 4 SEPTEMBER 2017

Vormingplus, lokaal Defraeye, Wandelweg 11, 8500 Kortrijk
Infosessies naar keuze: van **14u** tot 15u30 of van **17u** tot 18u30
Inschrijven hoeft niet, maar we horen graag van je komst.



Meer informatie of een persoonlijk gesprek?
Joost Verbeke, contactpersoon schenkingen en legaten
0477-20 47 27 • joost.verbeke@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be/legaten



PIET MISSIAEN

OP ZOEK NAAR PLANTEN AAN DE KEIZERSBERG EN KLARENHOEK

In de buurt van de Watervalstraat in Kortrijk bevindt zich een kleiheuvel, de Keizersberg genaamd, die een hoogte bereikt van 51 meter. De aanwezigheid van shetlandpony's zorgen ervoor dat "een wastine" ontstaat, een mengelmoes van schraal grasland, struiken en bomen, ideaal voor een rijke vegetatie. Ten westen ervan ligt de wijk de Klarenhoek, waar de Markebeek doorheen stroomt. Het gebied is eigendom van de Vlaamse overheid (Natuur en Bos) en sluit aan bij het Preschoekbos. De plantenwerkgroep streepte hier in 2016 168 planten. Hieronder een greep uit een aantal minder voorkomende soorten.

1. GROOT MOERAS-SCHERM (APIUM NODIFLORUM – SCHERMBLOEMENFAMILIE)



Opnieuw is de Nederlandse naam veelbetekenend. De plant kan tot een lengte van 1 m groeien, heeft een voorkeur voor beken en sloten en behoort tot de schermbloemenfamilie. De vrijwel ongesteelde schermen tellen 3 tot 15 stralen en zitten tegenover de bladoksels. Het omwindsel ontbreekt. De bladeren zijn veervormig samengesteld uit eironde, gezaagde en glanzende blaadjes. De groenachtig witte bloemen groeien uit tot elliptische vruchten, bezet met sterk uitspringende ribben. Eerst kruip de fijn gegroefde stengel over de modderige bodem, vormt er wortels en stijgt daarna op naar het licht.

2. KLIMOPEREPRIJS (VERONICA HEDERIFOLIA – WEEGBREEFAMILIE)



Meerdere ereprijsjes hebben een trosvormige bloeiwijze. Niet zo bij deze soort, waar de bleekliila, langgesteelde bloemen apart staan. De handvormige bladeren doen enigszins denken aan die van Klimop, maar hebben een grote middenlob. De doosvruchten zijn ingesnoerd en tellen 4 lobben. De stengel ligt over de grond en kan tot 30 cm lang worden. Hij gedijt op een droge en voedselrijke grond, bijvoorbeeld op akkers.

3. KNOPHERIK (RAPHANUS RAPHANISTRUM – KRUISBLOEMENFAMILIE)



De witte, gele of paarse bloemen van deze kruisbloemige onderscheiden zich door de donkere adering. Na de bloei ontwikkelen zich de vruchten, die in deze familie hauwen of hauwtjes genoemd worden. In het eerste geval zijn de vruchten duidelijk langer als breed; in het tweede geval houden lengte en breedte elkaar in evenwicht. Knopherik behoort tot de eerste categorie, aangezien de hauwen lijnvormig zijn. Opvallend is de lange snavel en de sterke insnoering tussen de zaden, waardoor ze een voor een loskomen. De bladeren zijn veerdelig en zijn net als de stengel stijf behaard. Radijs, waarvan we de knollen eten, behoort tot hetzelfde geslacht. Hij voelt zich het best op een droge, matig voedselrijke bodem.

4. KOMPASSLA (LACTUCA SERRIOLA – COMPOSITENFAMILIE)



Het meest opvallende deel van deze samengesteldbloemige zijn de bladeren, die als een pijl de stengel omvatten. Op hun middennerf bevinden zich lange stekels en ook op de zijkanen prikken stekelige tanden. Sommige bladeren zitten niet recht op de stengel, maar 90° gedraaid, alsof ze als een kom-

Foto's: © Griet Santy

pas het noorden aanwijzen. Dit fenomeen doet zich voor bij zonnig weer. De bloeiwijze is een losse pluim, die kleine, gele bloemhoofdjes bevat. Onder een vergrootglas springt de lange snavel van de vruchtjes in het oog. Zoek deze plant op een voedselrijke, verstoorde bodem in de zon.

5. ZWALUWTONG (FALLOPIA CONVULVULUS – DUIZENDKNOOPFAMILIE)



Net zoals Haagwinde windt deze plant zich met pijlvormige bladeren een weg naar het licht. Het grote aantal knopen op de tot meer dan 1 m lange stengel leert ons dat Zwaluwtong tot de duizendknoopfamilie behoort en niet tot de windfamilie. De gesteelde groenachtig roze bloemen vormen een losse tros. De nootvormige vruchtjes die eruit ontstaan zijn met fijne korrels bezet en zien er hierdoor dof uit. Een plekje in de zon op voedselrijke grond geniet zijn voorkeur, in de eerste plaats op akkers.

6. DOORNAPPEL (DATURA STRAMONIUM – NACHTSCHADEFAMILIE)



De nachtschadefamilie is de gifplantenfamilie bij uitstek. Doornappel is hier geen uitzondering op en de onaangename geur fungeert als waarschuwing.

Het is een plant waar je niet naast kunt kijken. Met een lengte tot 1 m, witte trompetvormige tot 10 cm lang en forse getande bladeren is hij een imposante verschijning. Ook de grote eivormige vrucht met stekels als van een egel vallen op.

Je kunt hem aantreffen op een verstoorde bodem die tegelijk droog en voedselrijk is. Als eenjarige plant is hij aangepast aan omgewerkte grond.

7. KRANSNAALDAAR (SETARIA VERTICILLATA – GRASSENFAMILIE)



Bij vele grassen is de bloeiwijze een aar. Rond de hoofdas bevinden zich dan de aartjes, die elk een of meerdere bloemen bevatten. Bij naaldaarsoorten zijn er naast de hoofdas nog zijassen. Deze samengestelde aar noemen we een schijnaar.

Typisch voor het geslacht Setaria is de aanwezigheid van borstelharen. Bij kransnaalbaar zijn de haakjes van deze haren – die doen denken aan naalden – naar achteren gericht, waardoor de bloeiwijze ruw aanvoelt.

De schijnaar is dikwijls onderbroken, waardoor we de indruk

krijgen dat de aartjes in kransen gerangschikt zijn. Let ook op de afgeplatte en gekielde bladschede. Deze grassoort, die meer dan 1 m hoog kan worden, komt voor op zandige akkers.

8. MOERASSPIREA (FILIPENDULA ULMARIA – ROZENFAMILIE)



Dit naar amandelen geurende kruid kan een hoogte bereiken van 1,50 m. Net als de andere soorten uit de rozenfamilie tellen de bloemen talrijke meeldraden. Ze staan samen in dichte trossen, waar ze hun roomwitte kroon laten bewonderen.

De bladeren zijn bijzonder doordat ze samengesteld zijn uit afwisselend kleine en grote blaadjes. De bovenkant ervan is groen, maar door de beharing is de onderkant wit. Ook de vruchten zijn merkwaardig door hun spiraalvorm.

Moerasspirea is geneeskrachtig en ligt aan de basis van de aspirine, die ook haar naam aan dit kruid te danken heeft. Een natte en voedselrijke bodem is zijn favoriete biotoop.



FREE CLAERBOUT
INSECTENWERKGROEP
ZUID-WEST-VLAANDEREN



PIETER VANTIEGHEM
INSECTENWERKGROEP
ZUID-WEST-VLAANDEREN

EEN NIEUWE EN EEN TE VERWACHTEN VLINDERSOORT

DAGVLINDERNIEUWS UIT ZUID-WEST-VLAANDEREN

Klein, bruin, onopvallend en misschien een beetje saai, zo zou je deze dagvlinder kunnen omschrijven. Toch was de ontdekking van het eerste kaasjeskruiddikkopje vorige zomer opmerkelijk nieuws voor onze streek. Bovendien werden in hetzelfde gebied meerdere vlinders gezien. Een nieuwe populatie?

Het kaasjeskruiddikkopje *Carcharodus alceae* is een dagvlinder uit de familie van de dikkopjes. De nauwste verwanten in onze regio zijn groot dikkopje *Ochlodes sylvanus* en zwartspriddikopje *Thymelicus lineola*. De vlinder houdt van ruige, droge en schaars begroeide plaatsen zoals graslanden en bermen, maar wordt ook steeds vaker in tuinen opgemerkt.

Door het onopvallende gedrag, en het bruine uiterlijk dat eerder aan een nachtvlinder doet denken, is de aanwezigheid vaak even gemakkelijk vast te stellen door op zoek te gaan naar eitjes of rupsen. Eitjes worden bovenop het blad van de waardplant (diverse soorten kaasjeskruid en heemst) gelegd en zijn rond, wat afgeplat en roze van kleur, met een specifiek geribbeld patroon.

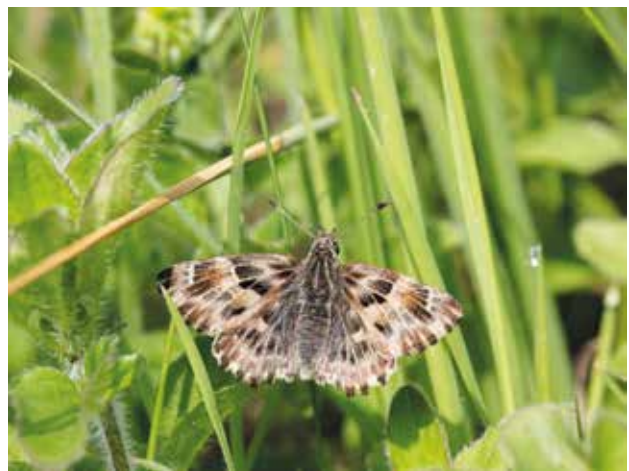
De rupsen plooiën de rand van het blad samen en spinnen zo een bescherming rond zich, om rustig te kunnen eten. De rupsen zijn grijs met net achter de dikke zwarte kop twee gele vlekken. Zie je dus een

kaasjeskruid met een samengevouwen blad, probeer dan eens binnen te piepen en misschien vind je de rups. De rups van distelvlinder *Vanessa cardui* maakt een gelijkaardig 'huisje' en gebruikt soms kaasjeskruid als waardplant. Die soort is echter snel te herkennen aan de combinatie van duidelijke lange stekels – zoals dagpauwoog of kleine vos – en een opvallende kortere grijzige beharing.

Helemaal onverwacht is het opduiken van de soort in Zuid-West-Vlaanderen niet. Tot de jaren 70 van vorige eeuw was het kaasjeskruiddikkopje een zeldzame verschijning in Vlaanderen en Nederland, daarna verdween de soort decennialang. Nadat in 2009 nabij Tienen voortplanting werd vastgesteld, palmde de soort het hele oosten van Vlaams-Brabant in recordtempo in. Niet veel later volgden ook Oost-Vlaanderen (sinds 2011) en de eerste waarneming in West-Vlaanderen (Poperinge, 2015). Een waarneming uit de regio kon dan ook niet lang meer uitblijven. Die eer was weggelegd voor Kurt De Smet, die op 8 juli een foto kon nemen van een kaasjeskruiddikkopje in Ingelmunster. Halverwege augustus volgden nog andere waarnemingen en werden zelfs twee vlinders samen gezien.

Het is nog wat vroeg om te spreken van een Zuid-West-Vlaamse populatie, maar gezien het tempo waarmee deze mobiele soort momenteel de rest van





Vlaanderen inpalmt, is dat wellicht slechts een kwestie van tijd. Leuk voor vlinderliefhebbers uiteraard, al is er wel een kleine kanttekening. In een studie over de gevolgen van klimaatopwarming voor dagvlinders uit 2008 geven de computermodellen voor kaasjeskruid-dikkopje een grote verschuiving van het leefgebied naar het noorden aan. Die studie lijkt het dus bij het rechte eind te hebben.

HET KAASJESKRUIDDIKKOPJE

Wanneer: twee generaties in april-mei en juli-augustus(-september)

Waar: braakliggend terrein, droge bloemrijke graslanden en bermen met aanwezigheid van de waardplant

Kenmerken:

- bruin met donkere en lichte vlekken
- gekartelde vleugelachtersrand
- voorvleugellengte ongeveer 1,4 cm

Er staat nog een dagvlindersoort aan de grenzen van de regio te dringen. De iepenpage *Satyrion w-album* kreeg in vorige eeuw harde klappen te verduren, vooral toen vanaf eind jaren '70 veel iepen werden gekapt door de iepenziekte. Stilaan wordt de soort in Vlaanderen opnieuw vaker gezien en ook hier nemen

de Brabantse en Oost-Vlaamse heuvels het voortouw. De toename in waarnemingen is wellicht niet enkel te danken aan de vooruitgang van de soort, maar ook aan gerichter zoeken door vlinderliefhebbers. Deze soort vind je immers niet door de bloemetjes in het gras te doorzoeken maar door naar de toppen van de bomen te kijken. De mannetjes houden territorium in de toppen van de iepen en jagen er iedere passant weg. Van half juni tot eind juli met de verrekijker of misschien zelfs de telescoop zonbeschenen, opvallende iepen bekijken levert dus meest kans op succes. Iepenpage werd recent gezien in Ploegsteert en in Moeskroen. Het loont dus zeker de moeite om, gewapend met verrekijker en misschien zelfs een telescoop, vanaf half juni tot half juli die lokale iepen nauwgezet te bekijken. De bruingrijze onderzijde, met opvallende witte W-vormige lijn en de kleine staartjes, maken de soort goed herkenbaar. Eikenpage heeft een gelijkaardig gedrag en kan wel eens zijn favoriete eik verdedigen vanaf de nabijgelegen iep. Eikenpage heeft echter een duidelijk grijzere onderzijde met een rechte witte lijn.

Kies bij je zoektocht best iepen die op een zonnige locatie staan en heb je een hele rij iepen, concentreer je dan op de grootste exemplaren. Iepen die in het voorjaar tot bloeien lijken een duidelijke meerwaarde als waardboom gezien de rupsen, die al vroeg in het voorjaar actief zijn, graag van de bloesems snoepen.

↑↑ Het eitje van het kaasjeskruiddikkopje wordt op de bovenkant van het blad afgezet

↖ De rups leeft in een samen gesponnen blad

↑ kaasjeskruiddikkopje
© Pieter Vantieghem



DIRK LIBBRECHT

LANDSCHAP VLAAMSE ARDENNEN – 2.0

IN DEN BEGINNE...

.. was er niets. Of toch bijna alles. De Herpelgem-site te Ruijn, laatste 60 jaar toneel van een gigantische elektrische centrale moest een meerssenlandschap geweest zijn die qua natuurwaarde zijn gelijke niet kende. Het linkse gedeelte van de eerste foto op pag. 41 toont een perceelskaart uit de tweede helft van de 19de eeuw, precies op de locatie van de – dan toekomstige – centrale. De ongemeen smalle perceeltjes doen een sterke kwelstroom (opstijgend grondwater) vermoeden op de eveneens smalle rechterrond van de Scheldevallei. Met andere woorden, kletsnatte, bloemrijke hooilanden, weinig of niet bemest.. een nog moeilijk te bereiken streefbeeld. De Schelde liep ter plaatse nog door de Waarmaarde-meander en alle andere niet afgebeeld. Voor een binnenschip duurde een doortocht te Avelgem een volle dag.

IN DE JAREN '50 VAN DE VORIGE EEUW

Ter plaatse werd het meerssenlandschap aangevuld met een meters dikke grondlaag, waarop nadien met baksteen een centrale gebouwd werd, die operationeel was rond 1958. Jarenlang was ze de grootste thermische centrale van België en voorzag in haar gloriejaren tot 20 % van de nationale energiebehoefte. De centrale in Ruijn zorgde voor welvaart (ca. 300 werknemers) en dus ook een groot sociaal weefsel te Kluisbergen. Uiteraard waren er naast alle pro's ook contra's.

CONTROVERSE IN MILIEU EN NATUUR

In de jaren '70 werd een vrij lange periode gestookt met een zware, zwavelhoudende stookolie, "pitch" genaamd. De centrale was toen van ver herkenbaar als het INTERCOM-gebouw met een gitzwarte pluim uit de schoorsteen. De zure, teerachtige neerslag hiervan bevuilde auto's, huizen en last-but-not-least wasgoed dat buiten hing te drogen. Genoeg stof voor een plotse pop-up betoging richting centrale, waar de hoofdengineer naar buiten stormde en zei dat hij "ook kon zorgen voor een onzichtbare uitstoot maar dan niet meer instond voor de giftigheid ervan". Het milieudiscours in deze dagen was nog vrij rudimentair. Verder waren er de stortplaatsen stroomafwaarts langs de Schelde, bestaande uit een variëteit aan afval, van vliegias tot zwerfhout dat uit het Scheldewater gefilterd werd. Gaandeweg werden een aantal van deze storten pareltjes van natuur, met spontane rietopslag en bosjes. Hier broedde de bruine kiekendief talrijke keren. Tijdens de winter zijn deze rietvelden slaapplaatsen voor waterpiepers en rietgorzen, naast waterrallen, blauwe kiekendief etc..

De hoogbouw met schoorstenen en een koeltoren had ook zijn voordelen en er kwamen meermaals slechtvalken tot broeden. Tot luttele minuten voor de dynamitering werden deze vogels ter plaatse gesignaleerd.

En wat te denken van de onkruidverdelgende producten die kwistig gebruikt werden op en rond de vele transformatoren en voor een verontreinigingspluim zorgde die onder de Schelde door migreerde, richting meersengebied te Waarmaarde en Kerkhove (mondelinge mededeling Watergroep).

Afbraak centrale Ruijn - Vallende schoorstenen en stofwolk gevallen koeltoren / 3 juni 2017-17h11
© Christof Delbaere





Overzicht kadastrale percelen op de rechter-Scheldeoever te Ruien tussen 1842 en 1879
– Luchtfoto 2016 (bron: historische kaarten via www.geopunt.be)

LANDSCHAPPELIJKE NOOT

Maar uiteraard was er de élatante markering in het landschap als “definite landmark”. Ik beperk me er toe journalist en streekgenoot Marc Peirs aan te halen die speciaal voor de dynamitering uitpakte met een uitgebreid artikel (“Requiem voor een steenpuist” via www.deredactie.be).

“...En wanneer ik, later, met een vriendinnetje wandelde op het jaagpad langs de Schelde, ja hoor, dan stond die verrekte centrale in al haar massieve grijzigheid de momenten van romantiek danig in de weg. Ze was te zien, die centrale van Ruien. Ze was te zien van uit de straten in het centrum van deelgemeente Berchem, van op de lieflijke heuvels van deelgemeenten Zulzeke en Kwaremont, van op de hellingen van het machtige Kluisbos in deelgemeente Ruien. De centrale was er. Altijd. Overal. Een God van ranke schoorstenen en een plompe koeltoren, van opslagtanks, gigantische metalen constructies en kantoorgebouwen ...”.

WAT BRENGT DE TOEKOMST?

Een retorische vraag. Alvast betreft het hier 79 ha industrieterrein, waarvan een kleine helft aan de grillen van de natuur onderhevig was, met alle leuke gevolgen van dien. De herbestemming gaat richting KMO-zone met duidelijke accenten naar ecologie, duurzaamheid, innovatie.. enfin dit werd toch zo uitgesproken door een aantal politici op de “afterparty” (d.i. een uurtje na de dynamitering op 3 juni). Dit zou OK klinken mocht dit alles ook zo uitgevoerd worden, maar het woord “optimalisatie” viel ook meer dan eens en daar krijg ik doorgaans kippenvel van. Doorgaans verwacht men dit zeer gemakkelijk met het begrip “maximalisatie”, wat compleet iets anders is. Nu al zijn er discussies tussen initiatiefnemers en diverse overheden over onder meer boscompensaties etc. Een aantal natuurelementen (rietvelden, waterpartijen) zou behouden blijven... maar in één adem genoemd als waterbuffering. Ook hier opletten geblazen, het gemiddelde waterbekken in onze contreien stelt naar natuurwaarde écht niet zoveel voor.

Eén ding staat als een paal boven water: het meer-senlandschap van voor de eerste wereldoorlog komt nooit meer terug. Maar laten we gewoon afwachten en de ondernemers het voordeel van de twijfel gunnen.



Afbraak centrale Ruien – Uitzicht na dynamitering / 3 juni 2017-18h41 (Foto en piloot vliegtuig: Antoine Vervaeke)



ERIK COOMAN

ES, DE LEVENSBLOOM

EVEN VOORSTELLEN

De soort behoort tot de familie van de "olijfbomen"; daar horen ook heesters bij zoals liguster en sering. Essen groeien in heel Europa en Noord-Amerika. Er zijn veel soorten en cultivars. Bij ons kom je al eens de pluimes en de treures tegen in tuinen en parken. In dit artikel focussen wij evenwel op onze courante, inheemse soort, de gewone es, met de wetenschappelijke naam *fraxinus excelsior*.

DE NAAM

Voor de herkomst van het woord "es" zijn er meerdere pistes. Vele verwijzen naar het woord "as", en naar de Engelse vertaling "ash". De bast van een es heeft inderdaad vaak een asgrijze kleur. Anderen zoeken het meer in de richting van het gotische woord "ask", dat

"speer" betekent. Dat is aannemelijk, omdat het hout omwille van zijn soepelheid en taaiheid als speer werd gebruikt. Ook voor Latijnse dichters betekende *fraxinus* "lans". Het Franse woord is "frêne". In de naamgeving kom je de boom vaak tegen, bijvoorbeeld in de naam van de gemeente waar ik woon: Frasnes (oud-Frans voor "frêne").

VOORKOMEN

Overal in Zuid-West-Vlaanderen kom je wel solitaire essen tegen. Je vindt hem ook terug langs wegen, als groene linten, zoals in de gemeente Zwevegem. 's Winters zie je de gevleugelde nootjes (platte zaadjes) nog lang in trossen aan de takken hangen. Voor prachtige knotessenrijtjes moet je in de Vlaamse Ardennen zijn, zoals in de omgeving van het Muziekbos. In de loofbossen van onze eigen regio vind je ze ook als (vaak imposante) hakhoutstoven in de randen (Bassegebos).

KENMERKEN

Heel typerend zijn de fraaie bladeren: oneven geveerd met fijn getande deelblaadjes. De es is 's winters, zonder bladeren, ook perfect herkenbaar aan zijn zwarte knoppen, door de vorm ook wel eens "bokkenpotten" genoemd. De bloeiwijze, pluimvormig en rechtopstaand, is merkwaardig, maar toch wordt er vaak aan voorbijgegaan. Het is een lichtboomsoort (met open kruin), wat een rijke ondergroei mogelijk maakt. De afgevallen bladeren leveren in de herfst uitstekende humus af. Voor de overige plantkundige kenmerken verwijzen we naar de floragidsen.

ZIEKTEN

Het gaat momenteel minder goed met de gezondheid van de soort. Sinds het begin van de jaren 1990 (voor het eerst in Polen maar nu ook bij ons), wordt de es aangetast door de schimmel *Chalara fraxinea*. Het is een infectieziekte die bijvoorbeeld jonge bomen op

een paar jaar volledig kan doen afsterven. In de Vlaamse Ardennen wordt de es ook vaak aangeplant als opbrengstboom. Omdat een oplossing nog niet in zicht is, kapt men uit voorzorg vroeger dan voorzien, met als gevolg economische en financiële schade. Op grote schaal nieuwe essen aanplanten, is dus momenteel niet opportuun.

WAT JE ER AL MEE KUNT DOEN

- Essenhout is niet duurzaam voor toepassingen buiten, maar is wel taai, sterk, veerkrachtig en buigzaam. Dat bracht de oude Grieken ertoe om er speren van te maken. Zo vocht de Griekse superheld Achilles in de Trojaanse oorlog met een speer uit essenhout.
- Het wordt algemeen gebruikt voor stelen en handvatten van gereedschappen, ook bij gymnastiektoestellen. Ook in de meubelindustrie is het populair, met name de nerf als motief voor fineer. Het hout is gemakkelijk te polijsten.
- Jonge essenscheuten werden vroeger als wintervoer voor het vee gebruikt, maar je kunt ze ook nu nog evengoed rauw in je salades verwerken.

MYTHISCHE BOOM

In een oud, middeleeuws Scandinavisch boek, de Edda, is sprake van een reuzenes: Yggdrasil. Die boom wordt als hoofdzetel beschouwd van de goden. Zijn takken spreiden zich uit over de hele wereld. Zijn kruin reikt tot de hemel. Yggdrasil heeft drie enorme, uitgestrekte wortels die hem dragen. Aan elk van die wortels ligt er een bron. Zo zal de boom nooit verdorren. Daaronder zitten ook de drie Nornen. Dat zijn schikgodinnen die voorgesteld worden als drie zusters die het lot van elke mens van bij de geboorte bepalen. Dit doen ze door te vlechten, te weven en te zingen - zoiets als een hobbyclubje:-). Het drietal bekommert zich ook om Yggdrasil zelf; zij verzorgen hem en strijken witte leem op zijn rottende hout.



© Vera Polfliet

Door zijn drie wortels is Yggdrasil zowel verbonden met de mensen, de goden als met de reuzen. Als as van het universum groeit de boom in de drie werelden: zijn wortels dringen diep door in de onderwereld, zijn stam staat in de zichtbare wereld, zijn takken reiken tot in de hemel. Die boom voedt duizenden wezens en herbergt talloze diersoorten. Helemaal in de top zit een gouden haan. Die verkent de horizon en waarschuwt de goden voor een naderende aanval van aardse reuzen. Een arend overschouwt eveneens de wereld. Onderaan de boom heb je een draakslang, die op gespannen voet leeft met de arend. Het eekhoorntje Ratatosk fungeert (letterlijk) als loopjongen. Hij loopt voortdurend de boom op en neer, heen en weer tussen de twee rivalen, om hun wederzijdse verwensingen over te brengen. De es is voor de Germanen de heiligste van alle bomen, omdat ze menen dat de man uit die boom is geboren. Het is Odin die het mensenras schiep door de man Ask te onttrekken aan een es, en de vrouw Embla aan een Olm (of Els).

WAARMEE “ES” JE NOG VAN DIENST KAN ZIJN

- Er zijn streken, in Italië en Griekenland, waar mensen ervan overtuigd zijn dat je nooit last van slangen zult hebben als je huis in de schaduw van een es staat. Zo had Plinius de Oudere in zijn achtertuin een experiment gedaan met slangen. Stel je een cirkel voor die voor de helft van de omtrek bestaat uit (bebladerde) essentakken en voor de andere helft uit een vuur. Het geheel vormt een gesloten kring.

In het midden had hij een zak kronkelende slangen uitgeschud. En wat bleek: ze ontsnapten nog liever door het vuur dan over de takken!

• Essenhout beschermt tegen stormen. Je gebruikt tijdens je dagelijkse gezondheidswandelingje ook best een wandelstok uit es, als bescherming tegen boze geesten, heksen en spoken, en het is naar het schijnt ook effectief tegen hedendaagse equivalenten. Van die laatste kunnen we zelf wel vlot voorbeelden bedenken:-)

BIJ DE DOKTER

Essenhout bevat looistoffen die een samentrekkend en wondhelend effect hebben. Onze voorouders gebruikten daarvoor “wondhout” dat je op welbepaalde dagen moest snijden. Bij krampen of verlammingen bij dieren (bijvoorbeeld een paard) boorde men een gat in een es, stak er vlug een levende spitsmuis in en spijkerde het gat dan vlug weer dicht. Op die manier dacht men de ziekte van het paard te hebben overgedragen aan de boom.

Essen dienden ook als geneesbomen waar kinderen doorheen werden gehaald. Jonge, buigzame essen werden opengespleten en met wiggen opengehouden, waarbij het naakte, zieke kind doorheen de spleet werd gehaald. Hierop werd de wonde van de boom zo vlug mogelijk met leem dichtgestreken en zorgvuldig dichtgebonden. Als de delen van de boom weer dichtgroeiden, ging men ervan uit dat het kind zou genezen, en dat het kind samen met de boomwonde genas.

KELTISCHE BOOMHOSCOOP

Essenmensen (zoals ikzelf) hebben hun geboortedag in de periode 25 mei-3 juni of 22 november-1 december. Wie zich hierin herkent, kan ik met plezier de literatuur hierover aanbevelen die je o.m. op het internet terugvindt.

GEDICHT

Omdat ik geen gedicht kon vinden dat mij aansprak, heb ik mezelf aan het schrijven gezet. Ik wens dat de lezer het resultaat kan smaken.

Speer van Achilles

Je wortelstelsel,
asgrauwe stam,
en kruin naar het hemelwelfsel.

Je zwarte knoppen
als kronen
aan twijgentoppen.

Herauten van nieuw leven,
stuifmeel en stamper,
Yggdrasil doet beven

Frivole vingers, geveerd,
trampolines voor de valwind
er is niets wat je deert.

Door jou stroomt koningsbloed.
Zet je boom op in mij,
verbos mij tot mijn es-sentie.
Boom met mij,
maak mij vrij.

© Erik Cooman



YANN FERYN

→ Afdelingsvoorzitter Yann geeft wat duiding over de aankoop van de Bonte Os

→ Veel volk en veel kindjes

↓ Onze Natuurpunttent wordt het epicentrum van de inhuldiging
© Patrick De Clercq

250 MENSEN WAREN ERBIJ

NATUURRESERVAAT BONTE OS IN DEERLIJK FEESTELIJK IN-GEHULDIGD

Door de aankoop van het natuurgebiedje de Bonte Os in Deerlijk, geniet Natuurpunt Gaverstreke van een nooit geziene golf sympathie. Exponent hiervan was de druk bijgewoonde inhuldiging op 2 april 2017. Een 250-tal mensen kwam genieten van de wandeling door het gebied en klonken achteraf op het succes van de Bonte Os en van Natuurpunt. De nationale voorzitter van Natuurpunt, dhr. Lieven De Schampheleere, en de burgemeester van Deerlijk, dhr. Claude Croes, en zijn hele team gemeentebestuurders waren aanwezig. Ze zagen dat het goed was.



→ De Burgemeester van Deerlijk Claude Croes, de nationale Natuurpuntvoorzitter Lieven De Schampheleere en afdelingsvoorzitter Yann Feryn onthullen het nieuwe infobord.

→ Her en der geven natuurgidsen een woordje uitleg over wat leeft in de Bonte Os
© Patrick De Clercq





← Stille voor de storm
 ✓ Dioni geniet van de Moinette en de aandacht
 ✓ 250 mensen woonden de inhuldiging bij
 ✓ ✓ Her en der geven natuurgidsen een woordje uitleg over wat leeft in de Bonte Os
 © Patrick De Clercq



NATUURPUNT GAVERSTREKE
 ORGANISEERT

Natuurfeest

10 SEPTEMBER 2017

EEN GEZELLIGE DAG IN DE GAVERS
 WAAR LEDEN EN POTENTIEEL NIEUWE LEDEN
 ELKAAR ONTMOETEN.

10u: Natuur-wellness-wandeling. Wedden dat ook de Gavers vol lekker en nuttig (on)kruid staan? We maken een wandeling en luisteren naar leuke plantenverhalen.

11u30: aperitief

12u: BBQ

13.30u: korte toelichting van de werking en vooruitzichten van de afdeling. Harelbekenaren en Deerlijkenaren die zich geroepen voelen, kunnen zich kandidaat stellen voor een bestuursfunctie

14u: start randanimatie + dessertbuffet

17u: einde natuurdag

Inschrijven voor de BBQ met aperitief en dessertbuffet kan via de website van Natuurpunt Gaverstreke (www.natuurpunt.be/gaverstreke).

Voor het dessertbuffet (zonder BBQ) hoef je niet op voorhand in te schrijven.

Plaats: Bezoekerscentrum De Gavers, Eikenstraat 131, 8530 Harelbeke

Prijs: aperitief, BBQ, dessertbuffet met koffie: volwassenen: €20 - kind t.e.m. 12j: €10 - kinderen onder de 4 jaar: gratis
 dessertbuffet met koffie: €5

IEDEREEN IS WELKOM!

(ook indien je geen lid bent van Natuurpunt)



HENDRIK DEBEUF

NIEUWS VAN NATUURPUNT DE BUIZERD

De voordracht op 31 mei door Renate Bruggeman was een succes, het werd samen met de 120 aanwezigen een boeiende avond over kruiden. En ook de kruidenverkoop zelf was terug een succes met 1600 verkochte kruiden. De winst gaat volledig naar het reservatenfonds van de Mandelhoek.

In de aangekochte Mandelmeers is de pinksterbloem na een jaar van nultbemesting terug van weggeweest. Tot voor enkele weken waren er her en der veldjes waar te nemen met natuurlijk ook het oranjepijp (vlinder). Het gaat dus de goeie kant op, en met een gericht maaibeheer zal dit een bloemenrijk grasland worden.

Aan de overkant zijn de voorbereidingen aan de gang voor de nieuwe brug in 't Spoorwegdomein. De onderlinge samenwerking met Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) en de gemeente Ingelmunster is positief. Het resterende gedeelte van het reservaat is fysisch gescheiden van het werkterrein. Eenmaal de brug is gebouwd (eind 2019) zal W&Z de nodige werken uitvoeren om de natuur te herstellen in de werfzone. Nog dit jaar zal er ook een stuk in 't Spoorwegdomein aangekocht worden door Natuurpunt De Buizerd.

→ De inrichting bij het schuttershuisje krijgt verder vorm

De plannen voor de renovatie van het Schuttershuisje zijn zo goed als klaar. De aanvang van de werken is voorzien voor najaar 2017 en de afronding voor de eerste helft 2018.

De eerste Natuur-Kijk-Dag in Mandelhoek van zondag 14 mei was een succes. 12 deelnemers 's morgens bij de geleide wandeling en 80 deelnemers in de namiddag, waarbij ook heel wat kinderen. Onder leiding van natuurverkenner van Stad-Land-schap (Roeselare) konden de kinderen de natuur leren ontdekken met tal van doe-activiteiten. Er was natuurlijk ook gelegenheid om bij te praten aan het Schuttershuisje.



ERWIN DECOENE

LAUWE WORDT GROENER

Natuurpunt heeft kans gezien om een mooi terrein, bekend als de "Leiekant", te kopen in Lauwe. Het gebied barst van het potentieel. In een eerder artikel in de reeks 'Landschap in beeld' zijn al enkele troeven toegelicht. Het ligt op een heuvelflank en biedt een mooi uitzicht over de Leie en de Leiemeersen tussen Lauwe, Wevelgem en Menen.

De aankoop kost natuurlijk geld. Die schuld gaan we de komende tijd aflossen. Dat gaan we doen op verschillende manieren.

- Genereuze schenkers kunnen uiteraard een bijdrage storten op de rekening van het reservatenfonds voor het gebied. Het rekeningnummer is BE56 2930 2120 7588. Gebruik de vermelding: "Gift Natuurpunt – Wevelgem-Menen – Leiekant Lauwe – WVL-3507-5585". Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest toegestuurd dat je kunt aftrekken van je belastingen.
- Wie daar voor voelt, kan een actieve bijdrage

leveren. Binnenkort zetten we fondsenwervingsacties op en daarvoor kunnen we je ideeën & hulp zeker gebruiken.

- Last but not least. We verkopen de bieren van Brouwerij De Feniks (<http://www.brouwerij-defeniks.be/>) voor het goede doel. In de eerste plaats via de cafetaria in het NEC De Rand in het provinciaal domein De Bergelen in Wevelgem. Later ook via andere kanalen.

Een ideale combinatie. Je geniet van een wandeling in het provinciaal domein De Bergelen en spoelt de inspanning door met een biertje. De opbrengst van het bier gaat integraal naar het reservatenfonds.

We gaan de natuur in de "Leiekant" ook verder ontwikkelen. Wie daar aan wil mee doen of wil helpen met de fondsenwerving, is zeker welkom. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Natuurpunt Wevelgem-Menen via

<http://www.natuurpuntwevelgem-menen.be/>



NATUUR EN INDUSTRIE GAAN HAND IN HAND IN KUURNE

Wie aan een industriegebied denkt, denkt meestal aan bedrijven, brede wegen, grote parkings ... en niet meteen aan een plaats waar het voor flora en fauna goed toeven kan zijn. Zo was het ook in het industriegebied Kortrijk-Noord, dat ondanks zijn naam eigenlijk in Kuurne gelegen is.

Op een bepaald moment bleek het bedrijventerrein te klein, en werd besloten om het uit te breiden.

Meer bedrijven, meer wegen, meer grote parkings voor werknemers en vrachtwagens? Meer verharding, minder infiltratie van regenwater en dus mogelijke problemen bij hevige regenval?

Gelukkig wordt daar vandaag de dag dieper over nagedacht. Net zoals over het feit dat er sowieso open ruimte moet sneuvelen als industrieterreinen worden ingericht, en dat in een omgeving waar het voor de natuur sowieso niet makkelijk is om zich te handhaven.

Bij de uitbreiding van het industrieterrein Kortrijk-Noord werd de waterhuishouding niet uit het oog verloren, en werd die gecombineerd met kansen voor de natuur! Aan de rand van het uitbreidingsgebied, ter hoogte van de Pieter Verhaeghestraat, werden een aantal waterbekkens uitgegraven, goed voor een volume van 14.500 m³. De waterbekkens zorgen voor de aanwezigheid van bluswater, vertragen de afvoer van regenwater, en gezien de gunstige inrichting van de waterbekkens werden er kansen voor natuur gecreëerd. En er is niet alleen het waterverhaal, er zijn bomenrijen, een lange gemengde haag is aangeplant, en we kijken vol verwachting uit naar de ontwikkeling van het (nat) hooiland en het geplande moerasbos.

Waar de natuur kansen krijgt, worden die vaak met beide handen gegrepen. De inrichtingswerken werden aangevangen in het voorjaar van 2015. De eerste waarnemingen in het gebied dateren van de tweede helft van dat jaar, en zijn niet onmiddellijk om euforisch van

te worden. In het vroege voorjaar 2016 groeide de interesse in het gebied echter zienderogen: het werd een vaste plek om kleine plevieren en scholeksters te gaan bekijken, en ook het bokje en de bontbekplevier lieten zich zien. Tijdens de echte lente van 2016 kregen we vogelsoorten te zien die op waarnemingen.be in het rood, of zelfs in het vet rood worden aangeduid. Een greep uit het aanbod: rosse grutto, bosruiter, grauwe gors, kluut, bijeneter.... De kleine plevieren besloten er te broeden, en kieviten volgen hun voorbeeld. In juni volgde de klap op de vuurpijl: een koppel kuifleeuweriken bouwde er met succes zijn liefdesnestje. Dat het kuifleeuwerikenverhaal een vervolg kende in 2017 weet u ongetwijfeld uit de media en uit het artikel op blz. 25. Tijdens de winter van 2016-2017 was het er wat kalmer, al verbleef een witgatje er gans de winter. Ondertussen zijn we het al gewoon geraakt om kieviten te zien baltsen, en kleine plevieren druk heen en weer te zien rennen. Maar de "rode-waarnemingen.be-soorten" blijven er ook in 2017 opduiken: bonte strandloper en bontbekplevier streken er neer. Als ik dit schrijf is het volop lente, en de kieviten maken een fantastisch lawaai als een fietser nietsvermoedend langs hun donsjongen fietst. De scholeksters vliegen luid roepend af en aan tussen de daken van de bedrijven en de waterkant, en het is moeilijk om naast de gele kwikstaarten te kijken. Ondertussen staan de wegbermen in bloei, en is het gezoem van de kriebelbeestjes een weldaad voor de oren...

Wat zal de toekomst brengen? Altijd maar soorten die in het rood opduiken in waarnemingen.be? Het zou leuk meegenomen zijn, maar op zich hoeft het niet. Als de "natuur van bie oes" er zijn stekje vindt, dan is dit een belangrijke verwezenlijking, en een illustratie van het feit dat natuur en industrie wel hand in hand kunnen gaan. En

waarom geen stapje verder gaan, en nadenken over natuur BINNEN het industrieterrein, en niet alleen aan de rand? Een bloemenweide inzaaien kan ook naast een bedrijf en zo'n weide moet niet elke week gemaaid worden.

Dat spaart mooi kosten uit! Een insectenhotel neemt toch niet zo veel plaats in? En een bank in de schaduw van een mooie boom blijkt bij ons op het werk een fantastische plek te zijn om te brainstormen over een nieuw project. Trouwens, er zijn genoeg studies die aantonen dat al dat natuurlijk groen werknemers gelukkiger maakt, en daarom minder vaak vaak ziek, en daarom productiever. En gaan op die manier natuur en industrie niet nog een keer hand in hand?



JAN VANAVERBEKE

*De bekkens aan de Pieter Verhaeghestraat
© Jan Vanaverbeke*



Zin in een groene opleiding in jouw buurt?



Het Inverde opleidingsaanbod heeft voor elk wat wils.

- ✓ van boswachter tot boomverzorger
- ✓ van basisbegrippen ecologie tot graslandbeheer
- ✓ van werken met de zeis tot motoronderhoud van tuinmachines

Raadpleeg snel de website van Inverde voor het volledige cursusaanbod in jouw buurt.

www.inverde.be

inverde 
forum voor groenexpertise

Inverde: forum voor groenexpertise | Koning Albert II-laan 20 bus 22 | 1000 Brussel • info@inverde.be • www.inverde.be

*Uw
oud gerief
verdient
'n nieuw
lief*



SCHENK JE SPULLEN AAN DEKRINGLOOPWINKEL
EN MAAK JEZELF ÉN EEN ANDER BLIJ

BEL 056 23 29 40 VOOR GRATIS OPHALING

de kringloop
winkel

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken



Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Belfius
Bank & Verzekeringen

Belfius regio Menen-Wevelgem
Agentschap Wevelgem

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: rik.vervalle@mandat.belfius.be



JOUW
Advertentie
HIER?



Contacteer
inFo@
natuurkoopel.
be

NIEUWE NATUUR BIJ NATUURPUNT ZWEVEGEM



YVES DE BOSSCHER



NP Zwevegem werkt nauw samen met de natuurvereniging de Maretak van Spiere-Helkijn. Voor het eerst verwierf Natuurpunt nu ook een bosje op het grondgebied van Helkijn. Het heeft een oppervlakte van 0,6 hectare en is gelegen tussen de akkers en de velden. Daarom heeft het een belangrijke ecologische waarde. In onze regio vind je nog her en der dergelijke bosjes in het landschap, vaak zijn ze ook onbeschermd of vogelvrij. Het bosje in Helkijn werd door jagers beheerd. Natuurpunt wil het verder als een broedkamer voor biodiversiteit in een open landschap behouden. We zijn ervan overtuigd dat het waardevol is om dergelijke groene eilandjes te behouden en te beschermen. We konden voor de aankoop niet rekenen op inkomsten uit subsidies dus moeten we voor de financiering volledig zelf instaan. Alle steun is dus welkom. Wil je ons helpen, dan is elke gift op ons reservatenfonds zeker wel gekomen. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar - dan krijg je ongeveer 45% van je gift terug via je belastingaangifte. Stort op rekening IBAN BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, met vermelding 'natuurgebied project-nr. 3515 Zwevegem'.

NOG MEER POELLEN



Recent heeft de NP afdeling Zwevegem twee nieuwe poelen aangelegd. De eerste poel werd heraangelegd in de uiterst vochtige ondergrond van het Biestbosje in Otegem. Het Biestbosje is eveneens zo'n eilandbosje

waarvan NP een proces van omvorming tot een gebied met een grotere verscheidenheid aan natuurwaarden heeft opgezet. De poel past perfect in dit concept. In de meest recente aankoop, de Souterrainweide aan de Vaarttaluds, werd er ook een poel uitgegraven. De Vaarttaluds maken deel uit van het habitatrichtlijngebied "Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuid-Vlaamse bossen". In dat habitatgebied is de kamsalamander een doelsoort. Na de poel op het iets verder langs de Sluislaan gelegen Braebos neemt NP Zwevegem nu opnieuw een initiatief om een doelsoort meer ontwikkelkansen te bieden. We zijn benieuwd of deze poel ook snel wordt gekoloniseerd door amfibieën.

TRAGE WEGEN: TIJD VOOR ACTIE

De historie van de trage wegen in Zwevegem lijkt soms op een processie van Echternach. Er worden stappen vooruit gezet maar op andere plaatsen wordt geen enkele vooruitgang gemaakt. Het gemeentebestuur engageert zich om een fijnmazig voetwegennetwerk te realiseren maar op het terrein lukt dit niet zo best. De Lage Gaaiweg wordt jaarlijks door de landbouwer omgeploegd en vervolgens door wandelaars teruggeclaimd. Het dossier van de voetweg tussen de Marberstraat en de Vinkenstraat zit in het slop en het gemeentebestuur lijkt daarin te berusten. Voetweg 39 in Otegem, die men in 2008 zou zijn verleggen, is nog voor geen centimeter verlegd. Ook het plaatsen van wegwijsbordjes raakt niet van de grond. Voor NP Zwevegem is het tijd voor echte actie op het terrein!

ORCHIDEEËN IN UITBREIDING

Het Braebos werd tijdens de Dag van de Natuur in 2007 aangelegd op een aantal akkers die in de uitbreidingsperimeter van de Vaarttaluds lagen. Naast de aangeplante boszones zijn er ook gebieden waar er maaibeheer wordt uitgevoerd. Op 30 april 2017 ontdekte Danny Deceukelier in het Braebos de eerste orchidee. Een mooie illustratie van de kracht van de natuur.



↖ Het aangekochte bosje in Helkijn
© Yves De Bosscher

↖ Nieuwe poel in het Biestbosje in Otegem
© Danny Deceukelier

↖ Eerste orchidee in het Braebosje
© Danny Deceukelier



GEERT Taelman

HET WONDER VAN DE WANDELINGEN

EEN ZOT EXPERIMENT DAT EEN VOLTREFFER WERD?

Midden in de week een wandeling organiseren voor Natuurpunters en andere geïnteresseerden? Je kan het altijd eens proberen, maar je weet niet of het een succes wordt. Een idee van Deerlijkenaar Peter Callewaert...

Het begon ergens in 2015: elke maand een Natuur Wonder Wandeling (NWW) in Zuid-West-Vlaanderen, steeds op een verrassende plaats en steevast eindigend in een kroeg... En of het een succes werd: zopas werd het derde seizoen ingezet en volgens "Djoni" vieren we binnen 7 jaar het 10-jarig bestaan...

Begin 2017 kwam de vraag of Natuurpunt Waregem ook eens een Natuur-Wonder-Wandeling (NWW) zou organiseren? Ja, natuurlijk, waarom niet. Veel natuur is er in Waregem niet, maar we onderhouden wel een natuurgebied op grondgebied Zulte. Doen dus... Beste periode om de Oude Spoorwegberm -eigendom van de gemeente Zulte - te bezoeken is nog steeds de meimaand. De meidoorn staat dan meestal in bloei. Natuurpunt heeft er ook twee weilanden aangekocht. Verder is er nog de Gaverbeek en

enkele oude Gaverbeekarmen... genoeg natuur dus voor een "verrassende plaats".

Café 't Leiezicht in Zulte, voor de gelegenheid genaamd "Café De Boomvalk" – zo wil de traditie het – was de startplaats en nog belangrijker: het eindpunt. Normaal gezien gesloten op woensdagavond, maar voor de gezellige bende van Peter en zijn NWW wilden ze graag een uitzondering maken. Aan alle voorwaarden voor een succesvolle NWW was dus voldaan.

Het was een zonnige woensdagavond, de eerste iets warmere na een lange reeks koude lentedagen. Zo'n avond waar iedereen nog wel eens buiten wil. Ik heb ze niet geteld, maar het moeten er meer dan 60 geweest zijn. Velen zijn ondertussen habitués... "Ja, we zijn er ongeveer elke maand bij...", "iedereen kent iedereen en iedereen babbelt tegen iedereen", "Anders zitten we toch maar voor TV."

Na een klein ommetje naar de monding van de Gaverbeek, ging het via landelijke wegen naar de Spoorwegberm. Peter Depodt, voorzitter van Natuurpunt Waregem, gaf een woordje uitleg bij de weilandjes van Natuurpunt, de vee-drinkpoel geschonken door het H. Hart college, de Oude Spoorwegberm, het Waterzuiveringsstation en de oude Gaverbeekarmen.

Bij NWW ligt de nadruk wellicht meer op genieten dan op bijleren, maar de formule is een succes omdat men al genietend ook kan bijleren... Vele Waregemnaars benaderden de Oude Spoorwegberm eens van de andere kant en veel Zuid-West-Vlamingen waren verrast van het nog min of meer onaangetaste landschap van de Gaverbeekse Meersen.

Iets te laat waren we terug op het eindpunt, maar dat deerde niet. We zouden ook alleen iets later thuis zijn... Huiswaarts keren doe je pas als je uitverteld bent en den één heeft al iets meer te vertellen dan den anderen hé... Bedankt Peter Callewaert en Nancy Dewaele voor het organiseren, bedankt Peter Depodt voor het gidsen. Bedankt iedereen voor de aanwezigheid: het was echt een gezellige boel...

NOG 3 NATUUR-WONDER-WANDELINGEN IN 2017

- **Woensdag 5 juli:** Kleiputten in Heestert met Christoph Wintein
- **Woensdag 16 augustus:** Mandelhoek in Ingelmunster met Hendrik Debeuf
- **Woensdag 13 september:** Venning in Kortrijk met Jan Desmet

Afspraak vanaf 19.15u, de wandeling vertrekt telkens stipt om 19.30u. De concrete afspraakplaatsen worden gecommuniceerd via Facebook en de communicatiekanalen van de afdelingen.

Wil je graag een uitnodiging per email ontvangen? Geef een seintje aan peter.callewaert@skynet.be

© Geert Taelman



OUDE PADEN TUSSEN MEERSEN EN SCHELDE



We bevinden ons in de Avelgemse Scheldemeersen. Hier zijn door het rechte trekken van de Schelde destijds 7 coupures ontstaan waaronder de Coupure Deweer, de Vuile Coupure en de Mira Coupure die eigendom zijn van Natuurpunt Avelgem. Dit is een uniek natuurgebied met een bijzonder rijke flora en fauna. Het biedt broedgelegenheid aan onder andere de ijsvogel, de blauwborst, de kleine rietzanger en is als waterrijk gebied een ideale biotoop voor watervogels en streekgebonden vegetatie.

BLIJVEN WANDELEN, BLIJVEN GE- NIETEN EN BLIJVEN ONTDEKKEN

We zijn op verkenning in onze eigen omgeving, zoekend naar wat die ons te zeggen heeft, traag, ons verdiepend in de ongekenkende verdoken pracht van een voor ons nieuw wandelpad.

Zo was het dat mijn hond Loebas en ik in onze Scheldemeersen een droompad hebben ontdekt. Een prachtig stuk natuur, tussen het water en de Kluisberg. Een van elektriciteitsdraden gespaarde en dus onbezoeidelijke hemel, een onwaarschijnlijk 'Vlaamse Primitieven' - landschap met bomen, water en koeien. Mijn zoekingswerk in de Atlas der buurtwegen vertelde mij dat het hier ging om de Chemin 54 en de Sentier 76, ooit een bewandelde en gebruikte weg, momenteel echter verwaarloosd en gedeeltelijk afgesloten.

Een dergelijke parel, vinden Loebas en ik en met ons ondertussen vele anderen, kan in de eigen gemeente niet ongekenkend blijven! Verder blijkt dat een gedeelte van dit wandelparcours dat ik "het Coupure Pad" ben gaan noemen, eigendom is van Natuurpunt Avelgem. Dit alles brengt een opdracht met zich mee.

Haar eigendom voor het publiek openstellen is voor Natuurpunt geen probleem. De gemeente, die stilaan toch mobiliteitsgezindheid vertoont, dient echter voor het gedeelte dat niet in eigendom is nog overtuigd te worden. Zij heeft de bevoegdheid en eigenlijk de plicht om op dit openbaar weggetje een doorgang te garanderen.

Hoe mooi zou het zijn om hier over die paar km een veldweg uit te stippelen, bewandelbaar voor alle leef-

tijden. Dit pad zou, omwille van zijn ligging, zeker een enorme meerwaarde betekenen voor de gemeente vanuit recreatief en toeristisch oogpunt, en zou dus zeker een duit in het zakje betekenen van de plaatselijke horeca.

Als gemeentelijk pad zou het kunnen vertrekken vanuit De Spikkerelle langs de B&B de Karrekiet en verder rechts naar de Schelde (S76) met een alternatief langs het water van de Coupure Deweer (C54). Nog verder langs de Schelde heeft men dan links de Vuile Coupure. Deze heeft halverwege als alternatief links de Ronnemont die naar de start leidt of verder doorlopend nog een aansluiting met de Schelde. Aan de Schelde kan men naar links een nieuwe kring maken langs de Prairie Coupure of nog iets verder langs De Mira Coupure. Beide laatste coupures worden door Natuurpunt Avelgem beheerd als een toekomstig rietveld.

Bij deze hoopt Natuurpunt dat de gemeente Avelgem de meerwaarde van zo'n traject inziet en snel werk maakt van deze twee parels van trage wegen!

We vragen recht van doorgang daar waar de wetgeving het ons toelaat. Verharding hoeft voor ons niet, het volgende citaat van onze Frans Dejonghe in gedachten: "op een onverharde weg maakt de wandelaar deel uit van het landschap, op een verharde weg is hij een deel van het verkeer. Het eerste geeft een ongelooflijk gevoel van vrijheid."

Een babyborrel voor een eerste concrete realisatie van dit geweldige project zou na vele jaren ijveren een overwinning zijn voor al wie graag op een rustige manier geniet van ons buitengebied, of voor iedereen die er zich op een trage en veilige manier wil door verplaatsen.

Op de Dag van de Trage Weg, zondag 15 oktober, willen we de uitdaging aangaan om over bovenstaande droompaden van weleer, de oude Scheldebochten te volgen en op een spannende en verrassende manier dit gebied te herontdekken. En Loebas zal de weg tonen...

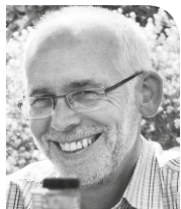


JEAN-PIERRE CHRISTIAENS

↖ Deze trage wegen voeren je langs mooie stukjes natuur
©Jean-Pierre Christiaens

↓ Uitreksel Atlas der Buurtwegen & Luchtfoto
© Geopunt





MARTIN RAEPSAET

GOEDE COMPOST MAKEN

Genieten van een natuurlijke tuin, dat is zoveel intenser als al je inspanningen ook een mooi resultaat opleveren. En net dát resultaat hangt letterlijk af van 'kleine' dingen. In de vorige Klimop edities kon je lezen hoe alles in ons tuin-natuur-domeintje aan mekaar hangt; nog even opsommen:

- een mooie tuin en lekkere gezonde groenten zijn volledig afhankelijk van de gezondheid van je bodem.
- een gezonde weerbare bodem is er één waar het bodemleven floreert in zijn enorme diversiteit aan schimmels, bacteriën en zijn divers arsenaal aan groot en klein gedierte.
- al dit onvermoede leven kan alleen gedijen in een humusrijke bodem, voorzien van de nodige mineralen, zuurstof en lucht en water.
- om dit te bekomen is een goede voeding van de bodem de grootste factor, en die hebben we in de hand: goede compost.

Voilà, we zijn er, goede compost! Maar wat is dit dan en hoe geraak ik daaraan? Op 20 mei waren we voor onze 'workshop composte-

ren' te gast op De Grenshoeve te Bellegem, waar Marc Verhofstede van het bio- en compostbedrijf HUMUS uit Zulte ons begeleidde in het maken van een hoogwaardige compost. Eerst werden de deelnemers ingewijd in de geheimen van deze specifieke methode om een aerobe microbiële compost te bekomen, samen met een herhaling van waarom een goede compost de basis is van een gezonde en rijke tuin. Daarna konden de deelnemers op het veld terecht om samen een composthoop op te zetten; in hun enthousiasme werd er zelfs gedrongen om ook eens de riek te mogen hanteren...

LEVENDE COMPOST

Wat hebben we nodig voor het maken van levende compost:

- 40% groen materiaal als stikstofbron: groen blad of jong snoeisel, keukenafval en -resten, eventueel dierlijke mest; dit wordt in de hoop snel afgebroken door bacteriën en brengt het nodige vocht mee.
- 40% bruin materiaal als koolstofbron: herfstbladeren, stro, fijn houthaksel, zaagsel; dit materiaal is droger en zal ook trager 'verteerd' worden, vooral door schimmels.
- 10% leem of tuinaarde.
- Compost staaf-thermometer, compost starter (bevat een grote variatie aan schimmels en bacteriën), ademend afdekdoek (dat het nieuwe leven beschermt tegen zon, regen en wind).

WERKWIJZE

Stap 1: zorg voor een geschikte plaats

Deze ligt best in een zon- en windbeschutte plaats (onder bomen, tegen een haag is zeer geschikt). Je hebt voldoende werkruimte nodig en ook een goede waterafvoer. De basis van de hoop maken we niet te breed (1 à 1.20 m), zodat het uiteindelijk opgestapelde materiaal (piramidaal) een voldoende hoogte bereikt (min 0.9 m)

Stap 2: het opbouwen van de hoop

We brengen de verschillende fracties in lagen aan, zoals een lasagne, met zijn afwisselende laagjes van 'bruin' en 'groen'; bovenop de hoop brengen we de verkrumelde tuinaarde of leem aan; en tenslotte overgieten we de hoop met in water opgeloste compoststarter. Als de hoop opgebouwd is gaan we hem meteen keren en alles goed opschudden; op die manier is alle materiaal bij de starthoop goed gemengd. Deze hoop dekken we af met een ademende doek dat overvloedig regenwater laat afvloeien en ook zorgt dat drogende wind geen kansen krijgt.

Stap 3: procesopvolging en omzetting van de hoop

Zodra de temperatuur boven de 55°C komt gaan we de hoop omzetten (meer dan 65°C moet absoluut vermeden worden, want dan krijgen we 'echte verbranding', waarbij alle koolstof en organismen gaan verkolen, en dan wordt onze compost zo goed als waardeloos). Het omzetten heeft enerzijds tot doel het afkoelen van de hoop, maar ook het vrijstellen van de opgestapelde CO₂ en gassen, en het inbrengen van de voor de organismen noodzakelijke zuurstof. Ook letten we er op dat de hoop voldoende vochtig is, en indien nodig gaan we tijdens het omzetten en opschudden van de hoop ook water toevoegen.

We mogen ervan uitgaan dat na 2 à 3 dagen een eerste keer een temperatuur van 55 - 60°C bereikt wordt, en dat dit twee dagen later weer het geval is. We blijven de hoop omzetten telkens de temperatuur boven 55°C komt; na enkele beurten zal het tijdsinterval groter worden, en tenslotte keren we de hoop nog slechts enkele keren in de hele looptijd van het proces om zuurstof te voorzien.

Bij het omzetten letten we er ook op dat we de buitenlaag naar binnen werken zodat dit materiaal ook een voldoende hoge temperatuur bereikt voor het afbraakproces en

↓ Afwisseling van lagen groen en bruin bij het opzetten van de composthoop

↓ Enthousiaste deelnemers @ work
© Lieven Vereecke



het afdoden van eventuele ziektekiemen en onkruidzaden. Telkens wordt de hoop ook weer mooi met het doek afgedekt.

In de eerste 14 dagen krijgen we het afbraakproces waarbij vooral de thermofiele bacteriën actief zijn; zij verbruiken vooral stikstof, water, koolstof en suikers, en daaruit komt energie vrij; vandaar de hoog oplopende temperatuur in deze fase.

Daarna komt de opbouwfase, waarbij zich eerst de actinomyceten zich ontwikkelen, een soort bacteriën die zich als lange draden aaneenrijgen. We zien ze in de compost als witte puntjes en ze zijn verantwoordelijk voor de geurige frisse boslucht van compost en grond, de 'geosmine'. Zij produceren antibiotische stoffen en zijn in grote mate verantwoordelijk voor de ziekteverende eigenschappen van deze compost. Nog een weekje later nemen de mesofiele

bacteriën het proces over; deze zijn belangrijk voor het vastleggen van de stikstof. De temperatuur van de hoop gaat nu dalen en de eencellige organismen gaan zich ontwikkelen, door zich vooral te voeden met bacteriën; daarna komen de aaltjes en ontwikkelt zich het hele actieve 'compostweb', een proces van eten en gegeten worden waarbij alles stap voor stap omgezet wordt in 'shit', verteerde uitscheiding, en dat wordt dan onze eerlijke compost.

En voilà, onze rijke compost is klaar, op 10 à 12 weken, naargelang het seizoen en de buitentemperaturen.

GA JIJ OOK AAN DE SLAG?

Helemaal niet moeilijk, en met een kleine kost aan materiaal kan je voor de rest van je actieve tuinleven verder aan het werk. De vermelde materialen (compostdoek,

-thermometer en -starter) zijn verkrijgbaar in Zulte bij het bedrijf Humus, gewoon even googlen. Hoe kom je aan je portie groen en bruin materiaal: de meeste tuinders hebben wellicht onvoldoende uit eigen tuin, maar burens en bedrijven voor tuinonderhoud hebben heel veel materiaal te krijg (gras, blad, snippers); mest van eigen beestjes (konijn, geit, ...) of van bij de boer kan nuttig gebruikt worden als groene fractie, maar dit moet niet. Veel bruin materiaal kan natuurlijk ook op een wachthoop, totdat je over grotere hoeveelheden groen beschikt (grasmaaisel, haagscheersel); dat is dan het ideale moment om je composthoop te starten. De deelnemers van deze workshop hadden er alvast zin in om het zelf te proberen, en met een afsluitend biertje namen we afscheid van An en Luc (De Grenshoeve) en van Marc (Humus).



Marc geeft uitvoerig uitleg over de temperatuursopvolging, naast de met compostdoek afgedekte hoop
© Lieven Vereecke



**We helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.
De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector**

- natuurinrichtingsplannen
- natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- MER-deskundige fauna & flora

Milieueconsulent Jan Feryn bvba
Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
056/72.46.79 | info@ferynjan.be
WWW.FERYN.JAN.BE



N.V. **HOUTMAGAZIJN
Verdonckt**

Bouwen of verbouwen? Sterk in hout en meer...

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout
in constructiehout en tropisch hardhout.

PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Cedar, Douglas

FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afrormosia



Het keurmerk voor verantwoord
houtverbruik
CU-001718-R

Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be



**Een verrekijker,
uw ideale reisgezel !**

VERREKIJKERS • STERRENKIJKERS
MICROSCOPEN • TELESCOPEN
NACHTKIJKERS
...

Natuurkijkers.be
Nederstraat 25 • 9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13 • info@natuurkijkers.be • www.natuurkijkers.be





- NK** Natuurkoepel vzw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd vzw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek vzw
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPW Natuurpunt Waregem
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem

- VELTH VELT** Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

- HYLA** Amfibieën- en reptielenwerk-
groep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en
Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit

ZONDAG 9 JULI

ONTDEK DE LEIE OP DE FIETS EN WIN MOOIE PRIJZEN! - NK

INFO: Meer info op blz. 29

BIOABBEL - VELTH

WAAR: H. Lebbestraat 95, Waregem

WANNEER: 9:30 - 11:00

WAT: Onze gastheer doet zijn verhaal over tegen-
slagen en successen in zijn tuin.

INFO: Leo Rosseel (056/72 52 51 of leo.rosseel@
gmail.com)

DINSDAG 11 JULI

BEHEERACTIVITEIT - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WANNEER: 14:00 - 17:00

WAT: Beheerwerken in onze boomgaard: aanpas-
sen van wandelweg.

INFO: Frans De Leersnijder (fradelvan@skynet.be)

ZATERDAG 15 JULI

**BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER -
BOOMGAARD - NPZ**

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Braebos maaibeheer -
boomgaard

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.
deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 16 JULI

**DAGVLINDERWANDELING VOOR VOLWASSE-
NEN EN KINDEREN - NPA**

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WANNEER: 14:00 - 17:00

WAT: In volle zomer gaan we op zoek naar onze
mooiegekleurde dagvlinders in de Schelde-
meersen, met zijn bloemrijke graslanden,
bermen, houtkanten en ruigtes.

WV gokken uiteraard op excellent weer en
zonovergoten meersen.
Een verrekijker is sterk aanbevolen, maar
het blijft een uitdaging om vlinders te volgen
en op naam te brengen tijdens hun grillige,
onvoorspelbare vluchten.

INFO: Pol Wannyn (polwannyn@skynet.be)

STAPSTEENTJESWANDELING - NPKA

WAAR: Tiegem, locatie nog te bepalen

WANNEER: 14:00 - 17:00

WAT: Deze keer verkennen we de stapstenen
rond Tiegem. We wandelen op ons gemak

en genieten van het mooie dat de natuur
ons deze dag biedt.

INFO: Nik Dooms (nik.dooms@gmail.com)

ZATERDAG 22 JULI

**BEHEERWERKEN: DAALBEEKBOSJE MAAIBE-
HEER - NPZ**

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Daalbeekbosje maaibeheer
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.
deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 23 JULI

**OP ZOEK NAAR PLANTEN IN VIJVERS EN POE-
LEN MET DE FIETS - PWG**

WAAR: Driekerkenstraat 1, Bissegem

WANNEER: 13:30 - 17:00

WAT: We maken een fietstocht van ongeveer 15
km met een achttal stopplaatsen aan diverse
waterbiotopen zoals een oude Leiearm, di-
verse poelen en afgeschuinde oevers. Hierbij
proberen we onze kennis van de cursus
'Planten van vennen en poelen' toe te passen
en de water- en oevervegetatie in beeld te
brengen.

INFO: Piet Missiaen (056 20 51 77 of piet.mis-
siaen@pandora.be)

ZONDAG 30 JULI

ZOMERWANDELING BRAMIER - NPWM

WAAR: Spoorwegstraat 18, Lauwe

WANNEER: 15:00 - 17:30

WAT: Op de parking van het vroegere "Novo-
bloc" ter hoogte van spoorwegstraat 18
Lauwe
Iedereen welkom, gratis deelname

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbous-
se@natuurpuntwevelgem-menen.be)

ZONDAG 6 AUGUSTUS

**HET GROTE VLINDERTELWEEKEND - VLINDERS
TELLEN EN LEREN HERKENNEN - NPGS**

INFO: Meer info op blz. 28

**ZOMERWANDELING VLINDERS EN INSECTEN
- NPWM**

WAAR: Rijksweg, Gullegem

WANNEER: 15:00 - 17:30

WAT: Vlinder- en insectenwandeling. Gratis
deelname, iedereen welkom!

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbous-
se@natuurpuntwevelgem-menen.be)

ZONDAG 13 AUGUSTUS

GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB

WAAR: Einde Waterstraat 4, Ingelmunster

WANNEER: 9:30 - 12:00

WAT: Geleide wandeling in de Mandelhoek.

INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@
debuizerd.be)

OP DE KOFFIE IN DE VLINDERTUIN - NPKA

WAAR: Vlindertuin, Kerkdreef - KSA-lokalen, Anze-
gem/Vichte

WANNEER: 15:00 - 17:00

WAT: Gezellig met zijn allen op de koffie in de
vlindertuin. Na het bewonderen van rond-
fladderende vlinders en andere kriebelende
vriemeldiertjes en bij het delen van de
laatste nieuwtjes uit de vlindertuin, genieten
we samen van lekkere zelfgemaakte taarten
en (h)eerlijke koffie. Of thee.

INFO: Griet Couvreur (0484/02 93 70 of griet.
couvreur@scarlet.be)

WOENSDAG 16 AUGUSTUS

**NATUUR-WONDER-WANDELING IN DE MAN-
DELHOEK - VVG & NPDB**

INFO: Meer info op blz. 50

ZATERDAG 19 AUGUSTUS

**PLANTENINVENTARISATIE VAN BELLEGEMBOS
DEEL 2 - PWG**

WAAR: Doornikserijksweg 215, Bellegem

WANNEER: 14:30 - 17:00

WAT: We noteren alle planten aan de hand van
een streeplijst, van de banaalste tot de
zeldzaamste. Een vergrootglas en een flora
zijn goed bruikbaar.

INFO: Piet Missiaen (056 20 51 77 of piet.mis-
siaen@pandora.be)

**BEHEERACTIVITEIT OUDE SPOORWEGBERM
- NPW**

WAAR: Treinwagon, Oude Spoorwegberm, Ware-
gem

WANNEER: 09:00 - 12:30

WAT: Maai- en hooibeheer op de oude spoor-
wegberm. Tegelijkertijd wordt er ook
hakhoutbeheer uitgevoerd.

MEEBRENGEN: Aangepaste kledij, stevig schoeisel.

INFO: Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@
scarlet.be)

BEHEERWERKEN: MAAIEN PADEN - NPZ

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 08:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: maaien paden

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.
deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 20 AUGUSTUS

**NATUURWANDELING IN DE BONTE OS -
NPGS**

WAAR: Vichtestraat 73, Deerlijk

WANNEER: 09:00 - 11:30

WAT: Ontdek een prachtig, ongerept stukje natuur
in Deerlijk op deze educatieve wandeling
door de Bonte Os. We verzamelen om 9u
aan de Bonte Os, het KSA-lokaal in de Vich-
testraat. Na afloop kan er nog wat nagekaart
worden bij een drankje in Taverne Cocoon.

INFO: Bart Goethals (0477/26 72 23 of bart_
goethals@hotmail.com)

VRIJDAG 25 AUGUSTUS

**NACHT VAN DE VLEERMUIS IN VICHTE - NPKA
& ZWG**

INFO: Meer info op blz. 28

ZONDAG 27 AUGUSTUS

**JAARLIJKE DAGSTAPTOCHT IN DE NATUUR
- NPVD**

WAAR: Vlaskouter, Kuurne

WANNEER: 8:00 - 19:30

WAT: We gaan onder leiding van onze gids een
volledige dag wandelen in de natuur. Het is
de bedoeling om een ganse dag in de natuur
te vertoeven. We proberen een 20 tal km
te wandelen gespreid over de ganse dag aan
een tempo aangepast aan de groep. Gelieve
in uw eigen lunchpakket te willen voorzien
voor 's middags en voldoende drinken voor
een ganse dag. Er is kostendelend vervoer:

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.
desmet@skynet.be)

**WILDE PLANTEN IN DE KORTRIJKSE STADS-
RAND - PWG**

WAAR: Weggevoerdenlaan, Kortrijk

WANNEER: 14:30 - 17:00

WAT: De stad lijkt plantenvriendelijk. De wilde
planten die daar spontaan groeien laten er
zich echter niet temmen.

INFO: Piet Missiaen (056 20 51 77 of piet.mis-
siaen@pandora.be)

**BEHEERWERKEN NATUURRESERVAAT MAN-
DELHOEK - NPDB**

WAAR: Einde Waterstraat 4, Ingelmunster

WANNEER: 9:00 - 12:00

WAT: In de week van 21 augustus komt de
terreinplough het wandelpad maaien en
hooisel afvoeren. Er zijn ook nog wat andere
werken uit te voeren.

INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@
debuizerd.be)

**STAND NATUURPUNT OP MABATOBATO -
NPW**

WAAR: Park Casier, Waregem

WANNEER: Om 15:00

WAT: Kom naar de stand van Natuurpunt rond
klimaatvluchtelingen

INFO: Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@
scarlet.be)

GEZINSFIETSTOCHT - VELTZ

WAAR: Start bij Mike en Katrien, Stedestraat 71,
Zwevegem

WANNEER: 10:00 - 18:00

WAT: Samen fietsen langs verkeersluwe wegen
in onze regio, picknick onderweg; info en
inschrijven bij Eddy.

INFO: eddy.pappyn@gmail.com

drukta.

partner in print

ProPolis

Propolis + planten + essentiële oliën



ladrôme
LABORATOIRE



**VOOR EEN WINTER
ZONDER ZORGEN**



Basingrediënt Propolis extract: **100% BIO** moedertinctuur van propolis - Microbiologische zuiverheid gegarandeerd

info@mannavita.be - www.mannavita.be - www.propolis-winter..com

VERVAEKE FIBRE
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68

B-8520 Kuurne

Tel. 056 71 20 55

E-mail: flax@pandora.be



1892-2012

120 Years of Continuity through Quality

VOOR ELK WAT WILS... CHAQU'UN SON CHEMIN...



www.ngi.be



VERCRUYSSSE

YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie

Boomzagerij

Akoestische materialen



FSC CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem

T 056 41 20 64 F 056 40 42 21

dan.vercruysse@houtvercruysse.be

www.houtvercruysse.be

Niets is wat het lijkt
Alles is mogelijk,
Ceci est un crocodile
Si vous le voulez
Kom buiten
En verwonder
In de
bio - diverse - tijd

Peter ☺

Geïntrigeerd door het wonderbaarlijke
in onze natuur, kom dan mee op de
natuurwonderwandelingen. Mail naar
peter.callewaert@skynet.be (foto Spierebos)



we hebben het voor u

ZATERDAG 2 SEPTEMBER

BEHEERWERKEN: MAAIBEHEER MOEN-STATIE - NPZ

WAAR: Kraibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8:00 - 12:00
WAT: Beheerwerken: maai-beheer Moen-Statie
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 3 SEPTEMBER

VWG DAGUITSTAP BIESBOSCH NEDERLAND - VWG

WAAR: Parking Syntra West, Doorniksesteenweg 220, Kortrijk
WANNEER: 7:00 - 21:00
WAT: Nog nooit eerder bezocht met de VWG gaan we vandaag naar het prachtige Biesbosch in Nederland. We gaan het gebied met de auto, te voet en misschien wel met de boot verkennen. Op de overgang van de zomer naar de herfst zijn al heel wat vogelsoorten in beweging die in dit gebied rust en voedsel vinden op hun lange weg naar hun overwinteringsgebied. 's Avonds gaan we, gewoontegetroouw, ergens gezellig samen een hapje gaan eten. Kostendelend vervoer; picknick meebrengen voor 's middags.
INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@gmail.com)

WANDELFEEST NATUURTUIN DESLOOVERE - NPK

WAAR: Basisschool Driehofsteden, Minister De Taeyelaan, Kortrijk
WANNEER: Vrij starten tussen 7:00 - 15:00
WAT: Geniet van het groen in en aan de rand van Kortrijk tijdens 4 uitgedijde wandelingen van 3-6 - 11 en 16 km. Er is randanimatie aan start/einde en voldoende rustplekken onderweg.
INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

WOENSDAG 6 SEPTEMBER

PADDENSTOELENWANDELING IN HET GODT-SCHALKBOS TE GELUVELD - MYC

WAAR: Menenstraat 81, 8980 Geluvelde
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: Paddenstoelenwandeling met gidsen Luc Pinoy en Joseph Iserbyt.
INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

DONDERDAG 7 SEPTEMBER

ECOLOGISCHE SERRETELT - VELTH

WAAR: Provinciaal Sport en Natuurcentrum De Gavers, Eikenstraat 131, Harelbeke
WANNEER: Om 19:30
WAT: Door het plaatsen van een serre in je tuin vergroot je de variatie aan gewassen die je kan telen en verleng je het teeltseizoen aanzienlijk. De aandachtspunten van een serre zijn gieten en beluchten maar hoe doe je dat correct? Ook bodemzorg en vruchtwisseling op een beperkte ruimte krijgen aandacht. Tot slot worden mogelijke gewassen voor de serre en hun teeltzorgen besproken. Tweede deel van driedelige cursus. I.s.m. Provincie West-Vlaanderen en milieuraad Harelbeke.
INFO EN INSCRIVEN: Robert Schouttens (056 71 86 12 of robert.schouttens@telenet.be)

VRIJDAG 8 SEPTEMBER

NACHTVLINDERS VANGEN EN DETERMINEREN IN HET PATRIJZENBOS TE LENDELEDE - NPVD & IWG

WAAR: Kuurnestraat 64, Lendeledede
WANNEER: 20:00 - 23:00
WAT: We gaan onder leiding van onze gidsen Nachtvinders vangen en determineren in het Patrijzenbos te Lendeledede. Dit is een activiteit in samenwerking met de Insectenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen.
INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

ZATERDAG 9 SEPTEMBER

BEHEERWERKEN VILLAPLASJES IN DE GAVERS - NPGS

WAAR: Meersstraat, Harelbeke
WANNEER: 9:00 - 12:00
WAT: Kom een voormiddag de handen uit de

mouwen steken in de Villaplasjes, één van de natuurgebieden die we beheren in de Gavers.

INFO: Bart Lemey (0474/51 67 65 of bart.lemey@gmail.com)

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER - LINDEZONE - NPZ

WAAR: Kraibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8:00 - 12:00
WAT: Beheerwerken: Braebos maai-beheer - lindezone
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 08:30 - 12:00
WAT: Na een periode van "rust", steekt het beheerteam alweer de handen uit de mouwen.
INFO: Frans De Leersnijder (fradelvan@skynet.be)

ZONDAG 10 SEPTEMBER

NATUURFEEST - NPGS

WAAR: Eikenstraat 131, Harelbeke
WANNEER: 11:00 - 17:00
WAT: Ons jaarlijks ledenfeest wordt dit jaar volledig vernieuwd! De organisatie is in handen van de vrouwelijke bestuursleden en de echtgenotes, die een spetterend feest in elkaar zullen boksen. Dit wordt dus genieten van pure girl-power. Het belooft een leuke dag te worden met activiteiten voor jong en oud! Meer info op blz. 45
INFO: Yann Feryn (0495/21 57 72 of yann.feryn@feryn.be)

GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB

WAAR: Einde Waterstraat 4, Ingelmunster
WANNEER: 9:30 - 12:00
WAT: Geleide wandeling in de Mandelhoek.
INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@debuizerd.be)

DINSDAG 12 SEPTEMBER

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 14:00 - 17:00
WAT: Beheerwerken: Scheldemeanders.
INFO: Frans De Leersnijder (fradelvan@skynet.be)

VRIJDAG 15 SEPTEMBER

BESTUURVERGADERING VOGELWERKGROEP - VWG

WAAR: NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk
WANNEER: 19:45 - 22:30
WAT: Bestuursvergadering, open voor alle leden, met oa overlopen van de voorbije en komende activiteiten, voorbereiden ledenbijeenkomst 13/10/2017, opmaak kalender 2018, varia,...
INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@gmail.com)

ZATERDAG 16 SEPTEMBER

BERMENWANDELING IN DE OMGEVING VAN DE KULAK - PWG

WAAR: Etienne Sabbelaan 53, Kortrijk
WANNEER: 14:30 - 17:00
WAT: Rond de KULAK liggen enkele mooie wandelwegen. De wandeling verloopt tussen weilanden en akkers. Waarbij aandacht geschonken wordt aan de wilde planten in de bermen.
INFO: Piet Missiaen (056 20 51 77 of piet.missiaen@pandora.be)

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 8:30 - 12:00
WAT: Beheeractiviteiten
INFO: Frans De Leersnijder (fradelvan@skynet.be)

ZONDAG 17 SEPTEMBER

SNEUKELLEN EN GENIETEN LANGS DE VLASBEKIETROUTE - NPVD

WAAR: Vlaskouter 1, Kuurne
WANNEER: 13:30 - 18:30
WAT: We gaan met eigen fiets onze Vlasbekfietsroute afrijden en genieten van de natuurplekjes in onze streek - aantal km: 25. Afspraak om 13.30 uur met de fiets aan Parking Vlaskouter te Kuurne.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

KLUISBOSWANDELING - NPA

WAAR: Poletsestraat 59, Berchem
WANNEER: 9:00 - 12:00
WAT: Ben je benieuwd hoe de Kluisberg ontstaan is? Ken je de geschiedenis van de "Hel", en de "Toren", de "grafheuvel", de "vierschaar"? Weet je hoe het beukenbos geleidelijk een gemengd bos wordt? Ken je de sage van de kluisenaar? Dit en nog veel meer kom je te weten tijdens de wandeling onder leiding van Frans De Leersnijder. Afspraak op de parking recreatieoord Kluisbergen (zwembad).
INFO: Pol Wannyn (polwannyn@skynet.be)

STAPSTEENTJESWANDELING - NPKA

WAAR: Nog nader te bepalen, neem een kijkje op onze website of facebookpagina Ingooigem, Anzegem/Ingooigem
WANNEER: 14:00 - 17:00
WAT: Vandaag verkennen we de stapstenen in en rond Ingooigem. Dit is een hele laagdrempelige, ontspannen, wandeling van ongeveer 6-8km. De nadruk ligt echt op het wandelen en niet zozeer op een gedicte wandeling. Mensen die iets weten te vertellen over hetgeen we zien kunnen dit altijd doen en zo leren we van elkaar. En zo leren we ook de mooie en verrassende plekken van onze eigen streek kennen.
INFO: Griet Couvreur (0484/02 93 70 of griet.couvreur@scarlet.be)

WOENSDAG 20 SEPTEMBER

OPZOEK NAAR PADDENSTOELEN IN HET KANAALBOS EN VAARTZONE IN STACEGEM - MYC

WAAR: Vaartstraat, Harelbeke
WANNEER: 13:30 - 16:30
WAT: Paddenstoelenwandeling met gids: Christine Hanssens
INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

ZATERDAG 23 SEPTEMBER

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER - ZONE POEL EN KNOTWILGEN - NPZ

WAAR: Kraibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8:00 tot 12:00
WAT: Beheerwerken: Braebos maai-beheer - zone poel en knotwilgen
INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

NATUURTENTOONSTELLING - NPDB

WAAR: Bibliotheek Ingelmunster, Schoolstraat 12, Ingelmunster
WANNEER: 10:00 - 18:30
WAT: Om de 2 jaar organiseert Natuurpunt - De Buizerd tijdens het kermisweekend te Ingelmunster een natuurtentoonstelling waarbij de werking van de vereniging wordt voorgesteld. De lokale imkersbond "De Kasteelbie" is dit jaar onze gastvereniging. Aan de hand van educatieve panelen kan de bezoeker nader kennismaken met de werking van zowel Natuurpunt - De Buizerd en De Kasteelbie. Napraten kan in de "Buizerdbar".
INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@debuizerd.be)

ZONDAG 24 SEPTEMBER

KINDERACTIVITEIT MET INSECTEN EN PADDENSTOELEN - NPZ

INFO: Meer info op blz. X

NATUURTENTOONSTELLING - NPDB

WAAR: Bibliotheek Ingelmunster, Schoolstraat 12, Ingelmunster
WANNEER: 10:00 - 18:30
WAT: Om de 2 jaar organiseert Natuurpunt - De Buizerd tijdens het kermisweekend te Ingelmunster een natuurtentoonstelling waarbij de werking van de vereniging wordt voorgesteld. De lokale imkersbond "De Kasteelbie" is dit jaar onze gastvereniging. Aan de hand van educatieve panelen kan de bezoeker nader kennismaken met de werking van zowel Natuurpunt - De Buizerd en De Kasteelbie. Napraten kan in de "Buizerdbar".

INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@debuizerd.be)

FEEST IN DE BOOMGAARD - VELTW

WAAR: Boomgaard Poelenbos, Reutelstraat 77, Wevelgem

WANNEER: 10:00 - 17:00

WAT: Dit jaar hebben we gezorgd voor een verzorgd, internationaal programma met heel diverse activiteiten omtrent fruit, boomgaard,... We bieden je alvast heel graag een eerste greep uit het aanbod: fruiitentoonstelling fruitwerkgroep Wevelgem Menen, een honderdtal verschillende soorten appel en peer, druivententoonstelling door Diego Naeyaert, infostand aanplant en verzorging fruituin/boomgaard, doorlopende rondleidingen in de boomgaard, diverse infostanden en workshops...

INFO: Dieter Dewitte (0479 44 54 51 of dewitte-dieter@yahoo.com)

VRIJDAG 29 SEPTEMBER

RAW FOOD - INFOAVOND - VELTZ

WAAR: Mike en Katrien, Stedestraat 71, Zwevegem

WANNEER: 20:00 - 22:00

WAT: Presentatie over voordelen van rauwe voeding, met Nancy Popieul

INFO: mike.vandenbroucke@telenet.be

ZATERDAG 30 SEPTEMBER

BEHEERACTIVITEIT OUDE SPOORWEGBERM - NPW

WAAR: Treinwagon, Oude Spoorwegberm, Waregem

WANNEER: 9:00 - 12:30

WAT: Maai- en hooibeheer op de oude spoorwegberm. Tegelijkertijd wordt er ook hakhoutbeheer uitgevoerd.

MEEBRENGEN: Aangepaste kledij, stevig schoeisel.

INFO: Peter Depodt (0472/333 124) of Frederic Piesschaert (0472/525 974)

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER - BLOEMENWEIDE - NPZ

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Braebos maaibeheer - bloemenweide

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

WOENSDAG 4 OKTOBER

PADDENSTOELWHEELDE IN KOEKELAREBOS - MYC

WAAR: Litterveldstraat, Koekelare

WANNEER: 13:30 - 16:30

WAT: Gids: Frederik Foulon

INFO: Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

ZATERDAG 7 OKTOBER

PLANTENRUILBEURS IN DE GROENE LONG TE KUURNE - NPV

WAAR: Oudstrijderslaan 3, Kuurne

WANNEER: 14:30 - 17:00

WAT: Op onze jaarlijkse plantenruilbeurs is iedereen welkom die plantjes wil omruilen (ook de mensen die geen plantjes bij hebben). Dit is een activiteit in samenwerking met Velt Kuurne-Harelbeke.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE VZW - NPV

WAAR: Oudstrijderslaan 3, Kuurne

WANNEER: 17:00 - 19:00

WAT: Alle leden van Natuurpunt De Vlasbek zijn uitgenodigd tot het bijwonen van de Algemene vergadering van de Vzw. De agenda van deze vergadering wordt ten gepaste tijde aan de leden medegedeeld.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER - BOOMGAARD - NPZ

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Braebos maaibeheer - boomgaard

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

SIMULTAANTREKTELLING - VVG

WAAR: TTP De Gavers, TTP Geitenberg, TTP Bavikhove, diverse locaties

WANNEER: 7:00 - 17:00

WAT: Op de diverse trektelposten in onze regio (De Gavers-Harelbeke, Geitenberg-Koigem, Bavikhove) zijn we het gehele najaar actief om de najaarstrek te bewonderen en te tellen. In oktober wordt 2 maal een simultaantelling voor heel Vlaanderen georganiseerd, de zaterdag van oktober zelfs over heel Europa (Eurobirdwatch). Iedereen altijd welkom op de telposten om mee te helpen tellen, bij te leren en te genieten.

INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@gmail.com)

ZONDAG 8 OKTOBER

VOGELTREKTELLING - NPV

WAAR: Waterstraat 10, Bavikhove

WANNEER: 8:30 - 18:00

WAT: Zoals ieder jaar gaan we weer vogels tellen en inventariseren aan onze trektelpost te Hulste-Waterstraat 10 te 8531 grondgebied Harelbeke. Iedereen welkom.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

DINSDAG 10 OKTOBER

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WANNEER: 14:00 - 17:00

WAT: Beheeractiviteit: jonge wilgen snoeien.

INFO: Frans De Leersnijder (fradelvan@skynet.be)



KITE OPTICS

SWAROVSKI OPTIK

Leica

ZEISS

Bynnex

TOUCAN
8x42
10x42



UITZONDERLIJKE
LEDENKORTING!

SIGHTS OF NATURE

**Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature**

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

KITE OPTICS
www.kiteoptics.com

f VOLG ONS OP FACEBOOK
www.facebook.com/sightsofnaturebvba

Natuur:koepel vzw is de overkoepelende organisatie van natuur- en milieuverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen. Natuur:koepel overkoepelt 15 vrijwilligersorganisaties in Zuid-West-Vlaanderen. Vrijwilligers uit deze aangesloten lidverenigingen vormen daarnaast 11 thematische regiowerkgroepen. Natuur:koepel vzw wil van Zuid-West-Vlaanderen een groene en duurzame leefomgeving maken.

LIDVERENIGINGEN



NATUURPUNT AVELGEM

Bart De Clercq, Kapoekstraat 12, Avelgem
0495/18 29 30 - dclercq@hotmail.com

NATUURPUNT DE BUIZERD

Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195, Ingelmunster
0474/55 76 70 - hendrik.debeuf@telenet.be

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW

Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38, Kuurne
0494/35 90 94 - jvanaverbeke@naturalsciences.be

NATUURPUNT GAVERSTREKE

Yann Feryn, Desselgemstraat 75, Deerlijk
0495/21 57 72 - yann@ferynjan.be

NATUURPUNT KORTRIJK

Trees De Prest, Maandagveld 5, Kortrijk
0485/95 87 60 - cats@telenet.be

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM

Griet Couvreur, Blaarloekstraat 29, Anzegem
0484/02 93 70 - griet.couvreur@scarlet.be

NATUURPUNT WAREGEM

Peter Depodt, Aststraat 35, Waregem
0472/33 31 24 - depodt@scarlet.be

NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN

Jozef Bousse, Moeskroenstraat 368, Mene
0476/47 78 31 - jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be

NATUURPUNT ZWEVEGEM

Eddy Loosveldt, Lindelos 2, Heestert
0477/95 50 21 - eddyloosveldt@gmail.com



VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM

Robert Schouttens, Wijdhagestraat 128, Harelbeke
056/71 86 12 - robert.schouttens@telenet.be

VELT KORTRIJK-ZWEVEGEM

Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89, Zwevegem
0477/40 91 17 - martin.raepsaet@skynet.be

VELT WEVELGEM-MENEN

Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34, Rekem
056/41 23 55 - wsamaey@edpnet.be



JNM KORTRIJK

Julie Detavernier, Hoogstraat 26, Sint-Denijs
0499/43 36 15 - julie268554@hotmail.com

JNM LEIEVALLEI

Klara Bolckmans, Torenpark 3, Petegem-aan-de-Leie
0479/02 74 40 - klara.bolckmans@gmail.com

JNM ROESELARE

Robbe Cool, Pieter Pruijstraat 27, Izegem
0470/48 14 33 - robbecool10@hotmail.com

COLOFON KLIMOP

KLIMOP

Kwartaal tijdschrift van Natuur:koepel vzw
27ste jaargang nr 3, juli - september 2017

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Emmanuel Desmet, Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk
0499/19 89 49 - emmanuel@natuurkoepel.be

REDACTIE

klimop@natuurkoepel.be
Claudine Decocker, Virginie De Coene, Thijs Calu, Jean-Marie Cottyn, Els Deprez, Emmanuel Desmet, Mira Feryn, Yann Feryn, Dirk Libbrecht, Kristina Naeyaert, Griet Santy, Maarten Tavernier, Hans Vermeersch

ARTIKELS

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikelen in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding 'Klimop - Natuur:koepel vzw'.

DEADLINE

Artikelen voor de volgende Klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 1 augustus 2017. Het volgende nummer verschijnt begin oktober 2017.

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE

Hans Vermeersch - hans@natuurkoepel.be

OPLAGE

6100 exemplaren

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet - emmanuel@natuurkoepel.be
Mira Feryn - mferyn@gmail.com

DRUK

Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk
056/23 45 67 - info@drukta.be

DRUKPROCES

Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycleerd papier.

Klimop enkele digitaal ontvangen? Stuur een mail naar hans@natuurkoepel.be

CONTACTEER ONS

SECRETARIAAT

Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk

contact Hans Vermeersch, coördinator

e-mail hans@natuurkoepel.be

tel 056/36 28 04

gsm 0487/64 45 85

open Van maandag t.e.m. donderdag van 9u-12u en van 13u-16u.

Vrijdag bereikbaar via gsm.

web www.natuurkoepel.be

klimop.flits Voor up-to-date informatie uit de regio: abonneer je op de digitale nieuwsbrief Klimop.flits. Stuur een mail naar flits@natuurkoepel.be.

facebook www.facebook.com/natuurkoepel

twitter www.twitter.com/natuurkoepel

issuu www.issuu.com/natuurkoepel

rekeningnr. BE45 7755 7540 1189

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem

contact Kristina Naeyaert, voorzitter

e-mail kristina@natuurkoepel.be

tel 056/40 19 79

gsm 0479/51 43 17

THEMATISCHE REGIOWERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'

Mario Desloovere
Torrestraat 137, Wevelgem
0477/75 58 52 - hyla@natuurkoepel.be

BIJENWERKGROEP

Secretariaat Natuur:koepel vzw
Watermolenstraat 69B, Kortrijk
056/36 28 04
bijenwerkgroep@natuurkoepel.be

INSECTENWERKGROEP

Roeland Libeer
Kleine Bissegemstraat 6, Wevelgem
0476/69 59 99
roeland.libeer@telenet.be

PADDENSTOELENWERKGROEP

'MYCOLOGIA'
Christine Hanssens
Jan Breydellaan 94, Kortrijk
0477/50 82 02
christine.hanssens@gmail.com

PLANTENWERKGROEP

Piet Missaen
Wielewaallaan 23, Kortrijk
056/20 51 77
piet.missaen@pandora.be

SOLSUFFIT VZW

Kristina Naeyaert
Normandiëstraat 178, Wevelgem
0479/51 43 17 - info@solsuffit.be

STEENUILENWERKGROEP

Ludo Braeckman
Stedemansakker 1, Roeselare
0475/38 78 04
steenuiulenwerkgroep@natuurkoepel.be

VOGELWERKGROEP

Luc Vandeghinste
Wolvenstraat 4, Kortrijk
0498/90 92 90 - wgg@natuurkoepel.be

WERKGROEP GEOLOGIE EN

LANDSCHAP

Erwin Decoene
G. Gezellestraat 15, Wevelgem
0495/24 88 79 - erwin.d@telenet.be

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Secretariaat Natuur:koepel vzw
Watermolenstraat 69B, Kortrijk
056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

ZOOGDIERENWERKGROEP

Johan Staels, Watervang 2, Kuurne
0478/95 90 56
johanstaels@telenet.be

LID WORDEN/STEUNEN

NATUUR.KOEPEL VZW

Wie lid is van Natuurpunt is automatisch lid van Natuur:koepel en ontvangt Klimop. Andere lidverenigingen voorzien een combiformule.

NATUURPUNT

Natuurpunt is de vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen.

LID WORDEN VAN NATUURPUNT

Start 27 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding 'nieuw lid'.
Info op www.natuurpunt.be/lidworden

LID WORDEN VAN VELD

Info op www.veld.nu

LID WORDEN VAN JNM

Info op www.jnm.be

VERHUIDS?

Neem contact op met de ledenadministratie.

Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94, Kortrijk, 0477/50 82 02
leden@natuurkoepel.be

STEUNEN

Steun aankopen in de regio met een gift aan het Natuurfonds 'Natuur van bier' op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw met vermelding: Fonds Zuid-West-Vlaanderen - F-04015. Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest toegezonden.

GROND VERKOPEN!

Heb je een stukje grond liggen dat je graag zou verkopen aan Natuurpunt? Neem contact op met Eddy Loosveldt (0477 95 50 21 of eddyloosveldt@gmail.com).

MET DE STEUN VAN



Vlaanderen
verbeelding werkt



BOSS
paints
Verboden door vakmanschap.



klimop 59

Het Grote Vlinderweekend

Tel de vlinders in je tuin

→ www.vlinderweekend.be

5&6
AUGUSTUS
2017



NL: Chris Steenweghe - Cover: Bart van der Meulen - Foto: Van der Meulen